

Beheerplan Natura 2000 Polder Zeevang

N2000

Beheerplan Natura 2000 2013-2019

Polder Zeevang

Dit beheerplan is door Gedeputeerde Staten van Noord-Holland (GS) en de staatssecretaris van het ministerie van Economische Zaken (EZ) vastgesteld. In dit beheerplan zijn de zienswijzen die op het Ontwerp beheerplan waren ingediend, verwerkt voor zover dit was aangegeven in de reactienota op de zienswijzen. De beheerplan is geldig voor een periode van zes jaar: van medio 2013 tot medio 2019

Colofon

Uitgave

Provincie Noord-Holland
Postbus 123 | 2000 MD Haarlem
Tel.: 023 514 31 43 | Fax: 023 514 40 40
www.noord-holland.nl
post@noord-holland.nl

Eindredactie

Provincie Noord-Holland
Directie Beleid | Sector Natuur, Recreatie en Landschap

Fotografie

Wil Meinderts, Foto Natura

Grafische verzorging

Provincie Noord-Holland, MediaProductie

Haarlem, juli 2013

INHOUD

1	 	Verantwoording en colofon
4	 	Samenvatting
6	 	Figuur 1: Kaart Polder Zeevang
7	 	Tabel 1: Doelstellingen en maatregelen
8	 1	Inleiding
8	1.1	Achtergrond en aanleiding voor het beheerplan
9	1.2	Doel van het beheerplan
9	1.3	Uitgangspunten
9	1.4	Juridische status
10	1.5	Proces
11	 2	Karakteristiek van het gebied
11	2.1	Algemene kenschets
11	2.2	Recente plannen en projecten
11	2.2.1	Beleid
15	2.2.2	Projecten
15	2.3	Huidige functies in en rondom het Natura 2000-gebied
15	2.3.1	Eigendomssituatie
15	2.3.2	Cultuurhistorie
16	2.3.3	Landbouw
16	2.3.4	Recreatie
16	2.3.5	Natuurbeheer
17	2.3.6	Bebouwing / infrastructuur
17	2.3.7	Industrie en bedrijvigheid
17	2.4	Water en bodem
17	2.4.1	Water
18	2.4.2	Bodem
19	 3	Uitwerking Natura 2000-doelen
19	3.1	Kernopgaven
20	3.2	Soorten
20	3.2.1	Kleine zwaan (niet-broedvogel)
22	3.2.2	Kolgans (niet-broedvogel)
24	3.2.3	Grauwe gans (niet-broedvogel)
26	3.2.4	Brandgans (niet-broedvogel)
28	3.2.5	Smient (niet broedvogel)
30	3.2.6	Grutto (niet broedvogel)
32	3.2.7	Goudplevier (niet-broedvogel)
34	3.2.8	Kievit (niet-broedvogel)
35	3.2.9	Wulp (niet-broedvogel)

36 | 4 Maatregelen

- 36 | 4.1 Continuering huidig beheer nodig
- 37 | 4.2 Stand Kleine zwaan, grutto en goudplevier
- 38 | 4.3 Doorkijk naar toekomst

39 | 5 Bestaande activiteiten en toetsingskader nieuwe activiteiten

- 40 | 5.1 Conclusies uit de toetsing van de bestaande activiteiten
- 40 | 5.2 Toetsing van nieuwe activiteiten
 - 41 | 5.2.1 Natuurbeheer
 - 41 | 5.2.2 Bouwwerken
 - 41 | 5.2.3 Bouwwerken
 - 41 | 5.2.4 Nieuwe recreatieve ontwikkelingen
 - 45 | 5.2.5 Industrie(terreinen), infrastructuur/ verkeer
 - 42 | 5.2.6 Agrarische activiteiten
 - 43 | 5.2.7 Business Case Zeevang

44 | 6 Sociaal economische afweging

- 44 | 6.1 Nieuwe ontwikkelingen
- 44 | 6.2 Ganzenschade

45 | 7 Monitoring

- 45 | 7.1 Verantwoordelijkheden en benodigde monitoring
- 45 | 7.2 Monitoring van soorten
- 45 | 7.3 Monitoring van maatregelen, gebruik en beheer

46 | 8 Handhaving

- 46 | 8.1 Handhavingsuitgangspunten provincie
- 46 | 8.2 Uitwerking voor Natura 2000
- 46 | 8.3 Sancties

48 | 9 Uitvoering en financiering

- 48 | 9.1 Kosten en financiering maatregelen
- 48 | 9.2 Schadevergoeding en compensatie van inkomsten-vermindering

49 | 10 Literatuur**51 | Bijlagenrapport**

- 52 | 1 Toetsing bestaande activiteiten
- 67 | 2 Tabel A Voortoets
- 68 | 3 Tabel B Voortoets
- 74 | 4 Betrokken belanghebbenden bij het proces
- 76 | 5 Begrippenlijst
- 80 | 6 Kaarten
- 87 | 7 Monitoringsplan
- 92 | 8 Document PAS-analyse

SAMENVATTING

Polder Zeevang is één van de aangewezen Natura 2000-gebieden in Laag Holland (zie Figuur 1). Het gebied is beschermd op grond van de Natuurbeschermingswet 1998: er mogen in beginsel geen activiteiten plaatsvinden die de Natura 2000 doelen voor het gebied in gevaar brengen. Het Rijk heeft vastgesteld welke Natura 2000 doelen in het gebied bereikt moeten worden. Voor Polder Zeevang zijn alleen behoudsdoelstellingen voor diersoorten geformuleerd op grond van de Vogelrichtlijn. Deze doelstellingen zijn weergegeven in Tabel 1. Het gebied is niet aangewezen voor habitattypen.

Het doel van dit Natura 2000-beheerplan is tweeledig:

- Het geeft een uitwerking van de natuurdoelen in omvang, ruimte en tijd en beschrijft de maatregelen die genomen moeten worden om die doelen daadwerkelijk te bereiken.
- Het geeft aan in hoeverre bestaande of nieuwe activiteiten in en om het gebied kunnen (blijven) plaatsvinden zonder dat de natuurdoelen in gevaar komen. Met andere woorden: het geeft duidelijkheid aan gebruikers over de manier waarop activiteiten uitgevoerd kunnen worden zonder dat er een vergunning in het kader van de Natuurbeschermingswet aangevraagd hoeft te worden.

In deze samenvatting zijn de hoofdpunten van het beheerplan opgenomen. Per onderdeel wordt verwezen naar de betreffende hoofdstukken. De samenvatting is hiermee tevens een leeswijzer.

Natura 2000 doelen en maatregelen

De Natura 2000 doelen, knelpunten voor de realisatie daarvan en maatregelen die in de eerste beheerplanperiode nodig zijn om de doelen te halen, zijn samengevat in Tabel 1. Hoofdstuk 2 geeft een beschrijving van het gebied. In Hoofdstuk 3 zijn de Natura 2000 doelen per soort uitgewerkt. Een beschrijving van de maatregelen staat in Hoofdstuk 4. In Hoofdstuk 9 worden bovendien de trekker en de financieringsbron van eventuele maatregelen aangegeven.

Polder Zeevang is aangewezen voor een aantal vogelsoorten als rust- en foerageergebied. Polder Zeevang is niet als broedgebied aangewezen voor deze soorten. Het gaat om de kleine zwaan, kolgans, grauwe gans, brandgans, smient, grutto, goudplevier, kievit en wulp. Vier vogelsoorten gaan in aantallen achteruit in Polder Zeevang. Het gaat om de kleine zwaan, de smient, de grutto en de goudplevier. De oorzaken hiervoor zijn niet bekend. Daarom zijn er in de eerste beheerplanperiode geen maatregelen voorzien. Wel zal naar de achteruitgang van de kleine zwaan, de grutto en goudplevier onderzoek worden gedaan. De smient gaat ook landelijk achteruit, oorzaken voor de achteruitgang in Polder Zeevang liggen daarom mogelijk elders. Er zal daarom in het kader van het beheerplan geen onderzoek naar de smient worden gedaan. Met de andere vijf beschermde soorten gaat het goed.

Omdat de leefgebieden van de grutto en kievit gevoelig zijn voor een te hoge stikstofdepositie, is hiernaar een analyse uitgevoerd. Het blijkt dat de depositie ver onder de kritische waarde voor het leefgebied ligt. Er zijn dan ook geen beperkingen voor wat betreft stikstofuitstoot voor de leefgebieden in Polder Zeevang.

Toetsing bestaande en nieuwe activiteiten

Er mogen geen activiteiten plaatsvinden in en om het Natura 2000 gebied die de Natura 2000 doelen voor het gebied in gevaar brengen. Daarom zijn alle bestaande activiteiten getoetst aan deze

doelen. Dit staat in Hoofdstuk 5. Ook is daar op hoofdlijnen aangegeven hoe nieuwe activiteiten worden getoetst. De volledige toetsing is in Bijlage 1 opgenomen. Ook activiteiten buiten de begrenzing van het gebied kunnen een effect hebben op de Natura 2000 doelen (externe werking).

Toetsing bestaande activiteiten

De meeste bestaande activiteiten hebben geen effect of er zijn wel effecten, maar die brengen de Natura 2000 doelen niet in gevaar. Deze laatste conclusie berust meestal op de constatering dat de soorten ondanks die activiteiten geen negatieve trend vertonen. In sommige gevallen brengen bestaande activiteiten de Natura 2000 doelen niet in gevaar zolang ze plaatsvinden volgens de in Bijlage 1 gegeven voorwaarden.

Toetsingskader voor nieuwe activiteiten

Ook nieuwe activiteiten mogen niet leiden tot significant negatieve effecten op de doelsoorten waarvoor Polder Zeevang is aangewezen. Nieuwe activiteiten kunnen een negatief effect veroorzaken als ze bijvoorbeeld leiden tot:

- Toename licht, geluid (tot >55dB(A)), optische verstoring of betreding in de leefgebieden van de doelsoorten.
- Veranderen of vernietigen van de leef- en foerageergebieden van de doelsoorten.

Als effecten niet op voorhand kunnen worden uitgesloten op basis van het beheerplan of een voortoets, zal een vergunning in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998 moeten worden aangevraagd. Uit de onderbouwing bij de aanvraag zal moeten blijken dat significante effecten kunnen worden uitgesloten, gezien de omvang en de locatie van de activiteit en – zo nodig- door het uitvoeren van mitigerende en/of compenserende maatregelen. De aangevraagde vergunning kan dan worden verleend.

Bij twijfel over mogelijke (significante) effecten van een activiteit kan contact worden opgenomen met de afdeling Vergunningverlening Natuurbeschermingswet van de provincie Noord-Holland.

Sociaal economische effecten, monitoring en handhaving

In Hoofdstuk 6 zijn de effecten op de ontwikkelingsmogelijkheden van de verschillende economische sectoren in en om het gebied beschreven. Het gaat hier om effecten van maatregelen of effecten van beperkingen in het gebruik van het gebied. De effecten zijn vooralsnog beperkt.

In Hoofdstuk 7 en in Bijlage 7 is de monitoring beschreven. Er zal monitoring plaatsvinden van de soorten en van het gebruik en beheer. Alle soorten worden al gemonitord in Zeevang.

In Hoofdstuk 8 wordt ingegaan op de handhaving die nodig is om de natuur in het Natura 2000-gebied te beschermen. De uitvoering van de handhaving wordt uitgewerkt in een apart, nog op te stellen toezichtplan.

Tabel 1 | Doelstellingen en maatregelen

	Code	Doelstelling	Aanwezigheid	Lokale trend	Knelpunt voor doelstelling	Maatregelen 1ste planperiode		
						Extra inspanning beheer	Inrichting	Onderzoek
Vogelsoorten			Seizoens-gemiddelde (06/07 t/m 10/11)					
Kleine zwaan (niet-broedvogel)	A037	behoud leefgebied 30 vogels	0-5	-	ja			A
Kolgans (niet-broedvogel)	A041	behoud leefgebied 1000 vogels	1636-2828	+	nee*			
Grauwe Gans (niet-broedvogel)	A043	behoud leefgebied 190 vogels	540-1382	+	nee*			
Brandgans (niet-broedvogel)	A045	behoud leefgebied 70 vogels	339-1253	+	nee*			
Smient (niet broedvogel)	A050	behoud leefgebied 12400 vogels	7871-15018	-	ja			
Grutto (niet broedvogel)	A156	behoud leefgebied 790 vogels	350-624	-	ja			B
Goudplevier (niet broedvogel)	A140	behoud leefgebied 790 vogels	382-1643	-	ja			B
Kievit (niet broedvogel)	A142	behoud leefgebied 2200 vogels	1767-4983	=	nee*			
Wulp	A160	behoud leefgebied 220 vogels	75-154	+	nee*			
* Huidig beheer in het totale gebied sluit aan op de doelstelling. Wijzigingen kunnen knelpunten opleveren								

Aanvullend onderzoek/monitoring gedurende de eerste beheerplanperiode

Monitoring/onderzoek	Hoeveel	Kosten	Trekker	Financiën
A Onderzoek achteruitgang kleine zwaan	1 maal	geen extra kosten	Provincie NH	Provincie NH
B Onderzoek naar achteruitgang grutto en goudplevier	2 tot 3 maal	geen extra kosten	Provincie NH	Provincie NH

INLEIDING

2.1 ACHTERGROND EN AANLEIDING VOOR HET BEHEERPLAN

De natuur beleven, gebruiken en beschermen. Daar draait het om in de Natura 2000-gebieden. Recreanten en ondernemers maken gebruik van de gebieden. Planten, vogels en andere dieren vinden er de bescherming die nodig is om de soorten en leefgebieden in stand te houden. Nederland telt 162 Natura 2000-gebieden. Ze maken deel uit van een samenhangend netwerk van natuurgebieden in de Europese Unie.

Polder Zeevang is één van de aangewezen Natura 2000-gebieden. Het Rijk stelt de begrenzing vast en bepaalt ook welke natuurdoelen in het gebied bereikt moeten worden. De aanwijzing betekent dat het gebied beschermd is op grond van de Natuurbeschermingswet 1998: er mogen in beginsel geen activiteiten plaatsvinden die de Natura 2000 doelen voor het gebied in gevaar brengen.

De Europese Unie heeft zich ten doel gesteld om de achteruitgang van de biodiversiteit te stoppen. De Europese Commissie wil dit onder andere bereiken door een Natura 2000-netwerk te realiseren dat bestaat uit belangrijke natuurgebieden binnen Europa. De Europese Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn zijn belangrijke instrumenten om dit Natura 2000-netwerk te realiseren. Deze richtlijnen bepalen onder andere dat de lidstaten beschermde gebieden voor de kwetsbaarste soorten en habitattypen moeten aanwijzen, dit zijn de Natura 2000-gebieden. Dit zijn gebieden die geschikt zijn om het duurzaam voortbestaan van de meest bedreigde soorten en habitattypen te verzekeren. Hierdoor wordt de biodiversiteit in Europa behouden. De opdracht is om de soorten en habitattypen waarvoor een verplichting is aangegaan, in een gunstige staat van instandhouding te brengen en deze gunstige staat vervolgens te behouden. De wettelijke bescherming van de Natura 2000-gebieden is in de Natuurbeschermingswet 1998 geregeld.

Voor 162 gebieden in Nederland heeft het ministerie van Economische Zaken (EZ) (instandhoudings) doelstellingen bepaald voor habitats en/of soorten. De begrenzing van de Natura 2000-gebieden waaronder de Polder Zeevang zijn eveneens door het ministerie aangewezen. De Natura 2000 doelstellingen voor Polder Zeevang zijn beschreven in het aanwijzingsbesluit dat te vinden is op de website van het ministerie van EZ¹⁾. In december 2010 is de Polder Zeevang definitief aangewezen als Natura 2000-gebied. De Natuurbeschermingswet 1998 bepaalt dat voor alle Natura 2000-gebieden binnen drie jaar na definitieve aanwijzing een beheerplan moet worden vastgesteld. Het beheerplan vertaalt de doelen voor de Nederlandse natuur op nationaal niveau naar doelen op gebiedsniveau.

Er is een nieuwe Natuurwet in voorbereiding bij het ministerie van EZ die de Natuurbeschermingswet 1998 zal vervangen.

¹⁾ Om de omvang van het bijlagenrapport te beperken is ervoor gekozen om alle documenten die zijn uitgegeven door het ministerie van EZ niet in de bijlage op te nemen. De volgende documenten zijn te raadleggen via www.rijksoverheid.nl:

- Aanwijzingsbesluit
- Kansen- en knelpuntenanalyse
- Profieldocumenten soorten

1.2 DOEL VAN HET BEHEERPLAN

Het beheerplan beschrijft wat er moet gebeuren om, in samenhang met het bestaand gebruik, de Natura 2000 doelen uit het aanwijzingsbesluit te realiseren. Het beheerplan:

- Werkt de natuurdoelen voor het Natura 2000-gebied verder uit in omvang, ruimte en tijd.
- Geeft een overzicht van de maatregelen die in de eerste planperiode van zes jaar (2013-2019) genomen moeten worden en geeft een doorkijk naar de maatregelen die op langere termijn noodzakelijk zijn.
- Geeft inzicht in welke bestaande activiteiten in en om het gebied zonder meer kunnen worden voortgezet, welke alleen onder bepaalde voorwaarden kunnen plaatsvinden en welke alleen kunnen worden voortgezet als er een vergunning voor is verleend.
- Vormt het kader voor vergunningverlening voor nieuwe activiteiten en voor handhaving.

Het beheerplan geeft vooral duidelijkheid. Natura 2000 doelen worden concreet en zichtbaar gemaakt. Het beheerplan is geen inrichting- of beheerplan op perceelsniveau, maar vormt hier een van de kaders voor. In het beheerplan staan de zoekgebieden voor inrichtings- of beheermaatregelen, hoe deze worden gefinancierd, wanneer welke maatregelen worden genomen (binnen de looptijd van het beheerplan of daarna) en wie de maatregelen uitvoert en monitort. Voor gebruikers in en rond de natuurgebieden wordt duidelijk of er gevolgen zijn voor hun belangen.

1.3 UITGANGSPUNTEN

Dit beheerplan is geschreven op basis van de volgende uitgangspunten:

- De begrenzing en de doelstellingen, zoals verwoord in het aanwijzingsbesluit (ministerie van EZ) vormen de basis voor dit plan.
- Maatregelen waarover bestuurlijk al is besloten, vormen gelet op de haalbaarheid en betaalbaarheid de eerste keus. Daarnaast zijn, als dit nodig is om de Natura 2000 doelen te halen, aanvullende maatregelen opgenomen. En moet er overeenstemming zijn over welke partijen verantwoordelijk zijn voor de uitvoering van de maatregelen en de in te zetten instrumenten en middelen.
- Indien maatregelen financieel en maatschappelijk ingrijpend zijn, én er nog onvoldoende inzicht is in de consequenties en effecten van deze maatregelen, vindt nader onderzoek naar de betreffende maatregelen plaats in de eerste planperiode.
- Landelijke afspraken en richtlijnen (intentie overeenkomst over aanpak beheerplannen, handreiking beheerplannen van ministerie van EZ, checklist van het regiebureau Natura 2000) zijn gevolgd.

1.4 JURIDISCHE STATUS

Het College van Gedeputeerde Staten van Noord-Holland (GS) en de Staatssecretaris van Economische Zaken (EZ) geven met de vaststelling van het Natura 2000-beheerplan voor Polder Zeevang uitwerking aan artikel 19 van de Natuurbeschermingswet 1998. De looptijd van dit beheerplan is van medio 2013 tot medio 2019. Het beheerplan is vastgesteld na overleg met gemeenten en waterschap, zoals artikel 19 van de Natuurbeschermingswet 1998 voorschrijft. Bij de uitwerking van de doelen en maatregelen is rekening gehouden met economische, sociale en culturele belangen die in Polder Zeevang spelen.

Bij de juridische status van het beheerplan spelen de volgende aspecten:

- Dit beheerplan kan beperkingen opleveren voor het gebruik. Activiteiten die niet plaatsvinden conform dit beheerplan, zijn in strijd met de wet. In dat geval vindt hierop handhaving plaats.
- Het beheerplan legt de maatregelen vast die in deze planperiode nodig zijn om de Natura 2000 doelen te realiseren. Dit zijn echter geen rechtens afdwingbare maatregelen. De provincie en het Ministerie van EZ zullen in beginsel in overeenstemming met het in het beheerplan vastgestelde beleid handelen. Met derden wordt op basis van vrijwilligheid samengewerkt. Bestaande (subsidie)regelingen kunnen die samenwerking faciliteren. In uitzonderingsgevallen (als doelen niet gehaald worden doordat verslechterende of versturende effecten optreden) kan het bevoegd gezag zelf maatregelen treffen.
- Het beheerplan geeft een – meer of minder globaal – toetsingskader voor de beoordeling van nieuwe activiteiten. Dat kader zal de provincie gebruiken bij de vergunningverlening

1.5 PROCES

In de periode 2008-2010 is een concept beheerplan tot stand gekomen in nauw overleg met eigenaren, gebruikers en andere belanghebbenden (zie Bijlage 4). Bij de uitwerking van de doelen en maatregelen is rekening gehouden met economische, sociale en culturele belangen. Het concept beheerplan is toegelicht op een consultatiebijeenkomst in de regio op 10 februari 2011. Men kon ter plekke mondeling of schriftelijk reageren. Daarnaast konden belanghebbenden ook later nog hun schriftelijke reactie insturen. Alle reacties zijn verwerkt in een notitie die aan belanghebbenden is toegestuurd en tevens is besproken in de ambtelijke projectgroep. De reacties zijn voor zover mogelijk en van toepassing, verwerkt in het ontwerp beheerplan. Het ging hier om een *informeel* traject, dat niet verplicht is, maar GS hechtte er veel waarde aan om betrokkenen al in een vroeg stadium te informeren en gelegenheid te geven om te reageren.

Hierna startte het formele traject voor de vaststelling van het beheerplan. Het ontwerp plan is voorgelegd aan de ambtelijke projectgroep en bestuurlijke stuurgroep Natuurplannen. Op het ontwerp beheerplan zijn negen zienswijzen ingediend. De zienswijzen zijn verwerkt in een nota van reactie. Deze is eveneens voorgelegd in de ambtelijke projectgroep en stuurgroep en vervolgens vastgesteld door GS. Daarna is het beheerplan aangepast op basis van de zienswijzen. Ook hierover hebben de ambtelijke projectgroep en de stuurgroep geadviseerd. Vervolgens is het beheerplan vastgesteld door GS en de staatssecretaris van EZ. Na de vaststelling van het beheerplan door Gedeputeerde Staten en de staatssecretaris kan nog tegen dit vaststellingsbesluit in beroep worden gegaan bij de Raad van State.

KARAKTERISTIEK VAN HET GEBIED

2.1 ALGEMENE KENSCHETS

Polder Zeevang is een kenmerkend open veenweidegebied met veel water, dat ligt tussen de plaatsen Purmerend, Oosthuizen en Edam. De polder is een vlak, open en waterrijk veenweidelandschap van 1862 hectare groot met natte graslanden. Ongeveer 10% van het oppervlak, 190 ha, bestaat uit oppervlaktewater [HHNK, 2011].

Dit veengebied heeft een kenmerkende verkaveling in lange stroken, die loodrecht op de ontginningsassen staan. De percelen zijn door smalle sloten gescheiden. Polder Zeevang is een typische agrarische veenpolder waar intensieve en matig intensieve graslanden elkaar afwisselen. Doordat riet, bomen en struiken zo goed als ontbreken heeft de Polder Zeevang een zeer open landschap. De open ruimte wordt begrensd door de lintdorpen Warder, Middellie en Kwadijk. Stormvloedwanden waren aanleiding voor het opwerpen van de eerste dijken. Aan de Zuiderzeezijde brak de dijk soms door waaraan diverse doorbraakkolken (braken) herinneren. De aanwezigheid van natte graslanden en zoete wateren vormen als geheel het leefgebied van onder andere ganzen, eenden en weidevogels. Het Markermeer is een belangrijke rustplaats voor de vogels die op de graslanden in de Polder Zeevang foerageren.

De begrenzing en de status van het Natura 2000-gebied zijn weergegeven in Figuur 1. Een interactieve kaart is te vinden op www.rijksoverheid.nl.

Polder Zeevang is grotendeels gelegen binnen de grenzen van de gemeente Zeevang en voor een klein deel binnen de gemeente Edam-Volendam (zie Bijlage 6, Figuur B6.1). Het waterbeheer in de polder ligt bij het Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier.

2.2 RECENTE PLANNEN EN PROJECTEN

Een aantal plannen en recente ontwikkelingen heeft een relatie met dit beheerplan. Hieronder worden deze plannen kort beschreven. Er is onderscheid gemaakt tussen (relevant) bestaand beleid (2.2.1) en projecten (2.2.2).

2.2.1 Beleid

Structuurvisie

Op 21 juni 2010 is door Provinciale Staten van Noord-Holland de structuurvisie vastgesteld. In de structuurvisie wordt geschetst hoe de provincie er in 2040 uit moet komen te zien. Daarvoor beschrijft de provincie hoe en op welke manier ze het bijzondere karakter van Noord-Holland wil bewaken en hoe ze met ontwikkelingen en keuzes omgaat. Onderwerpen die aan bod komen zijn bijvoorbeeld klimaat, landschap, bedrijventerreinen en het natuurbeleid, waaronder Natura 2000.

Van belang voor de Natura 2000-gebieden in Laag Holland is de in de structuurvisie uitgesproken zorg voor de veenweideproblematiek. Vooral de beheerbaarheid van de natuurwaarden is een zorgpunt. Het beheer van de natuurreservaten kent stijgende kosten. In de meest natte gebieden leeft de zorg of boeren opvolgers kunnen vinden, zodat het landschap behouden blijft. Deze gebieden zijn door kavelgrootte, bereikbaarheid en bewerkbaarheid niet optimaal voor een agrarische bedrijfsvoering. Door verminderd onderhoud in de natuurterreinen treedt opslag van pitrus en bomen op. Dit vormt in het kader van Natura 2000-doelen een knelpunt voor de (doortrekkende en overwinterende) weidevogels.

Indien onvoldoende financiële middelen voor het beheer van het veenweidegebied kunnen worden gegenereerd, zullen keuzes moeten worden gemaakt waar die middelen worden ingezet. Niet alleen de natuur- en landschapbeheerders zien hun kosten om het cultuurlandschap van de veenweiden te

behouden stijgen. Ook de kosten van het waterbeheer worden steeds hoger naarmate de bodem verder daalt en meer peilverschillen gaan ontstaan.

Dit beheerplan geeft aan welke maatregelen nodig zijn om de Natura 2000-doelen in Laag Holland te behalen en in welke gebieden. Het beheerplan draagt daardoor bij aan het maken van de in de structuurvisie gevraagde keuzes: waar moeten welke middelen worden ingezet.

Bestemmingsplannen

In bestemmingsplannen die het Natura 2000 gebied betreffen, dient rekening gehouden te worden met de vereisten vanuit de Natuurbeschermingswet (NB-wet). Een bestemmingsplan wordt getoetst aan de NB-wet. Dit betekent echter niet dat alles binnen het bestemmingsplan vervolgens is toegestaan zonder NB-wet vergunning. Een bestemmingsplan heeft hiervoor onvoldoende detailniveau.

Bijvoorbeeld volgens een bestemmingsplan mag een stal worden gebouwd, maar voor de NB-wet is het daarnaast van belang hoe groot de stal is en welk type stal het is. Dit wordt getoetst aan de NB-wet.

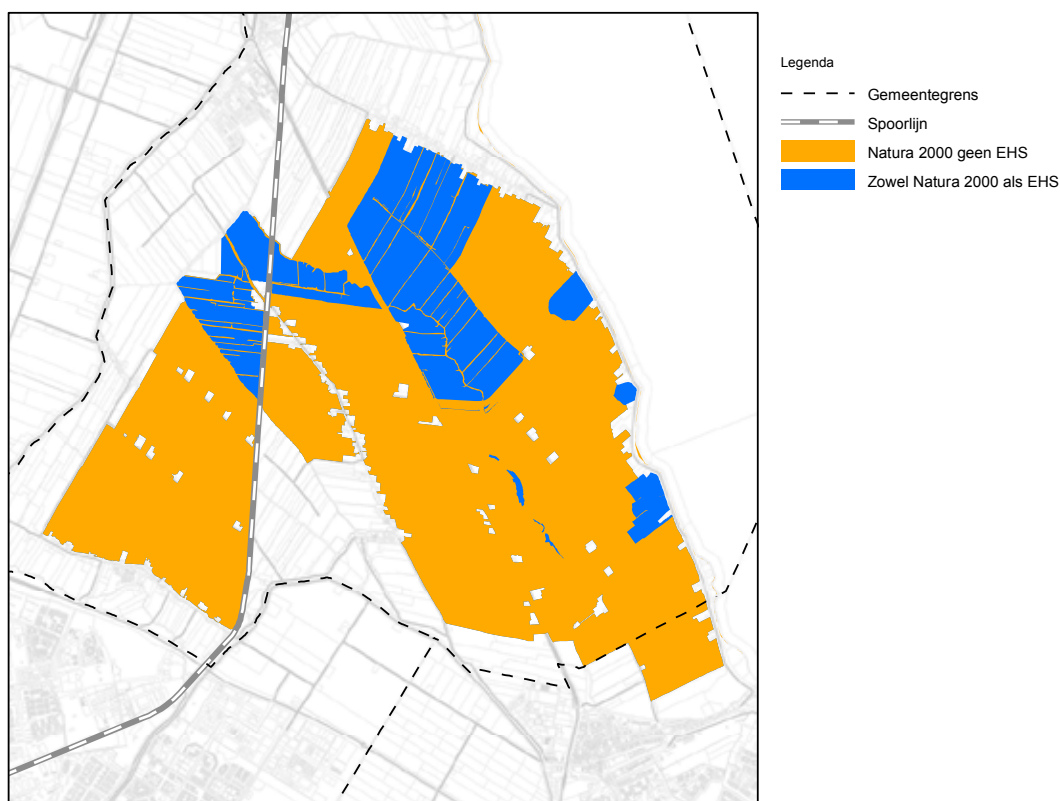
Er zijn drie bestemmingsplannen van toepassing in het gebied. Binnen de gemeente Zeevang gaat het om het bestemmingsplan Buitengebied uit 2009 en het bestemmingsplan Dorpskernen uit 2011. Het gebied Oosterweeren binnen de Polder Zeevang valt onder de gemeente Edam-Volendam. Hiervoor is een voorbereidingsbesluit genomen in 2012 voor het bestemmingsplan Buitengebied.

De bestemmingsplannen zijn in te zien op de websites van de gemeenten.

Realisatie Ecologische Hoofdstructuur (EHS)

De EHS is een samenhangend netwerk van bestaande en nog te ontwikkelen belangrijke natuurgebieden in Nederland. De EHS levert, samen met het Natura 2000-netwerk, een bijdrage aan het behoud en de versterking van de biodiversiteit in Nederland. GS is verantwoordelijk voor de realisatie van de EHS in de provincie Noord-Holland. Dit doen zij samen met natuurbeherende organisaties, agrariërs, gemeenten en waterschappen. Voor elk gebied zijn EHS-doelen geformuleerd in de vorm van beheertypen. De beheertypen van de EHS zijn te vertalen in de habitattypen en leefgebieden voor soorten van Natura 2000. De realisatie van de EHS en de daarvoor beschikbare instrumenten en financiële middelen leveren een belangrijke bijdrage aan de bescherming van de Natura 2000-doelen. In de alinea over het Subsiestelsel Natuur- en Landschapsbeheer (SNL) wordt hier verder op ingegaan. In Figuur 2.1 is voor Polder Zeevang aangegeven welk deel van het Natura 2000 gebied onder de EHS valt.

Figuur 2.1 | Natura 2000 en EHS

Beleidsnota Licht op Groen

Op 11 maart 2013 hebben Provinciale Staten de nota 'Licht op Groen!' vastgesteld (Provincie Noord-Holland, 2013). Hierin staat het nieuwe, integrale provinciale groenbeleid. Een belangrijk besluit is dat de provincie onverkort blijft werken aan de realisatie van de EHS. Er zal geen nieuwe herijking van de EHS plaatsvinden. Wel wordt het bestaande beleid op onderdelen versoepeld; zo zal de aparte beleidscategorie van de Nationale Landschappen vervallen. Het beschermingsregime voor de bufferzones, waaronder delen van het huidige Nationaal Landschap Laag Holland vallen, blijft wel bestaan. Voor gebieden die niet tot de bufferzones, maar wel tot de Nationale Landschappen behoren, zal bij de volgende wijziging van de Structuurvisie worden bepaald of deze aan de bufferzones toegevoegd worden, of dat ze onder het 'reguliere' beleid voor het landelijk gebied gaan vallen.

De Stuurgroep Natuurplannen is opgeheven. De gebiedscommissie Laag Holland (de nieuwe naam van de voormalige stuurgroep) neemt de adviesrol aan het provinciaal bestuur over de Natura 2000-beheerplannen in Laag Holland over. Het beleid voor het behoud van het veen in Laag Holland is uitgewerkt in een strategie per deelgebied. Voor Polder Zeevang is het beleid dat maatregelen worden genomen die bodemdaling tegengaan en binnen de agrarische bedrijfsvoering passen, zoals onderwaterdrainage of het langer nathouden van greppels. Het beleid voor Natura 2000 dat een wettelijke basis heeft, is niet gewijzigd. Voor Polder Zeevang wordt voorgenomen peilverlaging niet uitgevoerd. Er wordt natte natuur gerealiseerd in Zeevang-Oost en Zandbraak. Door slimme gebiedssturing wil men verder de inlaat van gebiedsvreemd water verminderen. Er komt flexibel peilbeheer in natuurgebieden. Verder is het plan om 300 ha onderwaterdrainage te realiseren en de verkaveling te verbeteren door een ruilproces.

Flora- en faunawet

De Flora- en faunawet heeft de bescherming van in het wild levende dier- en plantensoorten als doel. In uitzonderingsgevallen kunnen de provincies en het ministerie van EZ op grond van de Flora- en faunawet ontheffingen verlenen om van deze bescherming af te wijken. Dit wordt gedaan middels ontheffingen die doorgaans aan de Stichting Faunabeheereenheid Noord-Holland (FBE) worden verleend op grond van een Faunabeheerplan. De provincie heeft de bevoegdheid om deze ontheffingen af te geven wanneer er sprake is van schade aan in de wet genoemde belangen, waaronder onder meer schade aan landbouwgewassen en schade aan flora en fauna. Voorbeeld hiervan is de bestrijding van grauwe ganzen wegens schade aan de landbouw of het bestrijden van vossen wegens schade aan de fauna. Een actueel overzicht van geldige ontheffingen is te verkrijgen bij de Faunabeheereenheid Noord-Holland. Deze ontheffingen gelden doorgaans voor de hele provincie inclusief de Natura 2000 gebieden. In deze ontheffingen zijn voorschriften opgenomen.

Relatie met NB-wet

Naast de ontheffingen ingevolge de Flora- en faunawet stelt ook de Natuurbeschermingswet eisen aan activiteiten met betrekking tot beheer- en schadebestrijding. Naast de ontheffing op grond van de Flora- en faunawet kan er daarom voor deze activiteiten een vergunning op grond van de Natuurbeschermingswet noodzakelijk zijn om te waarborgen dat de op grond van de Natuurbeschermingswet beschermde habitats en soorten in stand blijven en niet verstoord worden. Meer informatie hierover staat in Hoofdstuk 5 van dit beheerplan en in Bijlage 1.

Subsidiestelsel Natuur- en Landschapsbeheer (SNL)

Nederland kent een subsidiestelsel voor beheer en inrichting van natuur- en landschap: het SNL. Onderdeel hiervan is de Uitvoeringsregeling natuur- en landschapsbeheer (SVNL). Deze regeling biedt de agrariërs die landbouwgrond met natuurwaarden beheren, en natuurbeheerders de mogelijkheid voor vergoeding van beheer, voor zover aan gestelde voorwaarden wordt voldaan. Het SNL is de opvolger van het Programma Beheer.

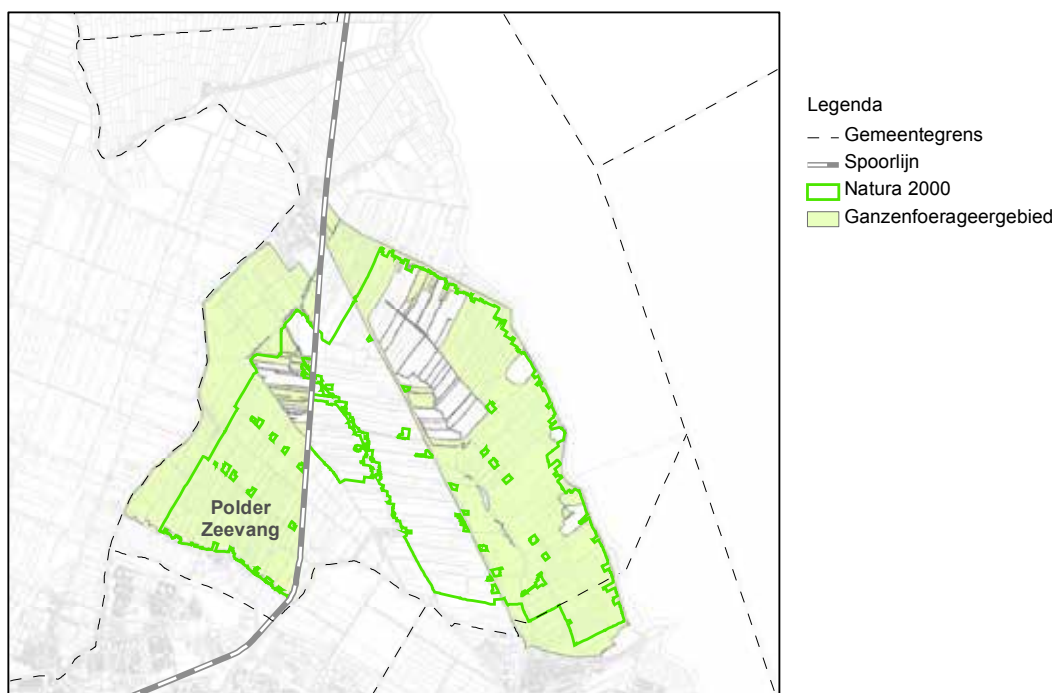
In het Natuurbeheerplan (NBP) op grond van het SNL geeft de provincie aan waar welke soort beheer van natuurwaarden gevraagd wordt (beheertypenkaart) of welke ontwikkeling gewenst is (ambitiekaart). In de SVNL ligt vast welke beheerders voor een vergoeding in aanmerking komen wanneer ze in het NBP aangeven beheer op hun terreinen te gaan uitvoeren. In het openstellingsbesluit bepaalt de provincie hoeveel budget voor vergoeding van welk beheer beschikbaar is. Het NBP is afgestemd op het Natura 2000-beheerplan. De beheertypen opgenomen in het NBP geven invulling aan de beheermaatregelen die gevraagd worden vanuit de Natura 2000-instandhoudingsdoelen. Verbeteropgaven vanuit Natura 2000 zullen opgenomen worden in de verder te ontwikkelen ambitiekaart van het NBP. Deze kaart is de basis voor de Uitvoeringsregeling kwaliteitsimpuls natuur- en landschapsbeheer (SKNL): verschillen tussen de beheertypenkaart en de ambitiekaart geven weer waar de kwaliteit van de natuur verbeterd moet worden, waarvoor vanuit de SKNL subsidie verleend kan worden. In Bijlage 6 Figuur B 6.2 is de beheertypenkaart SNL voor Polder Zeevang opgenomen. Het meeste beheer komt voort uit het weidevogelbeleid en vanuit de aanwijzing als ganzenfoerageergebied (zie hieronder).

Ganzenfoerageergebieden

Gedeputeerde Staten hebben in februari 2007 een Begrenzingenplan Ganzenfoerageergebieden Noord-Holland vastgesteld. In dit plan zijn gebieden aangewezen waar kolgans, grauwe gans, smient, brandgans en kleine rietgans in de winter ongehinderd moeten kunnen foerageren. Polder Zeevang is voor het grootste deel aangewezen als ganzenfoeragegebied, zie Figuur 2.2.

Het aanwijzen van deze gebieden is gebeurd op grond van een beleidskader van het Ministerie van LNV uit 2003. In het Natuurbeheerplan op grond van het Subsidiestelsel Natuur- en Landschap zijn ganzenfoerageergebieden opgenomen (beheertype A01.3 Ganzenfoeragegebied). Op dit moment vindt een evaluatie plaats van de effectiviteit van dit beheer. Vooruitlopend hierop is geen openstelling voor nieuwe overeenkomsten voor dit beheer. Veel lopende beheerovereenkomsten eindigen in 2013.

Figuur 2.2 | Ganzenfoerageergebieden in Polder Zeevang

Kaderrichtlijn water

De Kaderrichtlijn water (KRW) is een Europese richtlijn die ervoor moet zorgen dat de kwaliteit van het oppervlakte- en grondwater in 2015 op orde is. De KRW-doelen moeten in 2015 aan alle Natura 2000-doelen voldoen. Het Hoogheemraadschap is hiervoor verantwoordelijk. De Kaderrichtlijn bevat een register met beschermde gebieden. Hieronder vallen de Natura 2000-gebieden. De KRW-plannen zijn nog niet volledig uitgewerkt. In de verdere planontwikkeling neemt de Kaderrichtlijn de vereiste watercondities voor beschermde gebieden over. Voor Natura 2000 zijn dit de condities die nodig zijn voor het duurzaam in stand houden van de geformuleerde natuurdoelen. Dit gaat het Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier uitwerken in een zogenaamde GGOR (Gewenst grond- en oppervlaktewater regime)plan, afgestemd op de doelen van Natura 2000.

Stiltegebieden

Het oostelijk deel van de Polder Zeevang is aangewezen als stiltegebied, zie Bijlage 6, Figuur B 6.3. In een stiltegebied is het verboden om toestellen te gebruiken waardoor de ervaring van natuurlijk geluid wordt verstoord. Er gelden in stiltegebieden grenswaarden (maximale geluidsnormen) en richtwaarden. Overdag is de grenswaarde 45 dBA en in de avond en nacht 40 respectievelijk 35 dBA. De normale activiteiten in het gebied kunnen gewoon doorgang vinden, zoals agrarische bedrijfsvoering, beheer en onderhoud en schadebestrijding. De regels voor stiltegebieden zijn opgenomen in de Provinciale Milieuverordening van de provincie Noord-Holland.

2.2.2 Projecten

Business Case Zeevang

De Polder Zeevang heeft te maken met een sterke bodemdaling. Dit wordt veroorzaakt door de ontwatering ten behoeve van de landbouw en de particuliere onderbemalingen. Door deze onderbemalingen is in de Polder Zeevang sprake van een versnippering van het peilbeheer. Deze versnippering wordt versterkt omdat veel sloten doodlopen op de Markermeerdijk. Dit zorgt bij zuidwesterwind voor flinke opstuwing van het waterpeil. Door de inlaat van gebiedsvreemd water is lokaal sprake van sterke voedselrijkdom en een slechte waterkwaliteit. De baggervorming als gevolg van de afbraak van het veen versterkt de slechte waterkwaliteit. Door deze ontwikkelingen staat het karakteristieke veenweidelandschap onder druk.

Om bovenstaande problemen op te lossen is voor de Polder Zeevang een business case opgesteld in het kader van de Nota Ruimte.

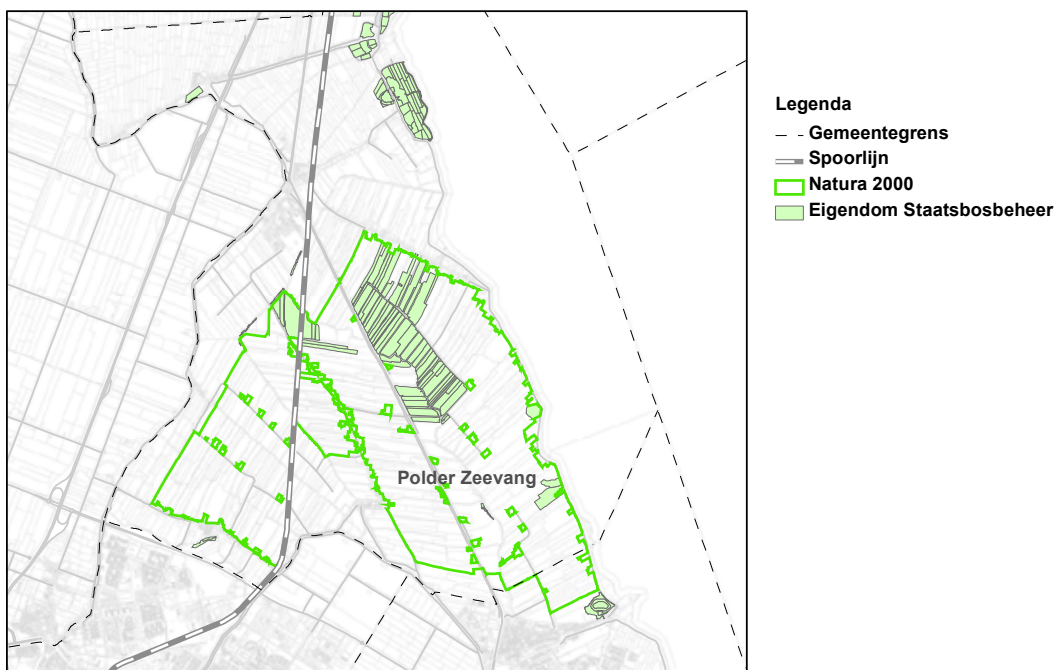
In deze business case zijn als maatregelen opgenomen: inrichten natte natuurgebieden, herverkaveling, compartimenteren van het watersysteem, aanleg van onderwaterdrainage, aanleg natuurvriendelijke oevers en recreatieve verbindingen. De businesscase is door de Stuurgroep Zeevang (provincie, hoogheemraadschap, gemeente, LTO) technisch en financieel verder uitgewerkt en is reeds in uitvoering. Naast agrariërs zijn het Hoogheemraadschap en Staatsbosbeheer belangrijke beheerders in het gebied. Zij zijn bij de verdere technische uitwerking betrokken. Provincie en gemeente zorgen voor de bestuurlijke en planologische verankering van het project.

2.3 HUIDIGE FUNCTIES IN EN RONDOM HET NATURA 2000-GEBIED

2.3.1 Eigendomssituatie

Het grootste gedeelte van de Polder Zeevang is in agrarisch gebruik met weidevogelbeheer (1400 ha). De rest, in totaal 281 hectare is in eigendom van Staatsbosbeheer (zie Figuur 2.3). Het beheer op de percelen van Staatsbosbeheer is voornamelijk gericht op weidevogels en de opvang van wintergasten. De grote wateren zijn doorgaans in beheer bij het Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier (HHNK) en de kleine (secundaire) wateren bij de terreinbeherende organisaties en particulieren.

Figuur 2.3 | Eigendomssituatie Polder Zeevang: groen Staatsbosbeheer, overige percelen voornamelijk agrariërs

2.3.2 Cultuurhistorie

In het Natura 2000-gebied Polder Zeevang ligt één archeologisch vlak van hoge waarde (zie Bijlage 6, Figuur B 6.4). Het betreft hier de resten uit de late middeleeuwen van de verdwenen nederzetting Rafeldam. Omdat de archeologische overblijfselen zowel in wetenschappelijk als in cultuurhistorisch opzicht een bijdrage leveren aan de bewoningsgeschiedenis van het gebied, wordt het behoud van deze locatie nagestreefd. [bron: Cultuurhistorische waardenkaart, provincie Noord-Holland]

2.3.3 Landbouw

Landbouw is erg belangrijk in het gebied. Het traditionele agrarisch beheer heeft het gebied gemaakt tot wat het nu is. Het agrarisch grondgebruik binnen het Natura 2000-gebied bestaat overwegend uit weidebeheer. De meeste agrarische percelen zijn weidevogelbeheergebieden waarvoor een overeenkomst in het kader van het Subsidiestelsel Natuur- en Landschapsbeheer (SNL) is afgesloten.

Polder Zeevang is in oorsprong een agrarisch cultuurlandschap. Landbouwkundig handelen is hier onlosmakelijk aan het beheer van natuurwaarden verbonden. Aangepast landbouwkundig gebruik is bij uitstek het middel om zowel natuur en landschappelijke doelen te bereiken.

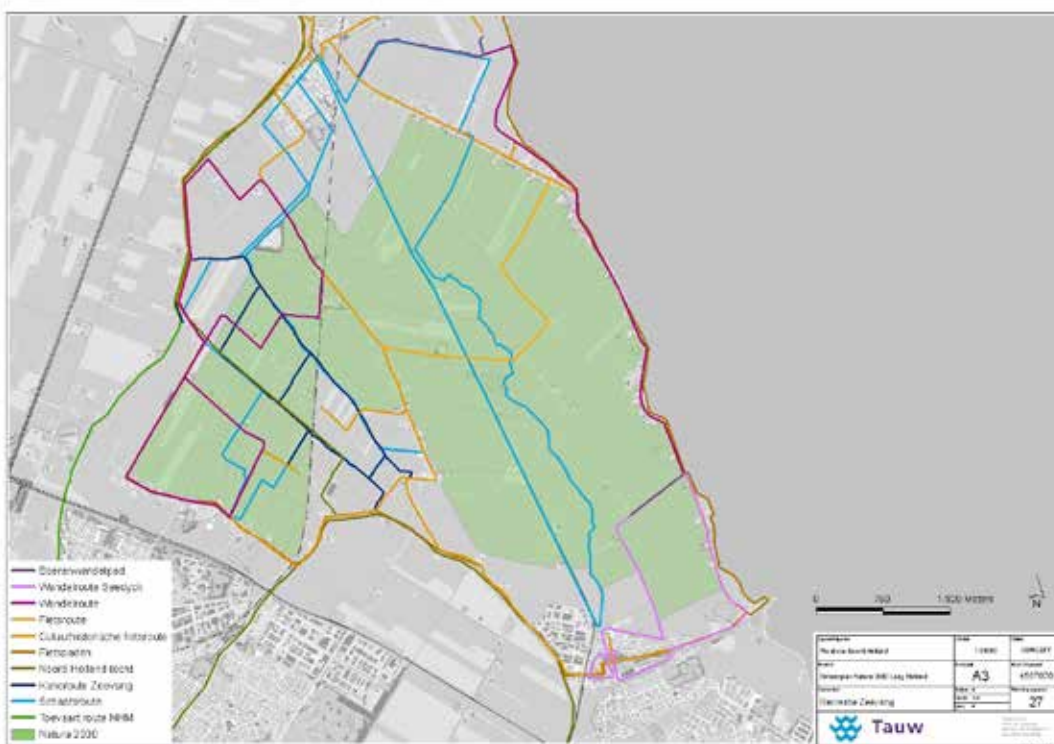
2.3.4 Recreatie

De Polder Zeevang kent naast agrarisch ook recreatief gebruik. Het Nationaal Landschap Laag Holland heeft samen met anderen een toeristisch actieplan gemaakt om het toerisme in dit gebied te stimuleren. Inkomsten uit toerisme kunnen het onderhoud van dit cultuurlandschap mede bekostigen.

Het recreatieve gebruik bestaat uit wandelen, fietsen en varen. De wandelroutes volgen grotendeels de bestaande wegen maar twee routes (in het noordwesten en het zuidoosten) gaan voor een deel dwars door de weilanden. De gedeelten door de weilanden zijn gesloten van 15 maart tot 15 juni (broedseizoen), in deze periode worden alternatieve routes over verharde wegen gevolgd.

In onderstaande Figuur 2.4 zijn de belangrijkste recreatieve routes door het Natura 2000-gebied weergegeven.

Figuur 2.4 | Belangrijkste recreatieve routes

2.3.5 Natuurbeheer

Op de percelen in eigendom van Staatsbosbeheer (zie Figuur 2.3) vindt natuurbeheer plaats gericht op weidevogels, overwinterende ganzen en smienten, en doortrekkende vogels.

De overige percelen in Polder Zeevang zijn in agrarisch gebruik. Op deze percelen vindt tevens agrarisch weidevogelbeheer plaats. Het natuurbeheerplan (NBP) in het kader van SNL bepaalt voor welke beheertypen, beheerpakketten kunnen worden afgesloten. Na het opstellen van de ambitiekaart komen de beheertypen overeen met de Natura 2000-doelen (zie ook Hoofdstuk 4).

2.3.6 Bebouwing / infrastructuur

Het Natura 2000-gebied Polder Zeevang wordt doorsneden door het spoor Purmerend- Hoorn en ligt op minimaal 1.500 meter afstand van de A7. In Figuur 2.5 is dit weergegeven. Daarnaast ligt de provinciale weg N244 tussen Purmerend en Edam. Hiervoor bestaan plannen voor verdubbeling.

De bebouwing binnen het gebied is geen onderdeel van het Natura 2000-gebied. Dit is weergegeven in Figuur 2.5.

Figuur 2.5 | Bebouwing en infrastructuur rondom Polder Zeevang

2.3.7 Industrie en bedrijvigheid

In de polder en de nabije omgeving is geen grootschalige industrie aanwezig. Geplande ontwikkeling is het bedrijventerrein Baanste Noord in Purmerend, ten zuidwesten van Polder Zeevang.

2.4 WATER EN BODEM

Bodem en grond- en oppervlaktewater bepalen welke (leefgebieden van) soorten zich bij een juist beheer kunnen ontwikkelen en handhaven. Ze hebben niet alleen een invloed op de natuur maar ook op andere functies van het gebied zoals de landbouw.

2.4.1 Water

Waterpeil

Het waterpeil bepaalt mede welke natuurwaarden in het gebied mogelijk zijn. Van groot belang is de diepte van het grondwater ten opzichte van het maaiveld (grondoppervlak): de *ontwateringsdiepte*. Een hoog grondwaterpeil remt de afbraak van de bodem. Bovendien kunnen bodemdieren als wormen niet in het grondwater leven, zij blijven in de bodem boven het grondwaterpeil. Bij een laag grondwaterpeil kunnen deze dieren dieper in de grond komen en daarmee onbereikbaar worden voor de vogels die van hen leven. Om deze reden wordt in het voorjaar ten behoeve van de weidevogels in een deel van het gebied het waterpeil hoog gehouden: plasdras.

Het peilbeheer wordt vastgelegd door het Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier (HHNK). Het Natura 2000-gebied is onderverdeeld in verschillende peilvakken waar één waterpeil wordt nagestreefd. Door het waterpeil te vergelijken met de hoogtekkaart van het gebied is de ontwateringsdiepte te bepalen. Een aantal percelen ligt onder het oppervlaktewaterpeil. In deze gebieden wordt het peil kunstmatig laag gehouden: dat noemt men onderbemalingen. (zie Bijlage 6, Figuur B6.6).

Het grootste deel van de Polder Zeevang kent een zomerpeil van 2,26 m –NAP en een winterpeil van 2,31 –NAP. De ontwateringsdiepte in het gebied is daardoor, met uitzondering van de onderbemalingen ongeveer 30 cm. De percelen van Staatsbosbeheer krijgen door afdamming een zelfstandig watersysteem waarbinnen een flexibel peilbeheer mogelijk is.

Waterkwaliteit

In de Business case Zeevang (zie 2.2.2) staat opgenomen dat de percelen van Staatsbosbeheer door afdamming een zelfstandig watersysteem krijgen. Hierdoor kan regenwater langer worden vastgehouden in het reservaatgebied. In perioden van weinig regenval hoeft er niet direct water in het reservaat te worden gelaten omdat er een buffervoorraad is. Met deze aanpak is er minder gemaal- en inlaatcapaciteit nodig. Ook verbetert de waterkwaliteit omdat minder schadelijke stoffen van elders in het water kunnen komen. De technische randvoorwaarden moeten nog worden uitgewerkt en ook de financiële middelen moeten nog worden gevonden [HHNK, 2011]. De waterkwaliteit is voor het behalen van de doelen in Polder Zeevang verder niet van belang en is daarom niet nader weergegeven.

2.4.2 Bodem

Polder Zeevang is een veenweidegebied. Dit omdat uit het laagveenmoeras, door het eeuwenlange extensieve agrarisch gebruik, weiden zijn ontwikkeld. De bodem bestaat daardoor voornamelijk uit een veraarde bovengrond op veen en klei (zie Bijlage 6, Figuur B6.7). Het resultaat is een vlak, open en waterrijk weidelandschap. Het Natura 2000-gebied is hierdoor rijk aan grasetende watervogels zoals ganzen en weidevogels als de Grutto.

3 UITWERKING NATURA 2000-DOELEN

In het aanwijzingsbesluit voor de Polder Zeevang (zie www.rijksoverheid.nl) zijn de Natura 2000-doelen voor de Polder Zeevang vastgelegd. In dit hoofdstuk worden deze natuurdoelen uitgewerkt. Om de doelen te kunnen bereiken is het nodig aan de ecologische vereisten van de soorten te voldoen. Deze ecologische vereisten zijn te vertalen in water-, milieu- en ruimtelijke condities voor de leefgebieden die nodig zijn om de populaties duurzaam in stand te kunnen houden. Deze condities zijn in dit hoofdstuk weergegeven. Indien er knelpunten zijn en aanvullende maatregelen nodig, dan staan deze in Hoofdstuk 4.

Voor de Polder Zeevang zijn (instandhoudings)doelstellingen vastgesteld voor het leefgebied van negen vogelsoorten (aangewezen vanuit de Vogelrichtlijn). Het gaat daarbij om niet-broedvogels:

- Kleine zwaan
- Kolgans
- Grauwe gans
- Brandgans
- Smient
- Grutto
- Goudplevier
- Kievit
- Wulp

In dit hoofdstuk worden voor deze soorten de huidige situatie, trends en ecologische randvoorwaarden behandeld. Hieruit blijkt of er in de huidige situatie, knelpunten zijn die kunnen zorgen dat de doelen niet worden gehaald. Wanneer dit het geval is zijn maatregelen nodig. Deze worden in hoofdstuk 4 uitgewerkt.

Voor een uitgebreide beschrijving van de vereisten voor het leefgebied voor doelsoorten wordt verwezen naar de profielendocumenten op de website van het Ministerie van EZ.

3.1 KERNOPGAVEN

In tabel 3.1 zijn de kernopgaven voor de Polder Zeevang weergegeven. Op basis van de kernopgaven zijn de instandhoudingsdoelstellingen opgesteld voor habitat- en vogelrichtlijnsoorten.

Tabel 3.1 | Kernopgaven voor het gebied

Kernopgave	Instandhoudingsdoel
Opgave landschappelijke samenhang en interne compleetheid (Meren en moerassen)	Behoud en herstel van samenhang tussen slaappleatsen en foerageergebieden in het bijzonder voor grasetende watervogels.
Plas-dras situaties	Plas-dras situaties voor smienten A050.

3.2 SOORTEN

3.2.1 Kleine zwaan (niet-broedvogel)

Instandhoudingsdoelstelling

Behoud van omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van gemiddeld 30 vogels (seizoensgemiddelde).

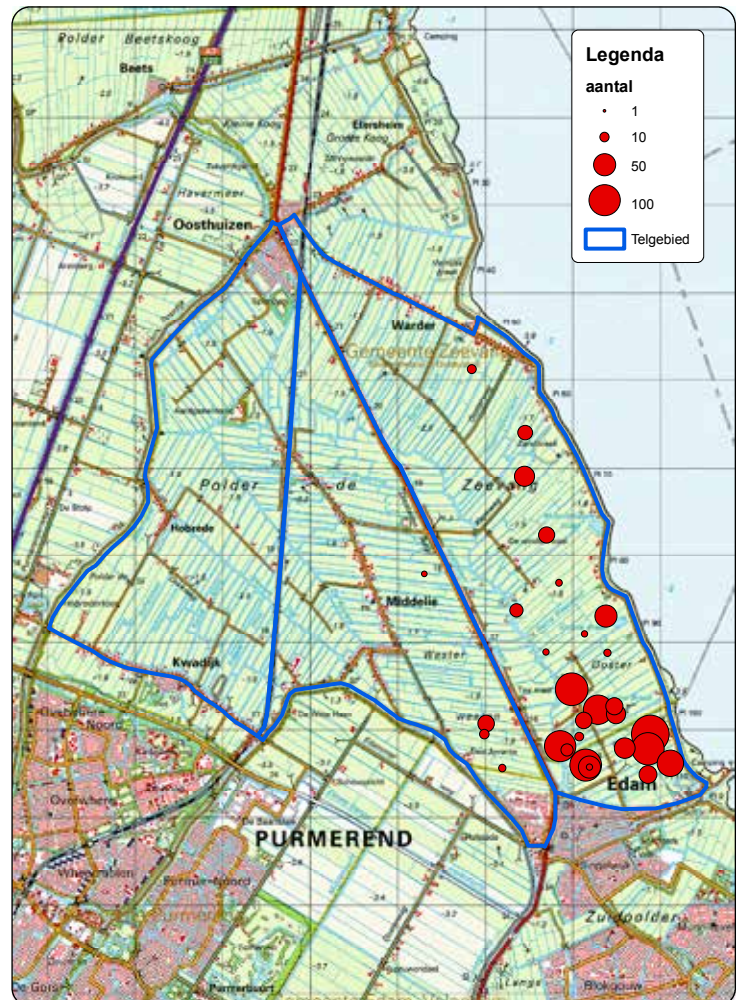
Populatie: huidige verspreiding en omvang

In de Polder Zeevang is de Kleine zwaan alleen in de winter aanwezig. De soort kan van november tot en met februari in het Natura 2000 gebied worden aangetroffen. De Polder Zeevang heeft voor de Kleine zwaan een functie als foerageergebied. De Kleine zwaan foerageert op natte, vaak ondergelopen graslanden met een korte vegetatie. De soort rust op het Markermeer, buiten het Natura 2000-gebied. Ten tijde van aanwijzing tot Vogelrichtlijn gebied in 2005 foerageerde de Kleine zwaan met name in het zuidoostelijke deel (zie Figuur 3.1), nabij het Markermeer.

Populatie: Trends

Zowel landelijk als in het Natura 2000-gebied zijn de aantallen van de Kleine zwaan erg fluctuerend. De laatste jaren is echter een duidelijke afnemende trend zichtbaar. Onderstaand zijn de seizoensgemiddelden in de Polder Zeevang weergegeven [bron: Netwerk Ecologische Monitoring, SOVON, RWS, CBS].

Figuur 3.1 | Verspreiding Kleine Zwaan oktober/maart, 1999-2005
[Sovon, 2005] Voorkomen van concentraties van de Kleine zwaan cumulatief voor zes seizoenen 1999/2000 – 2004/2005

	04/05	05/06	06/07	07/08	08/09	09/10	10/11
Seizoensgemiddelde Kleine Zwaan	19	0	5	4	3	1	0

Oorzaken voor de afname zijn nog niet volledig in beeld. Wel kan een al jaren afnemend broedsucces in Rusland een mogelijke oorzaak zijn [Sovon, 2011]. Een andere mogelijke oorzaak voor de afname kan de toename in jaarrond verblijvende ganzen in de Polder Zeevang zijn. Doordat de ganzen het hele jaar aanwezig zijn, is het mogelijk dat ze het foerageergebied ongeschikt maken voordat de Kleine zwanen arriveren, of de Kleine zwanen weg concurreren. Een literatuuronderzoek hiernaar heeft geen oorzaken opgeleverd. Er zijn alleen onderzoeken in andere gebieden, niet in gebieden waar de kleine zwaan voorkomt. Ook zijn er aanwijzingen dat de jaarrond verblijvende Knobbelswanen in andere delen van het land de Kleine zwaan wegconcurreren. [Sovon, 2011]. Lokaal kan ook verstoring een rol spelen. Hier is nader onderzoek voor nodig.

Leefgebied: ecologische vereisten

Het voorkomen van de Kleine zwaan is gebonden aan de aanwezigheid van water (slaapplaats en foerageergebied) en uitgestrekte open polders of uiterwaarden (foerageergebied). Voedselbiotopen zijn bij voorkeur akkers en natte, vaak ondergelopen graslanden met een korte vegetatie. De Kleine zwaan zoekt zijn voedsel liever in cultuurgrasland dan in extensief beheerd grasland, dat hem meestal te ruig of te schraal is. De slaapplaatsen bestaan uit zoete of zoute wateren, ondergelopen boezemlanden en zomerpolders, zand- en modderbanken. [profiel document, Ministerie van LNV, 2008]

Op water foeragerende en rustende Kleine zwanen zijn zeer gevoelig voor verstoring. Op het land lijken Kleine zwanen minder verstoring gevoelig dan op het water. De soort is gevoelig voor eventuele barrières zoals windmolenparken en hoogspanningsleidingen bij pendelbewegingen tussen voedselterrein en slaappleats. [profiel document, Ministerie van LNV, 2008]

Leefgebied: huidige omvang, spreiding en kwaliteit

Voor de agrarische graslanden in de Polder Zeevang zijn een geschikt foerageergebied voor de Kleine zwaan. In totaal is ongeveer 1400 ha aan geschikt agrarisch grasland aanwezig. Dit is qua oppervlakte voldoende voor 30 vogels.

Knelpunten

De afnemende trend van de Kleine zwaan is een knelpunt. Omdat de oorzaak hiervan niet bekend is, is nader onderzoek nodig. Er landelijk en lokaal onderzoek nodig naar de oorzaken voor de landelijk en lokaal dalende trends. Een eerste literatuuronderzoek naar effecten van jaarrond verblijvende ganzen op de kleine zwaan heeft onvoldoende opgeleverd. Er speelt waarschijnlijk een combinatie van factoren die tot de achteruitgang leidt. Dit zal verder worden onderzocht.

Uitwerking instandhoudingsdoelstelling in ruimte en tijd

Het huidige leefgebied dient behouden te blijven. Dit betekent het behoud van de wateren en de continuering van het graslandbeheer (zie Hoofdstuk 4).

Aanvullende maatregelen zijn in deze beheerplanperiode niet voorzien. Eerst is onderzoek nodig naar oorzaken van de dalende trend van de Kleine zwaan.

3.2.2 Kolgans (niet-broedvogel)

Instandhoudingsdoelstelling

Behoud van omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van gemiddeld 1000 vogels.

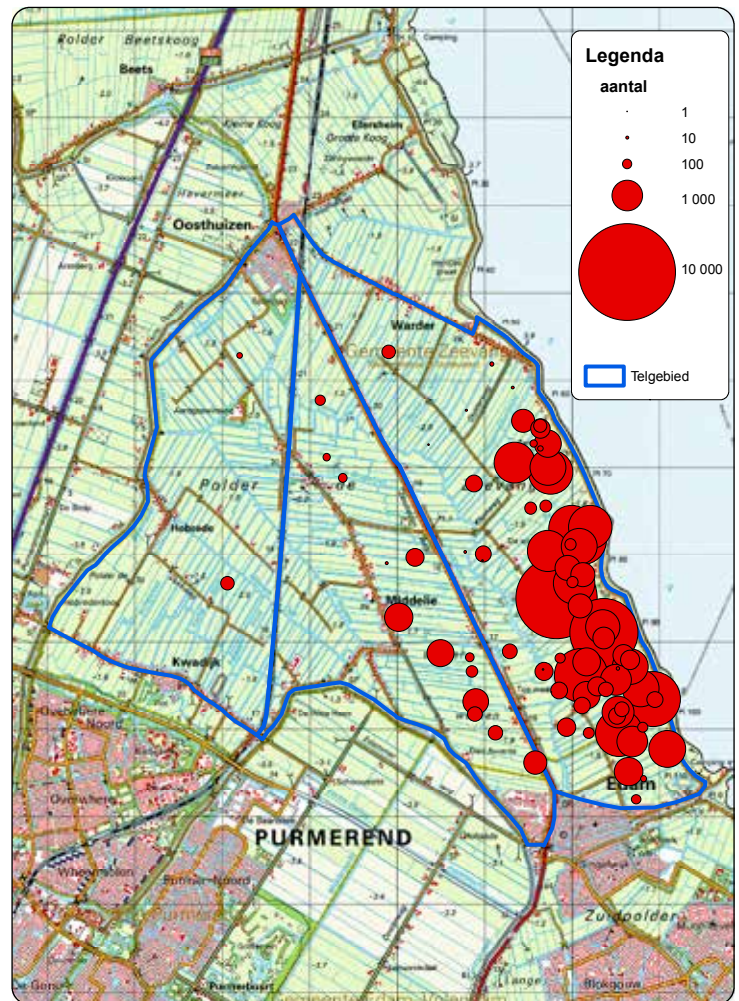
Populatie: huidige verspreiding en omvang

De Polder Zeevang heeft voor de Kolgans een functie als foerageergebied. De Kolgans foera-geert overdag op de graslanden in het Natura 2000-gebied, in de avond vliegt de Kolgans naar de rustplaatsen op het Markermeer buiten het Natura 2000-gebied. De soort komt in de Polder Zeevang vooral voor in de agrarisch goed onderhouden graslanden met een matige tot intensieve bemesting. Gebieden met rietlanden en moerasvegetatie worden gemedend. De Kolgans is van oorsprong een wintergast in Nederland. De soort kan echter ook in de zomer in lagere aantallen worden aangetroffen. De hoogste aantallen van de soort worden van november tot en met februari in het Natura 2000-gebied aangetroffen. Ten tijde van aanwijzing tot Vogelrichtlijn gebied in 2005, foera-geerde de Kolgans vooral in het oostelijk deel van het gebied (zie Figuur 3.2), nabij het Markermeer.

Populatie: Trends

Sinds midden jaren negentig zijn de aantallen toegenomen. Onderstaand zijn de seizoens-gemiddelden in de Polder Zeevang weergegeven [bron: Netwerk Ecologische Monitoring, SOVON, RWS, CBS]

Figuur 3.2 | Verspreiding Kolgans oktober/maart 1999–2005
[Sovon, 2005] Voorkomen van concentraties van de Kolgans cumulatief voor zes seizoenen 1999/2000 – 2004/2005

	04/05	05/06	06/07	07/08	08/09	09/10	10/11
Seizoensgemiddelde Kolgans	1844	1449	1983	1636	1979	1851	2828

Leefgebied: ecologische vereisten

De Kolgans heeft voorkeur voor open landschappen in het agrarisch gebied. Van belang zijn rustige en roofdiervrije slaapplekken op grotere wateren en terreinen met voldoende voedselaanbod binnen een straal van maximaal 20 km (meestal <10 km) rond de slaapplekken. De soort is overwegend te zien in open agrarisch gebied, vooral in cultuurgrasland en concentreert zich daar in groepen. Door hun voorkeur voor overwegend open landschap is de Kolgans gevoelig voor verdichting van het landschap door wegen, bebouwing en beplantingen. De soort is gevoelig voor eventuele barrières zoals windmolenparken en hoogspanningsleidingen bij pendelbewegingen tussen voedselterrein en slaapplek. [profieldocumenten, ministerie van LNV, 2008]

De Kolgans is een planteneter die foera-geert op een verscheidenheid aan planten, zaden en wortels. Gedurende een korte periode in november-december voedt hij zich ook met oogstresten van vooral suikerbiet. In de overwinteringsgebieden eet de Kolgans veel grassen en incidenteel ook ingezaaid wintergraan, vaak tijdens vorst. In ondergelopen uiterwaarden of grasland foera-geert de soort ook op worteldelen. Vanwege de hogere biomassa-productie zoekt de Kolgans zijn voedsel vooral in cultuurgrasland en in veel mindere mate in extensief beheerde graslandreservaten. Afname van aantallen wordt gemeld bij extensivering van graslandpercelen. Zulke percelen hebben een lagere draagkracht als voedselbron door minder bemesting en ze bevatten veel vezelige grassoorten en kruiden. [profieldocument, ministerie van LNV, 2008]

Leefgebied: huidige omvang, spreiding en kwaliteit

In theorie zijn alle agrarische graslanden in de Polder Zeevang zeer geschikt als foerageergebied van de Kolgans. In totaal is ongeveer 1400 ha aan geschikt agrarisch grasland aanwezig. Dit is qua aantal voldoende voor 1000 vogels.

Knelpunten

Gelet op de positieve trend en de omvang van het leefgebied treden in de huidige situatie geen knelpunten op.

Uitwerking instandhoudingsdoelstelling in ruimte en tijd

Bij het behoud van het huidige waterrijke en open agrarisch grasland biedt de Polder Zeevang voldoende foerageergebied voor de Kolgans. Dit betekent het behoud van de wateren en de continuering van het graslandbeheer (zie Hoofdstuk 4). Er zijn geen aanvullende maatregelen nodig.

3.2.3 Grauwe gans (niet-broedvogel)

Instandhoudingsdoelstelling

Behoud van omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van gemiddeld 190 vogels.

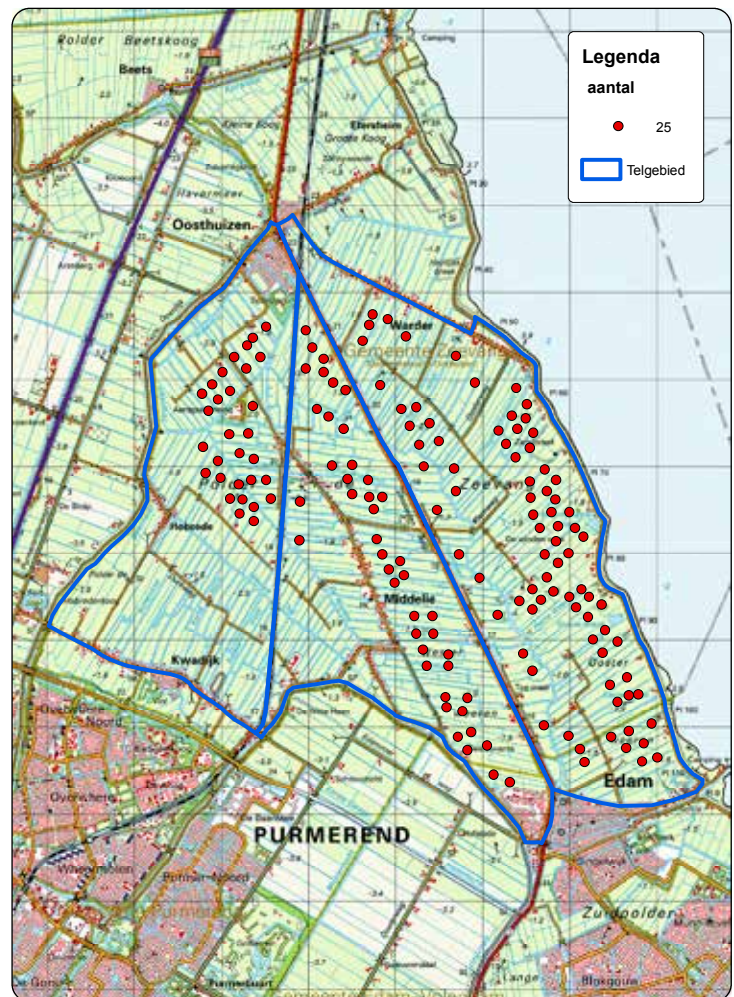
Populatie: huidige verspreiding en omvang

De Grauwe gans is oorspronkelijk een wintergast in de Polder Zeevang, maar is tegenwoordig jaarrond aan te treffen. De soort kan ook in de zomer in hoge aantallen (meer dan 1000) worden aangetroffen. De Grauwe gans broedt ook in het gebied. De Polder Zeevang is echter alleen aangewezen als overwinteringsgebied en rustplaats in de trekzone van trekvogelsoorten (art. 4.2 Vogelrichtlijn). De soort rust in het gebied en op het Markermeer. In tegenstelling tot de andere ganzen is het voorkomen van de Grauwe gans niet geconcentreerd in de oostelijke percelen, maar komt de soort verspreid over de gehele Polder Zeevang voor (zie Figuur 3.3). Ten tijde van aanwijzing tot Vogelrichtlijn gebied in 2005, werd de gehele Polder Zeevang door de Grauwe gans als foerageergebied gebruikt.

Populatie: Trends

Tot begin jaren negentig was de soort nagenoeg afwezig, maar sindsdien zijn de aantallen sterk toegenomen. Onderstaand zijn de seizoensgemiddelden in de Polder Zeevang weergegeven [bron: Netwerk Ecologische Monitoring, SOVON, RWS, CBS]

Figuur 3.3 | Verspreiding Grauwe gans oktober-maart 1999-2005
[Sovon, 2005] Voorkomen van concentraties van de Grauwe gans cumulatief voor zes seizoenen 1999/2000-2004/2005

	04/05	05/06	06/07	07/08	08/09	09/10	10/11
Seizoensgemiddelde Grauwe gans	380	406	540	1252	1242	1382	1330

Leefgebied: ecologische vereisten

De Grauwe gans verblijft overwegend in agrarisch gebied. Meer dan andere ganzensoorten is de Grauwe gans ook in moerassen en estuaria te zien. De soort is minder gebonden aan open landschappen. In de winter, in december en januari, leeft de soort zelfs overwegend in moerassen of 'wetlands'. Voedselterreinen en slaapplekken liggen traditioneel vast, net als bij andere ganzen. De afstanden daartussen zijn bij de Grauwe gans vaak relatief kort, in de regel kleiner dan 10 km. De vogels die niet broeden trekken zich voor de vleugelrui (eind mei-begin juli) terug op speciale ruiplaatsen in ontoegankelijke moerasgebieden of in waterplassen (onder andere Oostvaardersplassen). Ze blijven daar ongeveer een maand. [profiel document, ministerie van LNV, 2008]

Grauwe ganzen zijn planteneters. Ze leven gedurende het grootste deel van het jaar voornamelijk van gras. In de ruiperiode eten grauwe ganzen voornamelijk riet, maar kort voor en na de ruiperiode zijn ze soms ook afhankelijk van gras of akkergewassen zoals zomergraan. Eiwitrijke productiegraslanden hebben de voorkeur, maar meer dan kleinere ganzensoorten kan de Grauwe gans ook met wat ruigere graslanden soorten uit de voeten. Doordat hij een relatief zware snavel heeft is de Grauwe gans minder dan andere ganzensoorten gebonden aan cultuurgrasland. De grauwe ganzen zoeken vooral in de winter en in het vroege voorjaar ook voedsel in ruige graslanden met vezelige grassoorten en kruiden in bijvoorbeeld natuureservaten, of in minder intensief benutte agrarische percelen. [profiel document, ministerie van LNV, 2008]

Door zijn optreden in kleinere groepen is de Grauwe gans meestal minder gevoelig voor verstoring dan andere ganzensoorten en bovendien waarschijnlijk minder kwetsbaar bij verdichting van het landschap. De soort is gevoelig voor eventuele barrières zoals windmolenparken en hoogspanningsleidingen bij pendelbewegingen tussen voedselterrein en slaapplaats. [profieldocument, ministerie van LNV, 2008]

Leefgebied: huidige omvang, spreiding en kwaliteit

De gehele Polder Zeevang wordt door de Grauwe gans als foerageergebied gebruikt, zowel de agrarische graslandpercelen als de natuurterreinen van Staatsbosbeheer. Het leefgebied is voldoende voor 190 ganzen.

Knelpunten

Gelet op de positieve trend en de omvang en kwaliteit van het leefgebied treden in de huidige situatie geen knelpunten op.

Uitwerking instandhoudingsdoelstelling in ruimte en tijd

Bij het behoud van het huidige waterrijke en open agrarisch grasland biedt de Polder Zeevang voldoende foerageergebied voor de Grauwe gans. Dit betekent het behoud van de wateren en de continuering van het graslandbeheer (zie Hoofdstuk 4). Er zijn geen aanvullende maatregelen nodig.

3.2.4 Brandgans (niet-broedvogel)

Instandhoudingsdoelstelling

Behoud van omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van gemiddeld 70 vogels (seizoensgemiddelde).

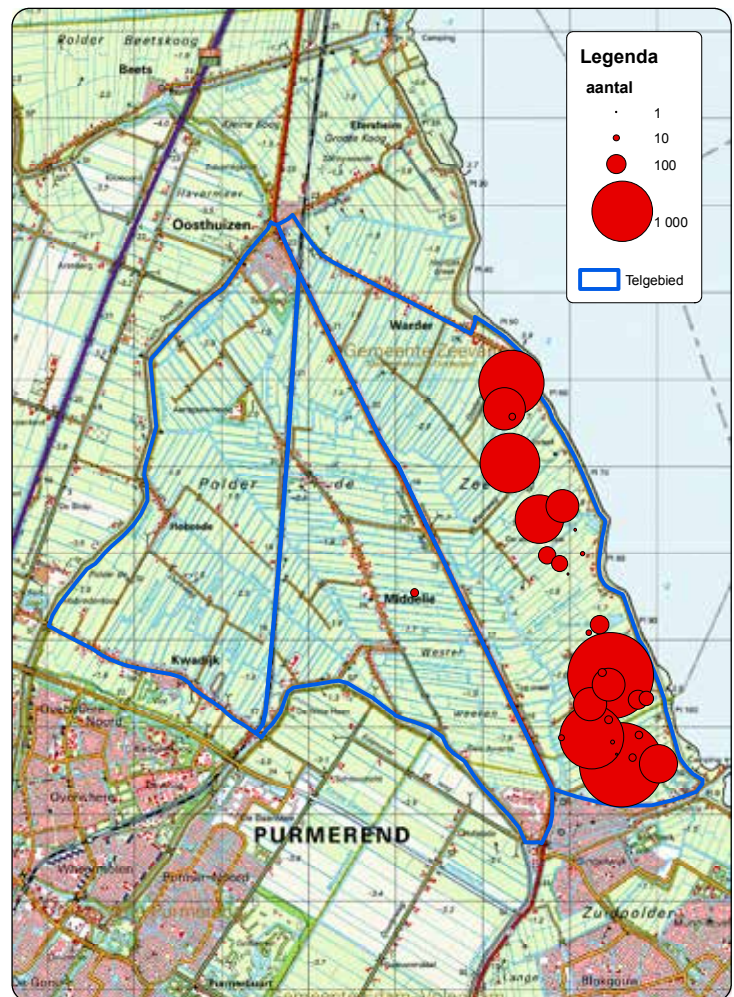
Populatie: huidige verspreiding en omvang

De Polder Zeevang heeft een foerageerfunctie voor de Brandgans. De Brandgans is van oorsprong een wintergast in Nederland. De soort kan echter ook in de zomer in lagere aantallen worden aangetroffen. De hoogste aantallen van de soort worden van november tot en met februari in het Natura 2000-gebied aangetroffen. De Brandgans foerageert overdag op de agrarische graslanden in het Natura 2000-gebied, in de avond vliegt de Brandgans naar de rustplaatsen op het Markermeer. Ten tijde van aanwijzing tot Vogelrichtlijn gebied in 2005, foerageerde de Brandgans vooral in het oostelijk deel van het gebied (zie Figuur 3.4), nabij het Markermeer dat als rustplaats wordt gebruikt.

Trends

Vanaf het begin van deze eeuw zijn de aantallen toegenomen. Onderstaand zijn de seizoensgemiddelden in de Polder Zeevang weergegeven [bron: Netwerk Ecologische Monitoring, SOVON, RWS, CBS]

Figuur 3.4 | Verspreiding Brandgans oktober/maart, 1999–2005
[Sovon, 2005] Voorkomen van concentraties van de Brandgans cumulatief voor zes seizoenen 1999/2000 – 2004/2005

	04/05	05/06	06/07	07/08	08/09	09/10	10/11
Seizoensgemiddelde Brandgans	390	121	339	1016	900	1039	1253

Leefgebied: ecologische vereisten

De Brandgans komt vanouds vooral voor op kwelders en schorren in wadgebieden en estuaria (Waddenzee, Delta-gebied). Tegenwoordig, na toename van de populatie en een aangepaste winterstrategie, verblijven ze ook in grote aantallen in open agrarisch gebied, vooral op cultuurgrasland. De soort heeft een sterke neiging tot het vormen van grote concentraties. Ze heeft een voorkeur voor voedselgebieden die minder dan 10 km verwijderd zijn van grote open wateren. Door specifieke voorkeur voor begraasde graslandpercelen is de soort erg gevoelig voor extensivering van graslandbeheer en verlaging van de begrazingsdruk van vee. Omvorming van grasland in akkers zal eveneens tot verminderde draagkracht leiden. [profieldocument, ministerie van LNV, 2008]

Brandganzen zijn planteneters en foerageren op diverse grassen, ook wel op blad, stengels of wortels van biezen of russen en andere kruidachtige planten. Hun lichaamsbouw en verteringssysteem is sterk aangepast aan eiwitrijke en goed verteerbare vegetatie. In agrarisch gebied foerageert de soort overwegend op intensief agrarisch cultuurgrasland, maar ook op door schapen beweidde graslanden en op oogstresten van vooral suikerbieten of ingezaaid wintergraan. [profieldocument, ministerie van LNV, 2008]

Door optreden in grote groepen is de Brandgans gevoelig voor verstoring. De soort is gevoelig voor eventuele barrières zoals windmolenparken en hoogspanningsleidingen bij pendelbewegingen tussen voedselterrein en slaapplek. [profieldocument, ministerie van LNV, 2008]

Leefgebied: huidige omvang, spreiding en kwaliteit

In theorie zijn alle agrarische graslanden in de Polder Zeevang zeer geschikt als foerageergebied van de Brandgans. In totaal is ongeveer 1400 ha aan geschikt agrarisch grasland aanwezig. Dit oppervlak is voldoende voor 70 vogels.

Knelpunten

Gelet op de positieve trend treden in de huidige situatie treden geen knelpunten op.

Uitwerking instandhoudingsdoelstelling in ruimte en tijd

Bij het behoud van het huidige waterrijke en open agrarisch grasland biedt de Polder Zeevang voldoende foerageergebied voor de Brandgans. Dit betekent het behoud van de wateren en de continuering van het graslandbeheer (zie Hoofdstuk 4). Er zijn geen aanvullende maatregelen nodig.

3.2.5 Smient (niet broedvogel)

Instandhoudingsdoelstelling

Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van gemiddeld 12.400 vogels (seizoensgemiddelde).

Populatie: huidige verspreiding en omvang

De Polder Zeevang heeft voor de Smient een functie als foerageergebied en rustgebied in de winter. De Smient is het hele jaar in Nederland, maar de hoogste concentraties zijn van oktober tot maart. De soort is zowel overdag als na zons-ondergang in het gebied aanwezig. Smienten gebruiken de graslanden als foerageergebied en het open water om te rusten. Een deel van de Smienten vliegt tussen het Markermeer (rustplaats) en de Polder Zeevang (foerageergebied) heen en weer.

De Smient gebruikt het gehele Natura 2000-gebied. Grote aantallen Smienten arriveren elk winterseizoen op de percelen van Staatsbos-beheer. Vanuit daar verspreidt de Smient zich over het gehele Natura 2000-gebied. Ten tijde van aanwijzing tot Vogelrichtlijn gebied in 2005, concentreerde de Smient zich met name in de westelijke en centrale percelen (zie Figuur 3.5).

Trends

Landelijke en lokale trend: positief

Sinds begin jaren tachtig zijn aantallen sterk toegenomen. De laatste jaren echter dalen de aantallen Smienten in Polder Zeevang. Ook landelijk is er sprake van een dalende trend. Onderstaand zijn de seizoensgemiddelden in de Polder Zeevang weergegeven (bron: Netwerk Ecologische Monitoring (SOVON, RWS, CBS))

	04/05	05/06	06/07	07/08	08/09	97/10	10/11
Seizoensgemiddelde Smient	17971	13567	15018	12996	9888	8856	7871

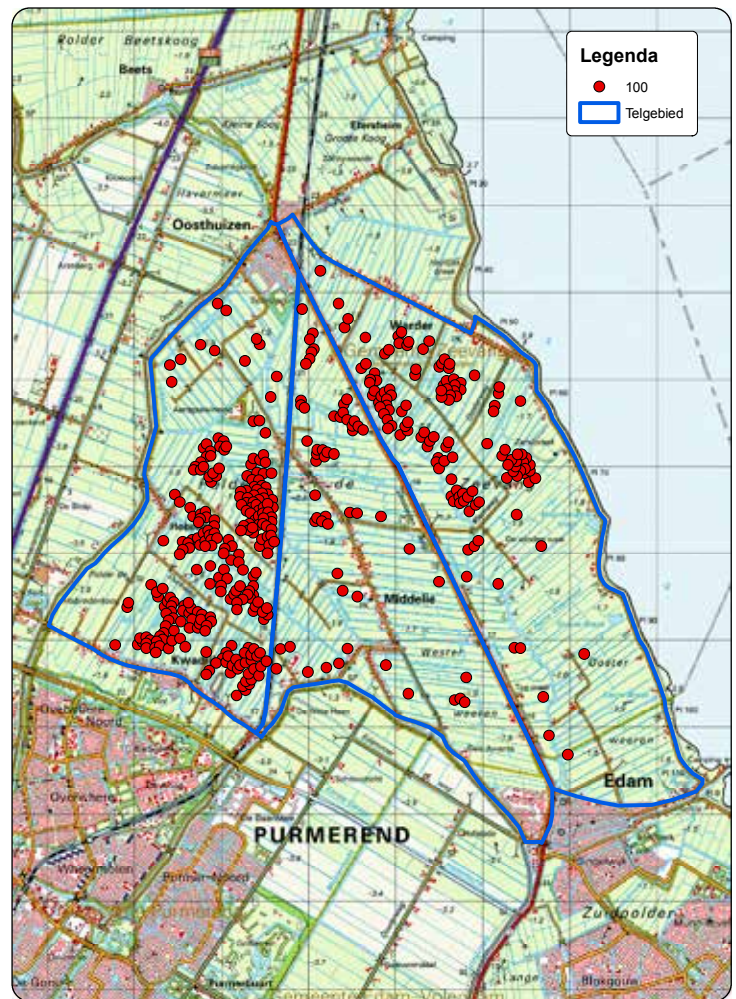
Leefgebied: ecologische vereisten

De Smient foerageert 's winters op de agrarische graslanden en rust op de bredere sloten en vaarten in het gebied. De soort foerageert vooral in agrarisch goed onderhouden graslanden met een matige tot intensieve bemesting. [profiel-document, ministerie van LNV, 2008]

Smienten zijn planteneters die op een grote verscheidenheid aan planten, zaden en wortels kunnen foerageren. De Smient heeft een voorkeur voor eiwitrijke en goed verteerbare grassoorten (of jonge scheuten), die hij graag zoekt op vochtige of deels geïnundeerde graslanden (in verband met frequente drinkvluchten). Extensivering van grasland-beheer en/of betere drainering van natte graslanden werken negatief door in de draagkracht van een gebied. [profiel-document, ministerie van LNV, 2008]

Smienten zijn storingsgevoelig voor recreatie. De mate van verstoring beïnvloedt de keuze van de dagrustplaatsen, maar omdat de soort in het binnenland voornamelijk 's nachts foerageert, hoeft dit niet automatisch tot verlies van voedselgebied te leiden. De soort is gevoelig voor eventuele barrières zoals windmolenparken en hoogspannings-leidingen, bij pendelbewegingen tussen voedselterrein en slaapplek. [profiel-document, ministerie van LNV, 2008]

Figuur 3.5 | Verspreiding Smient november 2004 [Sovon, 2005]

Leefgebied: huidige omvang, spreiding en kwaliteit

Het huidige leefgebied met agrarische graslanden en bredere sloten en vaarten in Polder Zeevang is een geschikt leefgebied voor de Smient. Het is voldoende voor 12.400 vogels.

Knelpunten

Het is niet duidelijk waardoor de dalende trend voor de Smient wordt veroorzaakt. Ook landelijk neemt hij af. Mogelijk ligt de oorzaak elders. Specifiek onderzoek hiernaar zal daarom in Polder Zeevang niet worden uitgevoerd. Er zijn geen indicaties dat de omvang en kwaliteit van het leefgebied afneemt.

Uitwerking instandhoudingsdoelstelling in ruimte en tijd

Bij het behoud van het huidige waterrijke en open agrarisch grasland biedt de Polder Zeevang voldoende foerageergebied voor de Smient. Dit betekent het behoud van de wateren en de continuering van het graslandbeheer (zie Hoofdstuk 4). Er zijn geen aanvullende maatregelen nodig.

3.2.6 Grutto (niet broedvogel)

Instandhoudingsdoelstelling

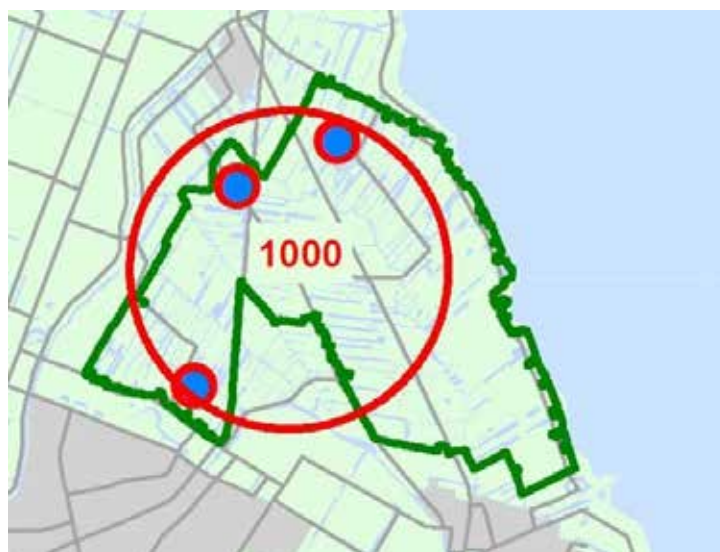
Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van gemiddeld 790 vogels (seizoensmaximum).

Populatie: huidige verspreiding en omvang

De Grutto is in de broed- en trekperiode in het Natura 2000-gebied aanwezig in de Polder Zeevang. Polder Zeevang is alleen voor de doortrekkende Grutto's aangewezen. De aanwijzing heeft dus geen betrekking op de broedende vogels. De doortrekkende Grutto's zijn alleen in het voorjaar en najaar in de Polder Zeevang aanwezig. Ze gebruiken het gebied 24 uur per dag als foerageer- en rustgebied. De plas-draspercelen in de Polder Zeevang zijn belangrijke rust- en opvang gebieden voor de doortrekkende Grutto's. Door de combinatie van de natuurreservaten van Staatsbosbeheer en de agrarische graslanden, is het gehele Natura 2000-gebied een uitstekend leefgebied voor de Grutto.

In figuur 3.6 is de verspreiding van de grutto's in de Polder Zeevang weergegeven voor het jaar seizoen 2008/2009. Ten tijde van aanwijzing tot Vogelrichtlijngebied in 2005, waren als seizoensmaximum ongeveer 1.000 Grutto's aanwezig op rustplaatsen in de Polder Zeevang.

Figuur 3.6 | Seizoensgemiddelden aantal grutto's 2008/2009 op rustplaatsen in de Polder Zeevang, blauwe stippen geven plas-dras percelen weer [Landschap Noord-Holland, 2013]

Trends

Landelijke en lokale trend

In de periode 2000/2001 en 2010/2011 vertoont de grutto twee sterke dieptepunten ('01/'02 en '08/'09) en twee oplevingen in '03/'04 en '08/'09. Over het geheel genomen is de trend dalende. Landelijk is er sprake van een dalende trend sinds de jaren '90. (In de periode 2004 tot 2007 heeft geen monitoring plaatsgevonden.)

	04/05	05/06	06/07	07/08	08/09	09/10	10/11
Seizoensgemiddelde Grutto				460	350	380	624

Leefgebied: ecologische vereisten

Goede foerageergebieden bestaan uit open graslanden met een rijk en voor de Grutto bereikbaar (niet te diep in de grond) bodemleven. [profiel document, ministerie van LNV, 2008]

De kritische factoren zijn:

- Open landschap
- Rust
- Bereikbaarheid bodemfauna (o.a. door grondwaterstand)
- Aaneengesloten gebieden
- Plas-dras situaties verspreid over het gebied (1 tot 2 % van oppervlakte)

Het leefgebied van de grutto is enigszins gevoelig voor te hoge stikstofdepositie. Daarom is in het kader van de Programmatische Aanpak Stikstof (PAS) een analyse gedaan naar de depositie van stikstof op de leefgebieden van de grutto (zie Bijlage 8).

Leefgebied: huidige omvang, spreiding en kwaliteit

Door de combinatie van de natuurreservaten van Staatsbosbeheer en de agrarische graslanden, is het gehele Natura 2000-gebied een uitstekend leefgebied voor de Grutto. Het is voldoende qua omvang en kwaliteit voor 790 vogels als seizoensmaximum.

Knelpunten

Vermoedelijk heeft de achteruitgang van de Grutto te maken met het ongeschikter raken van de biotoop. Er is echter nog geen eenduidige verklaring. De Grutto neemt ook als broedvogel af. Er zal een onderzoek worden uitgevoerd, in

combinatie met onderzoek naar de Goudplevier (zie paragraaf 3.2.7) naar de relatie tussen aantallen vogels, de mate van drooglegging en de floragegevens. Op deze wijze is mogelijk een relatie te leggen tussen het voorkomen van de Grutto en de kwaliteit van het leefgebied.

Het leefgebied van de Grutto ondervindt geen effect van de huidige stikstofdepositie (zie Bijlage 8). In een groot deel van het leefgebied ligt de depositie ver onder de kritische depositiewaarde.

Uitwerking instandhoudingsdoelstelling in ruimte en tijd

Bij het behoud van de huidige natuurreservaten en de open agrarisch graslanden, biedt de Polder Zeevang uitstekend leefgebied voor de doortrekkende Grutto. Dit betekent het behoud van het open landschap en de continuering van het natuurbeheer en het agrarisch graslandbeheer (zie Hoofdstuk 4). Er zijn voorsnog geen aanvullende maatregelen nodig. Eerst moet onderzoek meer informatie geven over oorzaken van achteruitgang.

3.2.7 Goudplevier (niet-broedvogel)

Instandhoudingsdoelstelling

Behoud van omvang en kwaliteit van het leefgebied met een draagkracht voor een populatie van gemiddeld 790 vogels (seizoensgemiddelde).

Populatie: huidige verspreiding en omvang

De Polder Zeevang heeft voor de Goudplevier een functie als foerageergebied en als rustgebied. In de Polder Zeevang rust de Goudplevier op de natte graslanden. Het foerageergebied bestaat vooral uit de agrarische graslanden met korte grazige vegetatie. De Goudplevier is een wintergast en doortrekker. De hoogste aantallen zijn in het najaar en in de wintermaanden in de Polder Zeevang aan te treffen. Nederland wordt tijdens strenge winters verlaten.

Net als de Smient komen de overwinterende Goudplevieren als eerste aan op de percelen van Staatsbosbeheer. Hierna verspreiden ze zich over het de gehele Polder Zeevang (Figuur 3.7).

Trends

Landelijke en lokale trend: achteruitgang

De Goudplevier gaat de laatste jaren sterk achteruit in aantallen in Polder Zeevang. Ook landelijke is er sprake van een dalende trend. De aantallen goudplevieren die naar noordwest Europa komen blijven wel gelijk. Zij blijven langer in Denemarken en Zweden hangen en slaan Nederland tijdens de trek steeds vaker over. Onderstaand zijn de seizoensgemiddelden in de Polder Zeevang weergegeven (bron: Netwerk Ecologische Monitoring (SOVON, RWS, CBS))

	04/05	05/06	06/07	07/08	08/09	09/10	10/11
Seizoensgemiddelde Goudplevier	1037	737	1643	895	887	796	382

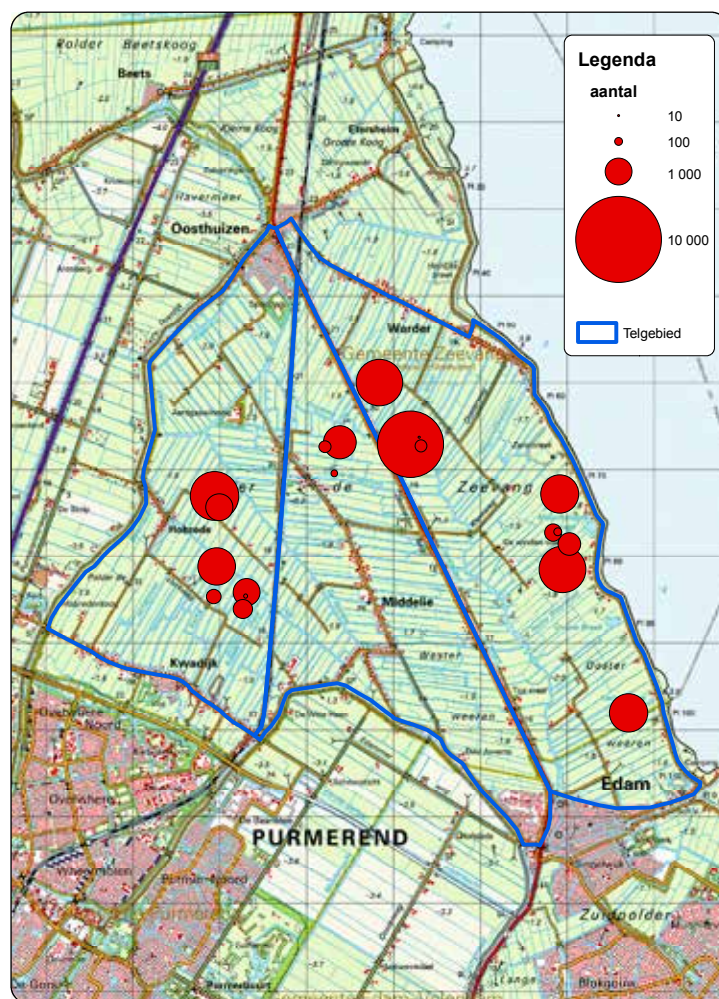
Leefgebied: ecologische vereisten

De Goudplevier houdt zich in ons land voornamelijk op in open agrarisch landschap en in het intergetijdengebied. In het agrarische landschap bestaat zijn voedselbiotoop vooral uit graslanden met korte grazige vegetatie. Goudplevieren vertonen daarbij voorkeur voor oude graslanden op kleigronden en op klei-op-veen. Plaatselijk zoeken Goudplevieren ook voedsel op stoppelvelden en akkers met oogstresten of op braakliggende akkers, vooral na regenval en meestal indien grasland in de buurt ligt. [profieldocument, ministerie van LNV, 2008]

De Goudplevier voedt zich met bodemfauna, in het binnenland hoofdzakelijk met regenwormen, daarnaast eet hij ook larven van langpootmuggen (emelten) en kevertjes. Hiervoor is een hoge grondwaterstand (20-40 cm onder maaiveld) nodig. Bij een lage grondwaterstand zit het bodemleven te diep in de grond en kan de Goudplevier er niet meer bij.

Goudplevieren zijn vrij gevoelig voor verstoring en verstoorde groepen blijven na verstoring langdurig rondvliegen. De soort is ook gevoelig voor verdichting van het landschap door bebouwing en beplantingen. [profieldocument, ministerie van LNV, 2008]

Figuur 3.7 | Verspreiding Goudplevier oktober/maart ,1999–2005 [Sovon, 2005] Voorkomen van concentraties van de Goudplevier cumulatief voor zes seizoenen 1999/2000 – 2004/2005

Leefgebied: huidige omvang, spreiding en kwaliteit

Door de aanwezigheid van natte graslanden en de openheid van het landschap is de Polder Zeevang is een uitstekend leefgebied voor de Goudplevier. Het is voldoende van omvang en kwaliteit voor 790 vogels.

Knelpunten

Het feit dat Goudplevieren Polder Zeevang steeds meer overslaan tijdens de trek kan mogelijk te maken hebben met verlaging van waterpeilen, waardoor zij minder goed bij voedsel zoals wormen kunnen. Dit zou betekenen dat het leefgebied in kwaliteit achteruit gaat.

Hier is nader onderzoek voor nodig. Het Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier doet in het kader van een proef met onderwaterdrainage onderzoek naar de effecten. Daarnaast vindt in 2014 een internationale telling van Goudplevieren plaats, waaronder ook in Polder Zeevang. De resultaten van de tellingen kunnen worden gekoppeld aan de mate van drooglegging en aan de floragegegevens. Op deze wijze is mogelijk een relatie te leggen tussen het voorkomen van de Goudplevier en de kwaliteit van het leefgebied.

Uitwerking instandhoudingsdoelstelling in ruimte en tijd

Bij het behoud van de huidige natuurreservaten en de open agrarisch graslanden biedt de Polder Zeevang een geschikt leefgebied voor de doortrekkende Goudplevier. Dit betekent het behoud van het open landschap en de continuering van het natuurbeheer en het agrarisch graslandbeheer (zie Hoofdstuk 4). Er zijn vooralsnog geen aanvullende maatregelen nodig. Eerst moet onderzoek meer informatie geven over oorzaken van achteruitgang.

3.2.8 Kievit (niet-broedvogel)

Instandhoudingsdoelstelling

Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van gemiddeld 2.200 vogels (seizoensgemiddelde).

Populatie: huidige verspreiding en omvang

De Kievit is het gehele jaar aanwezig in de Polder Zeevang. Voor deze soort is het Natura 2000-gebied alleen aangewezen als overwinteringsgebied en rustplaats in de trekzone van trekvogelsoorten. Daarom zijn met name de leefgebieden in de trekperiode van deze vogel van belang. Overwinterende en doortrekkende Kieviten zijn in het najaar en de wintermaanden in de Polder Zeevang aan te treffen. De Polder Zeevang dient als foerageergebied en als rustplaats. De Kievit is daarom zowel overdag als na zonsondergang in het gebied aan te treffen. In totaal kunnen ongeveer 19.000 Kieviten aanwezig zijn op rustplaatsen in de Polder Zeevang.

Trends

Zowel de landelijke als lokale trend is stabiel. Onderstaand zijn de seizoensgemiddelden in de Polder Zeevang weergegeven [bron: Netwerk Ecologische Monitoring, SOVON, RWS, CBS]

	04/05	05/06	06/07	07/08	08/09	09/10	10/11
Seizoensgemiddelde Kievit	2214	3120	4983	2075	2243	1767	2330

Leefgebied: ecologische vereisten

De Kievit verblijft vooral in agrarisch gebied. De soort foerageert in agrarisch gebied zowel op graslanden als op akkers. Bij graslanden bestaat een voorkeur voor kort gras, dus voor beweide of regelmatig gemaaid grasland. Rusten doen groepen Kieviten vaak op structuurrijke terreinen, zoals omgeploegde akkers of oude weilanden, of op open, nat vlak terrein zoals drooggevalen slikvlakten en ondiep water. Buiten de broedtijd is het activiteitsritme van de Kievit afhankelijk van de maancyclus. Bij volle maan foerageert de Kievit vooral 's nachts, bij nieuwe maan foerageert hij ook veel overdag. [profiel document, ministerie van LNV, 2008].

Delen van het leefgebied van de Kievit zijn enigszins gevoelig voor te hoge stikstofdepositie. Daarom is in het kader van de programmatische aanpak stikstof (PAS) een analyse gedaan naar de depositie van stikstof op de leefgebieden van de Kievit (zie Bijlage 8)

Leefgebied: huidige omvang, spreiding en kwaliteit

Door de combinatie van de natuurreservaten van Staatsbosbeheer en de agrarische graslanden, is het gehele Natura 2000-gebied een uitstekend leefgebied voor de Kievit. Het leefgebied is qua omvang en kwaliteit voldoende voor 2.200 vogels.

Knelpunten

In de huidige situatie zijn er geen knelpunten voor het behoud van het leefgebied van de Kievit.

Het leefgebied van de Kievit ondervindt geen effect van de huidige stikstofdepositie (zie Bijlage 8). De depositie ligt in een groot deel van het leefgebied ver onder de kritische depositiewaarde.

Uitwerking instandhoudingsdoelstelling in omvang en ruimte

Bij het behoud van de huidige natuurreservaten en de open agrarisch graslanden, biedt de Polder Zeevang uitstekend leefgebied voor de doortrekkende Kievit. Dit betekent het behoud van het open landschap en de continuering van het natuurbeheer en het agrarisch graslandbeheer (zie Hoofdstuk 4). Er zijn geen aanvullende maatregelen nodig.

3.2.9 Wulp (niet-broedvogel)

Instandhoudingsdoelstelling

Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van gemiddeld 210 vogels (seizoensgemiddelde).

Populatie: huidige verspreiding en omvang

De Wulp is het gehele jaar aanwezig in de Polder Zeevang. Voor deze soort is het Natura 2000-gebied alleen aangewezen als overwinteringsgebied en rustplaats in de trekzone van trekvogelsoorten. Daarom zijn met name de leefgebieden in de trekperiode van deze vogel van belang. Overwinterende en doortrekkende Wulpen zijn in het najaar en de wintermaanden in de Polder Zeevang aan te treffen. De Polder Zeevang dient als foerageergebied en als rustplaats. De Wulp is daarom zowel overdag als na zonsondergang in het gebied aan te treffen. In totaal kunnen ongeveer 1100 Wulpen aanwezig zijn op rustplaatsen in de Polder Zeevang.

Trends

In de graslandgebieden in Noord-Holland is sprake van een toename van de aantallen. Onderstaand zijn de seizoensgemiddelden in de Polder Zeevang weergegeven [bron: Netwerk Ecologische Monitoring, SOVON, RWS, CBS]

	04/05	05/06	06/07	07/08	08/09	09/10	10/11
Seizoensgemiddelde Wulp	79	74	120	91	104	75	154

Leefgebied: ecologische vereisten

De Wulp leeft in ons land zowel in zoetwatermeren, plassen en rivieren, als in intergetijdengebied en in agrarisch gebied. De soort komt vooral voor in agrarisch beheerde graslanden die matig intensief tot intensief worden bemest. Moerassige gebieden en pitrusgraslanden worden veelal gemedend. Plasdras percelen zijn van belang als rustgebied voor de doortrekkende Wulpen. [profieldocument, ministerie van LNV, 2008]

De Wulp foerageert op bodemfauna en schelpdieren. In de Polder Zeevang bestaat zijn dieet uit regenwormen, larven van langpootmuggen (emelten) en andere ongewervelden zoals kevers en pissebedden. [profieldocument, ministerie van LNV, 2008]

Wulpen zijn relatief gevoelig voor verstoring. Mogelijk vormen ook windmolenparken tussen voedsel- en rustgebieden of de grote afstand daartussen als gevolg van versnippering van het leefgebied een bedreiging voor de Wulpenpopulatie. [profieldocument, ministerie van LNV, 2008]

Leefgebied: huidige omvang, spreiding en kwaliteit

Door de combinatie van de natuurreservaten van Staatsbosbeheer en de agrarische graslanden, is het gehele Natura 2000-gebied een uitstekend leefgebied voor de Wulp. Het leefgebied is qua omvang en kwaliteit geschikt voor 210 vogels.

Knelpunten

In de huidige situatie zijn er geen knelpunten voor het behoud van het leefgebied van de Wulp.

Uitwerking instandhoudingsdoelstelling in omvang en ruimte

Bij het behoud van de huidige natuurreservaten en de open agrarisch graslanden biedt de Polder Zeevang een uitstekend leefgebied voor de doortrekkende Wulp. Dit betekent het behoud van het open landschap en de continuering van het natuurbeheer en het agrarisch graslandbeheer (zie Hoofdstuk 4). Er zijn geen aanvullende maatregelen nodig.

MAATREGELEN

In Hoofdstuk 3 zijn geen knelpunten gesignaleerd, waarop in de eerste beheerplanperiode maatregelen genomen moeten worden. Wel zijn er dalende trends voor enkele soorten, die niet duidelijk zijn. Hiernaar is onderzoek nodig.

Ook al zijn er geen maatregelen nodig, het huidige beheer moet wel doorgang vinden. In dit hoofdstuk wordt daarom het huidige beheer behandeld. Daarna wordt verder onderzoek naar achteruitgang van de Kleine zwaan, Grutto en Goudplevier behandeld. Op basis van monitoring (Hoofdstuk 7) wordt na de eerste planperiode bepaald of maatregelen nodig zijn in de tweede planperiode.

4.1 CONTINUERING HUIDIG BEHEER NODIG

Nederland kent een subsidiestelsel voor natuur- en landschapsbeheer (SNL) (zie ook 2.2.1). Onderdeel daarvan is de Uitvoeringsregeling natuur- en landschapsbeheer (SVNL), waarmee agrariërs die natuurwaarden op landbouwgrond beheren en eigenaren, erfpachters of gebruiksgerechtigden van karakteristiek bos of natuurterreinen in Nederland voor een vergoeding natuurvriendelijk beheer van hun grond in aanmerking kunnen komen. Sinds 2000 was er het Programma Beheer. Vanaf 2010 is het SNL hiervoor (gefaseerd) in de plaats gekomen.

In de Polder Zeevang wordt de natuur beheerd door Staatsbosbeheer en agrariërs. Staatsbosbeheer kan geen gebruik maken van SVNL maar werkt volgens een eigen beheerprogramma met de systematiek van het SNL. Het gevoerde beheer wordt wel uitgevoerd volgens de beheertypering van de provincie.

De percelen van Staatsbosbeheer worden beheerd voor met name weidevogels. Ze omvatten natte en vochtige graslanden met primair een weidevogel doelstelling. De zuurgraad dient matig zuur tot neutraal te zijn, de voedselrijkdom is minimaal licht voedselrijk. Ze kunnen zowel kruidenrijke als door bemesting voedselrijke (raaigras)graslanden bevatten. De weidevogelgraslanden worden gekenmerkt door een open karakter, een mozaïek van diverse vormen van graslandbeheer (diversiteit in maaidata, beweiding, plasdras etc.), een rijke en bereikbare bodemfauna, insectenrijkdom en een open landschap met weinig dekking voor predatoren. In totaal wordt ongeveer 280 ha op deze manier beheerd (zie Figuur 4.1). Enkele percelen worden als plas-dras perceel beheerd. Vanwege het belang van deze percelen als rustgebied staan deze apart in Figuur 4.1 aangegeven. De percelen plasdras kunnen wel wijzigen gedurende de beheerplanperiode.

In de overige ongeveer 1400 ha vindt agrarisch natuurbeheer volgens het SNL plaats. Het gehele gebied is wordt beheerd volgens het agrarisch beheertype A01.01 Weidevogelgebied [Index Natuur en Landschap 2011]. Om voor subsidie voor het beheertype in aanmerking te komen, wordt geëist dat er sprake is van een collectief beheerplan met een mozaïek aan beheermaatregelen. Hoewel dit alleen verplicht is voor agrarische beheerders wordt wel verwacht dat het weidevogelbeheer door natuurbeheerders integraal onderdeel uitmaakt van dit plan.

Beheertype A01.01 Weidevogelgebied:

de voor Natura 2000 relevante pakketten zijn:

- Pakketten om percelen in het voorjaar plasdras te zetten om daarmee weidevogels aan te trekken.
- Pakketten met extensieve beweiding waarin weidevogels zowel kunnen broeden als foerageren.

Figuur 4.1 | Beheer in de Polder Zeevang

Geel gearceerd: weidevogelbeheer Staatsbosbeheer **Paars:** plas dras percelen **Overig:** Agrarisch weidevogelbeheer

4.2 Stand Kleine zwaan, Grutto en Goudplevier

De afnemende trend van de Kleine zwaan is een knelpunt. Omdat de oorzaak hiervan niet bekend is, is nader onderzoek nodig. Er landelijk en lokaal onderzoek nodig naar de oorzaken voor de landelijk en lokaal dalende trends. Een eerste literatuuronderzoek naar effecten van jaarrond verblijvende ganzen op de kleine zwaan heeft onvoldoende opgeleverd. Er speelt waarschijnlijk een combinatie van factoren die tot de achteruitgang leidt. Dit zal verder worden onderzocht.

Tabel 4.1 | Onderzoek achteruitgang Kleine zwaan

Resultaat:	Lijst van te nemen maatregelen naar aard, omvang en tijd
Werkzaamheden:	Inzicht verkrijgen in de oorzaken landelijk en lokaal voor de achteruitgang van de kleine zwaan via literatuur, 'expert judgment' en evt. veldwerk.
Kosten/tijdsbesteding:	Geen extra kosten
Trekker	Provincie Noord-Holland

Vooral de Goudplevier, maar ook de Grutto gaat in aantallen achteruit. De oorzaken hiervan zijn niet duidelijk. Mogelijk hangen zij samen met verandering van de biotoop door verlaging van de (grond)waterstanden. Er zal onderzoek plaatsvinden naar de relatie tussen het voorkomen van de vogels, de mate van drooglegging en de floragegevens.

Tabel 4.2 | Onderzoek achteruitgang goudplevier en grutto

Resultaat:	Lijst van te nemen maatregelen naar aard, omvang en tijd
Werkzaamheden:	Inzicht verkrijgen in de oorzaken lokaal van de achteruitgang van de goudplevier en grutto via onderzoek naar de relatie met drooglegging en floragegevens.
Kosten/tijdsbesteding:	Geen extra kosten
Trekker	Provincie Noord-Holland

4.3 Doorkijk naar toekomst

Op basis van monitoring (Hoofdstuk 7) wordt na de eerste planperiode bepaald of maatregelen nodig zijn in de tweede planperiode. Op dit moment worden ook in de tweede planperiode geen aanvullende maatregelen verwacht. Daarbij wordt er van uitgegaan, dat het huidige beheer wordt voortgezet. Indien dit niet het geval is, bijvoorbeeld door bezuinigingen op het beheer, zijn er mogelijk wel maatregelen nodig. Ook als blijkt dat er maatregelen voor de Kleine zwaan, Grutto of Goudplevier nodig zijn, dan zullen deze in het tweede beheerplan worden opgenomen.

BESTAANDE ACTIVITEITEN EN TOETSINGSKADER NIEUWE ACTIVITEITEN

In dit hoofdstuk worden het “bestaande gebruik” en nieuwe activiteiten die mogelijk in de toekomst plaats gaan vinden, besproken in relatie tot een eventuele vergunningplicht op grond van de Natuurbeschermingswet. Voor activiteiten die als bestaand gebruik kunnen worden aangemerkt en als zodanig in dit beheerplan en de bijlagen zijn beschreven, geldt in beginsel geen vergunningplicht. Voor activiteiten die in dit beheerplan niet als bestaand gebruik zijn beschreven geldt een dergelijke vergunningplicht in beginsel wel (zie kader hieronder).

Om dit te kunnen beoordelen zijn de activiteiten die op dit moment in het gebied plaatsvinden, ofwel de ‘bestaande activiteiten’ getoetst op hun mogelijke effecten op de instandhoudingsdoelstellingen. Bijlage 1 bevat de resultaten van die beoordeling. De conclusies staan in 5.1.

Bijlage 1 levert tevens informatie over de mogelijke effecten op de instandhoudingsdoelstellingen van *nieuwe* activiteiten. Deze informatie is gebruikt voor het ‘toetsingskader voor nieuwe activiteiten in 5.2.

Voor de uitvoering van niet in dit beheerplan beschreven activiteiten, of deze nu wel of niet als bestaand gebruik of als nieuwe activiteiten moeten worden aangemerkt, geldt dat er een vergunningprocedure dient te worden gestart. Een dergelijke procedure heeft ten doel om op een gestructureerde wijze de effecten van een dergelijke activiteit in kaart te brengen. Om vervolgens deze effecten te relateren aan de instandhoudingsdoelstellingen die voor Natura 2000-gebied Polder Zeevang zijn geformuleerd. Met deze vergunningprocedure wordt het voor de initiatiefnemer, voor belanghebbenden en voor de overheid duidelijk of de activiteit negatieve gevolgen kan hebben voor Polder Zeevang en zo ja, wat deze negatieve gevolgen zijn en hoe deze negatieve gevolgen kunnen worden beperkt. Een eventuele vergunning maakt het mogelijk om ter beperking van dergelijke negatieve gevolgen voorschriften en in voorkomende gevallen beperkingen te stellen aan de uitvoering van de activiteit.

De vergunningprocedure is daarmee het belangrijkste instrument om inzicht te krijgen in de gevolgen die een activiteit zal hebben op de instandhouding van Polder Zeevang. Een eventuele vergunning vormt de waarborg voor die instandhouding.

De bestaande activiteiten zijn in Bijlage 1 ingedeeld in de categorieën:

- 1 Natuurbeheer
- 2 Beheer en schadebestrijding
- 3 Waterbeheer
- 4 Recreatie, waaronder evenementen
- 5 Landbouw
- 6 Wonen en midden- en kleinbedrijf
- 7 Bedrijven/industrie
- 8 Verkeer
- 9 Beroepsvisserij en hengelsport

'Bestaande activiteiten' en 'bestaand gebruik': wat is het verschil?

Bestaand gebruik:

De Natuurbeschermingswet definieert 'bestaand gebruik' als alle (legale) activiteiten die op 31 maart 2010 regelmatig plaatsvonden en sindsdien niet of niet in betekenende mate zijn gewijzigd.

Hieronder valt bijvoorbeeld de normale agrarische bedrijfsvoering, of het reguliere waterbeheer.

Dit bestaand gebruik is volgens de wet niet vergunningplichtig. Maar als blijkt dat het wél de instandhoudingsdoelstellingen in gevaar brengt, kan het bevoegd gezag 'passende maatregelen' treffen om significante effecten te voorkomen (artikel 19c.) .

Bestaande activiteiten:

Activiteiten die plaatsvinden na 31 maart 2010 of sinds die datum zijn gewijzigd (bv. een bedrijf dat is uitgebreid) of steeds zijn te beschouwen als een apart 'project', waarvan de omvang, de locatie en/ of het tijdstip wisselend is (bv grootschalige baggerprojecten, grote evenementen), vallen niet onder de definitie van bestaand gebruik. Als blijkt dat ze de instandhoudingsdoelstellingen in gevaar brengen, zijn ze vergunningplichtig.

5.1 CONCLUSIES UIT DE TOETSING VAN DE BESTAANDE ACTIVITEITEN

Uit de toetsing van de bestaande activiteiten aan de instandhoudingsdoelstellingen voor Polder Zeevang is gebleken dat alle genoemde activiteiten niet schadelijk zijn, mits ze worden uitgevoerd volgens de in Bijlage 1 opgenomen wijze. Bijlage 1 beschrijft de wijze waarop, en de voorwaarden en beperkingen waaronder bestaande activiteiten (kunnen) worden uitgevoerd, zonder dat ze het bereiken van de instandhoudingsdoelen in gevaar brengen. Voor deze beschreven activiteiten is dus geen vergunning op grond van de Natuurbeschermingswet benodigd.

Zodra 'bestaand gebruik' de instandhoudingsdoelstellingen in gevaar brengt, kan het bevoegd gezag '*passende maatregelen*' nemen. Voor de overige bestaande activiteiten uit Bijlage 1 geldt een *vergunningsplicht*, zodra ze niet volgens de opgenomen voorwaarden plaatsvinden.

Mogelijk is de opsomming van bestaande activiteiten in Bijlage 1 niet compleet.

Voor de ontbrekende activiteiten geldt om te beginnen de algemene zorgplicht uit de wet (art. 19 l, lid 1 en 2): De gebruiker heeft zelf de verantwoordelijkheid om ervoor te zorgen dat geen (significante) effecten optreden. Zo nodig dient hij randvoorwaarden of mitigerende maatregelen in acht te nemen. Indien dat niet gebeurt en schade optreedt kan het bevoegd gezag passende maatregelen (als het gaat om 'bestaand gebruik'), dan wel een vergunningplicht (voor overige bestaande activiteiten) opleggen. De kans dat dit zich voordoet is klein.

5.2 TOETSING VAN NIEUWE ACTIVITEITEN

Nieuwe activiteiten mogen niet leiden tot significant negatieve effecten op de instandhoudingsdoelstellingen voor het Natura 2000 gebied Polder Zeevang. Nieuwe activiteiten kunnen een negatief effect opleveren als ze bijvoorbeeld leiden tot:

- Toename van licht of geluid, optische verstoring of betreding in leefgebieden van de doelsoorten
- Veranderen of vernietigen van leefgebieden van de doelsoorten

In veel gevallen zal een voortoets duidelijkheid geven. Als effecten niet op voorhand op basis van een voortoets kunnen worden uitgesloten, zal een vergunning in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998 moeten worden aangevraagd. Uit de onderbouwing bij de aanvraag zal moeten blijken dat significante effecten kunnen worden uitgesloten. Vaak kunnen de effecten worden voorkomen of verminderd door het nemen van mitigerende maatregelen. Als dit niet het geval is, is een zogenaamde ADC-toets vereist. Er dient een onderzoek naar Alternatieven plaats te vinden, er dient aangetoond te worden dat er Dwingende reden van groot openbaar belang is voor de activiteit, en er moet onderzoek plaatsvinden naar Compensatie van verloren gegane waarden.

Bij twijfel over mogelijke (significante) effecten van een activiteit kan contact worden opgenomen met de afdeling vergunningverlening Natuurbeschermingswet van de provincie Noord-Holland.

Bovenstaande aandachtspunten gelden in het algemeen. Hieronder worden ze voor enkele belangrijke typen activiteiten afzonderlijk nader uitgewerkt. Daarnaast zijn de voorgenomen projecten uit het 'Recreatieplan Laag Holland' (eindrapport, 2005) specifiek getoetst. Hiermee ontstaat op voorhand inzicht in het al dan niet vergunningplichtig zijn van deze projecten.

5.2.1 Natuurbeheer

Van projecten die direct verband houden met of nodig zijn voor het beheer van het Natura 2000-gebied kan over het algemeen worden gesteld dat zij louter positieve gevolgen voor het betreffende gebied zullen hebben. Een vergunningplicht ligt in dat geval niet voor de hand. Dat is echter niet per definitie het geval. Immers, het kan zijn dat een dergelijk project naast positieve gevolgen óók negatieve gevolgen heeft. Daarom moet toch ook bij projecten die nodig zijn voor het beheer van het Natura 2000 gekeken worden of er effecten zijn, zowel tijdens de werkzaamheden als na afloop. Dit betekent in de praktijk dat veel projecten en onderzoeken in het kader van natuurbeheer wel degelijk vergunningplichtig zijn.

Daarom dient altijd te worden onderzocht of negatieve effecten op (andere) Natura 2000-doelen optreden. Indien dit het geval is, geldt een vergunningplicht.

5.2.2 Waterbeheer

Wanneer het hoogheemraadschap een nieuw peilbesluit wil nemen, dient dit te worden getoetst aan de effecten op de N2000-soorten. De procedure voor een NB-wet vergunning moet worden doorlopen, ook al kan blijken dat er uiteindelijk geen effecten zijn.

Ook gewenste peilafwijkingen (met of zonder onderwaterdrainage) moeten worden getoetst op de effecten op de N2000 doelen. Dit is opgenomen in de beleidsregels voor peilafwijkingen van het Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier.

5.2.3 Bouwwerken

Het toestaan van nieuwe bouwwerken in het Natura 2000-gebied is onwaarschijnlijk gezien de effecten die al snel zullen optreden ten aanzien van één of meerdere instandhoudingsdoelstellingen. Met bouwwerken wordt nieuwbouw van woningen en midden- en kleinbedrijf bedoeld. Nieuwe bouwwerken voor industrie(terreinen) worden in paragraaf 5.2.5 apart behandeld vanwege de verdergaande effecten door licht en geluid.

Nieuwbouw (woningen en midden- en kleinbedrijf) in de nabijheid van het gebied dient getoetst te worden op verstorende effecten op vogels. Hierbij gaat het zowel om de tijdelijke verstoring tijdens de werkzaamheden, zoals licht en geluid, als om permanente effecten na de realisatiefase, zoals aantasting van openheid. Als effecten niet kunnen worden uitgesloten, is een vergunning noodzakelijk. Een afstand van 500 meter tot de grens van het Natura 2000-gebied is voldoende om effecten te voorkomen, een vergunning is dan niet noodzakelijk.

5.2.4 Nieuwe recreatieve ontwikkelingen

Nieuwe evenementen

Nieuwe evenementen zullen aan dezelfde eisen worden getoetst als de bestaande evenementen (zie Bijlage 1). De Polder Zeevang is niet aangewezen voor broedvogels, maar alleen voor vogels in de trek- en winterperiode. Effecten op de instandhoudingsdoelstellingen voor vogels zijn daarom alleen te verwachten in de periode van augustus tot en met april. Evenementen buiten deze periode hebben met zekerheid geen effect op de instandhoudingsdoelstellingen van vogels

Samengevat is geen vergunning nodig voor evenementen die plaatsvinden:

- Overdag in de periode van mei tot en met juli.

Voor evenementen die in de winterperiode (van augustus tot en met april) gelden de volgende voorwaarden:

- Er wordt gebruik gemaakt van bestaande routes.
- Geen andere verstoring van licht, geluid en betreding dan zonder evenement.

Als aan deze randvoorwaarden niet wordt voldaan dient het evenement getoetst te worden. Als effecten niet kunnen worden uitgesloten, geldt een vergunningplicht.

Recreatieplan Laag Holland

Het Recreatieplan Laag Holland is getoetst aan de doelen van het Natura 2000-gebied. In het Recreatieplan Laag Holland worden voor Polder Zeevang de volgende nieuwe ontwikkelingen genoemd:

- Wandelroute met boerenlandpad.
- Nieuwe fietsroute (over bestaande fietspaden).
- Nieuwe kanoroute.
- Logeren en kamperen bij de boer.

Wandelroute met boerenlandpad

Het te ontwikkelen boerenlandpad gaat door het leefgebied van doortrekkende en overwinterende weidevogels. Het pad gaat door leefgebied waar rust noodzakelijk kan zijn. Als een brug wordt gemaakt, is tijdens de aanleg ervan verstoring door de werkzaamheden mogelijk. Een hoge brug is niet gewenst in verband met aantasting van de openheid in het gebied. Conclusie: De wandelroute kan negatieve effecten hebben op verschillende natuurdoelen. De route dient zodra de plannen concreet zijn, afzonderlijk te worden getoetst aan de Natuurbeschermingswet.

Nieuwe fietsroute

De te ontwikkelen fietsroute gaat over de bestaande wegen rondom Polder Zeevang. Op deze wegen vindt in de huidige situatie veel (fiets)verkeer plaats. De route ligt bovendien buiten de begrenzing van het Natura 2000-gebied. Conclusie: Een extra verstoringseffect is uitgesloten. De fietsroute is niet vergunningplichtig.

Te ontwikkelen kanoroute

De te ontwikkelen kanoroute leidt naar verwachting niet tot een toename in recreatievaart. Er worden namelijk geen extra boten of kanoverhuurplaatsen ontwikkeld. Aangezien de bestaande kanovoorzieningen in de huidige situatie al menselijke aanwezigheid en bedrijvigheid kennen, is een effect op de instandhoudingsdoelen niet te verwachten. Conclusie: Het ontwikkelen van een nieuwe kanoroute is niet vergunningplichtig.

Logeren en kamperen bij de boer

Logeren en kamperen bij de boer zorgt dat dag en nacht recreanten in het gebied aanwezig zijn. De verstoring hiervan in de periode mei tot en met juli wordt minimaal geschat afgezet tegen de al aanwezige verstoring door landbouwwerkzaamheden. Indien in de periode augustus tot en met april deze activiteiten plaatsvinden, is er mogelijk wel sprake van verstoring.

Conclusie: uitbreiding van logeren en kamperen bij de boer moet worden getoetst aan de Natuurbeschermingswet.

Overige recreatieve voorzieningen

Overige recreatieve voorzieningen die niet zijn opgenomen in het Recreatieplan Laag Holland moeten worden getoetst op effecten op de instandhoudingsdoelen. Vanwege de verscheidenheid aan voorzieningen en mogelijke effecten is een vergunningkader niet aan te geven. Hiervoor is maatwerk nodig.

5.2.5 Industrie(terreinen), infrastructuur/ verkeer

Uitbreidingen en/of veranderingen in deze sectoren kunnen een potentieel negatief effect hebben op de instandhoudingsdoelen, omdat ze vaak gepaard gaan met een toename van geluid of licht.

Een toename van geluid tot >55 dB(A) kan effect hebben op verstoringgevoelige vogels. De grens van 55 dB(A) gebaseerd op de weinige onderzoeken die naar geluidsverstoringen zijn uitgevoerd [Tulp et al., 2002, Reijnen, 1995, Reijnen et al., 1992]. De 55 dB(A) grens geldt alleen voor een continue verstoring door (snel)wegen en geldt niet voor tijdelijke werkzaamheden. Alleen (grootschalige) industrie en wegen veroorzaken een dergelijke continue geluidsverstoring. Voor tijdelijke werkzaamheden kan de toegestane grens lager liggen dan 55 dBA.

Of deze activiteiten ook leiden tot een significant effect is afhankelijk van de locatie, de aard en de intensiteit van de ontwikkeling.

5.2.6 Agrarische activiteiten

Grondgebonden veeteelt kenmerkt de huidige landbouw. Dit gebruik zorgt voor eiwitrijke graslanden, het foerageergebied van veel diersoorten. Daarom is het huidige agrarische gebruik belangrijk voor het halen van de Natura 2000-doelen.

Er moet ook aan gedacht worden dat agrarische activiteiten in en om de Polder Zeevang effect kunnen hebben op andere Natura 2000-gebieden, zoals gebieden met beschermde habitats. Nieuwe activiteiten die leiden tot meer stikstofdepositie op andere Natura 2000 gebieden zijn vergunningplichtig.

SOCIAAL ECONOMISCHE AFWEGING

In het proces van totstandkoming van dit plan moeten de sociaal economische aspecten worden meegenomen. Uit Hoofdstuk 4 komt naar voren dat er in Polder Zeevang de komende beheerplanperiode geen maatregelen nodig zijn om de Natura 2000 te behalen. Uit Hoofdstuk 5 blijkt het behoud van de Natura 2000 doelen slechts een gering effect heeft op de bestaande activiteiten; in het algemeen kunnen deze vergunningvrij worden voortgezet, zij het soms onder bepaalde voorwaarden. Deze voorwaarden sluiten meestal al aan op de geldende praktijk. Daar waar het gaat om ontwikkelingsmogelijkheden voor nieuwe activiteiten, worden beperkingen gesteld aan de toename van de belasting door geluid en licht. Voor geluid is deze beperking echter minder strikt dan die welke voortkomt uit de milieuwetgeving. Bovendien kunnen voor licht en geluid de effecten veelal worden voorkomen door het treffen van mitigerende maatregelen. Een punt van aandacht is wel de ganzenproblematiek.

6.1 NIEUWE ONTWIKKELINGEN

Naar nieuwe ontwikkelingen zal kritisch gekeken moeten worden. Vooral verstoring door geluid, licht en betreding zal streng worden beoordeeld. Dit zal invloed hebben op de manier waarop nieuwe ontwikkelingen kunnen plaatsvinden. Gedacht moet worden aan de juiste locatiekeuze en/of technische voorzieningen om de negatieve effecten weg te nemen of te beperken. Voor ontwikkelingen die passen bij het karakter van het gebied worden echter nog voldoende ontwikkelingsmogelijkheden gezien.

6.2 GANZENSCHADE

Voor diverse ganzen (niet broedvogels) geldt in dit gebied een behoudsdoelstelling. De aantallen zijn de laatste 20 jaar flink toegenomen. Het beheerplan voorziet niet in aanvullende beheermaatregelen ten gunste van de ganzenpopulatie; het leefgebied voldoet kennelijk al ruimschoots aan de eisen. Daarnaast verblijven steeds meer ganzen het hele jaar in het gebied en komen ze ook tot broeden. Het blijkt dat de ganzen het Natura 2000-gebied voornamelijk als broed- en slaapplek gebruiken, en de omliggende graslanden in de droogmakerijen als foerageergebied.

Voor agrariërs vormen de grote aantallen ganzen een toenemend probleem, omdat ze de grasopbrengst negatief beïnvloeden. Daarbij geven de zogenaamde 'overzomerende' ganzen in verhouding veel meer grasschade dan de 'overwinterende' ganzen.

Het beheersen van de ganzenschade kan niet in dit beheerplan worden geregeld. Dit gebeurt in het faunabeheerplan (vanuit de Flora- en faunawet). Vanuit de Natuurbeschermingswet worden wel voorwaarden gesteld aan de wijze en periode van schadebestrijding (zie Bijlage 1). Een voorwaarde voor schadebestrijding door afschot per geweer is een door de provincie goedgekeurd uitvoeringsplan. In overleg met betrokken partijen in het gebied zal een dergelijk uitvoeringsplan worden opgesteld. Hierbij wordt ook rekening gehouden met de vereisten vanuit andere regelgeving zoals de bescherming van weidevogels.

MONITORING

Kennis en informatie zijn belangrijk bij de keuze voor maatregelen en het beoordelen van effecten van deze maatregelen en de effecten van (bestaand) gebruik op de beschermde natuurwaarden. Niet alle kennis is tijdens het opstellen van dit beheerplan aanwezig. Deze kennis zal in de komende beheerplanperiode en de perioden daarna verkregen moeten worden door middel van monitoring.

Monitoring is daarnaast nodig om te weten hoe de natuur binnen het Natura 2000-gebied en de menselijke activiteiten binnen en buiten het gebied zich in de tijd ontwikkelen. Monitoring geeft inzicht in de staat van instandhouding van de soorten waarvoor Zeevang is aangewezen. Deze gegevens zijn nodig voor de evaluatie en actualisatie van dit beheerplan na afloop van de eerste 6 jaar (zijn de doelen gehaald en zijn de maatregelen effectief?), het tussentijds bijsturen van maatregelen en het tussentijds beoordelen van vergunningaanvragen.

7.1 VERANTWOORDELIJKHEDEN EN BENODIGDE MONITORING

Het Ministerie van EZ is verantwoordelijk voor de periodieke algemene rapportages aan de Europese Commissie en voor het monitoren van de staat van instandhouding van soorten. Hierover worden landelijk afspraken gemaakt. Een uitgewerkt plan van het Rijk is er op dit moment nog niet.

Het tot stand komen van een monitoringsprogramma in het beheerplan is de verantwoordelijkheid van Gedeputeerde Staten. Dit programma omvat de monitoring van:

- Soorten (niet-broedvogels) en leefgebieden en,
- Maatregelen.

7.2 MONITORING VAN SOORTEN

In Zeevang zal monitoring plaatsvinden van de doelsoorten, zoals in Hoofdstuk 3 genoemd.

Het gaat om de niet-broedvogels Kleine zwaan, Kolgans, Grauwe gans, Brandgans, Smient, Grutto, Goudplevier, Kievit en Wulp.

Het monitoringsplan is opgenomen in Bijlage 7 bij het beheerplan.

Voor de niet-broedvogels wordt de populatie en het leefgebied gemonitord. Monitoring van de populatie zal gebeuren met het bestaande Meetnet Watervogels. De monitoring vindt jaarlijks plaats. Voor monitoring van leefgebieden bestaat nog geen protocol.

7.3 MONITORING VAN MAATREGELEN, GEBRUIK EN BEHEER

Het meeste gebruik in en om het gebied kan worden 'gemonitord' door vergunningaanvragen voor de Natuurbeschermingswet 1998, bij wijzigingen in bedrijfsvoering of in geval van nieuwe activiteiten. Omdat in het beheerplan geen maatregelen zijn voorzien voor de eerste beheerplanperiode, is er geen monitoring van maatregelen nodig.

8

HANDHAVING

De provincie Noord-Holland is bevoegd gezag voor de handhaving van de Natuurbeschermingswet 1998. Bij overtreding van deze wet of bij het niet voldoen aan, de in een vergunning op basis van deze wet, gestelde voorschriften en bij overtreding van de bepalingen van dit beheerplan kan de provincie handhavend optreden.

8.1 HANDHAVINGSUITGANGSPUNTEN PROVINCIE

De Provincie gebruikt deze handhavingbevoegdheid als een middel om de natuurwaarden in het gebied optimaal te beschermen.

Voor deze bescherming is een aantal instrumenten genoemd in de provinciale nalevingstrategie. Mediation, voorlichting en toezicht zijn, zeker aanvankelijk, de belangrijkste instrumenten om gebruikers en bezoekers van het gebied te informeren over de maatregelen om de natuur in dit gebied te beschermen en de naleving van de regelgeving te bevorderen.

Daarnaast zal waar nodig, bij overtreding van de regelgeving, repressief worden opgetreden (handhaving). De algemene uitgangspunten van deze nalevingstrategie worden concreet gemaakt naar een werkaanpak in een Toezichtsplan. De nalevingstrategie geeft aan hoe de provincie Noord-Holland haar doelen wil bereiken en een Handhavinguitvoeringsprogramma geeft aan wat de Provincie Noord-Holland doet.

8.2 UITWERKING VOOR NATURA 2000

De provincie gebruikt dit beheerplan als handvat om te bepalen welke activiteiten een (mogelijk) significant negatief effect hebben op de natuurwaarden in dit gebied. Deze activiteiten zijn vergunningplichtig en mogen dus niet zonder vergunning worden uitgevoerd. Daarnaast biedt het beheerplan duidelijkheid over het in het plan opgenomen bestaand gebruik. Dit kan over het algemeen worden voortgezet en handhavend optreden hiertegen is dan ook niet nodig. Hierbij is het wel van belang dat de in het beheerplan opgenomen voorwaarden worden nageleefd (zie Bijlage 1). Indien de voorwaarden niet kunnen worden nageleefd dan kan een activiteit alsnog vergunningplichtig zijn, en kan handhavend optreden bij het ontbreken van een vergunning noodzakelijk blijken.

Voor een effectieve handhaving is het belangrijk dat prioriteiten worden gesteld. Deze zijn niet opgenomen in het beheerplan, maar worden opgenomen in een provinciaal toezichtsplan. In dit toezichtsplan wordt een integrale programmering gemaakt van alle handhavingsactiviteiten van de provincie. Daarnaast wordt in het toezichtsplan samenhang gezocht met andere handhavers. Zo gaat de provincie zo efficiënt mogelijk om met haar eigen handhavende capaciteit, maar ook met die van anderen.

Naast de Natuurbeschermingswet 1998 zijn er in Polder Zeevang een groot aantal andere wetten en regels van toepassing waarvoor verschillende handhavende instanties bevoegd gezag zijn. De samenwerking tussen deze handhavende instanties (waaronder politie, AID, Rijkswaterstaat, terreinbeherende organisaties) wordt eveneens nader uitgewerkt in het nog op te stellen 'Toezichtsplan Polder Zeevang'.

8.3 SANCTIES

Overtredingen van de Natuurbeschermingswet 1998 zijn gesanctioneerd in de Wet Economische Delicten. De toezichthouders/BOA's (Bijzonder Opsporings Ambtenaar) van de provincie Noord-Holland kunnen zowel bestuurlijk als strafrechtelijk handhaven. De afweging bestuurlijk of strafrechtelijk komt tot stand op basis van de ernst en het effect van de overtreding en het motief van de overtreder. In de nalevingstrategie is door de provincie bepaald met welk instrument gehandhaafd zou moeten worden. Het centrale uitgangspunt hierbij is dat het bestuursrecht vooral repatoir (herstellend) van aard is en het strafrecht vooral punitief (bestraffend).

Handhavend optreden kan bestuursrechtelijk, door middel van een last onder dwangsom of last onder bestuursdwang. Strafrechtelijk handhaven zal veelal bestaan uit het opmaken van een proces-verbaal ten behoeve van het Functioneel Parket van het Openbaar Ministerie.

Indien twijfel bestaat of een activiteit vergunningvrij kan worden uitgevoerd is het raadzaam om voorafgaand aan het uitvoeren van de activiteit contact op te nemen met de sector vergunningen Natuurbeschermingswet van de Provincie Noord-Holland. De activiteit kan dan beoordeeld worden op een eventuele vergunningplicht.

UITVOERING EN FINANCIERING

Het beheerplan is een instrument voor beheerders, eigenaren en gebruikers en wordt opgesteld in overleg met deze belanghebbenden, maar kan hen niet binden. Een beheerplan kan geen rechtens afdwingbare verplichtingen opleggen aan derden.

In Polder Zeevang zijn geen maatregelen nodig. Wel wordt uitgegaan van voortzetting van het bestaande beheer en is aanvullend onderzoek nodig.

9.1 KOSTEN EN FINANCIERING MAATREGELEN

Uitgangspunt van de provincie voor de financiering van beheerplannen is dat maatregelen, inclusief monitoring en onderzoek “haalbaar en betaalbaar” zijn en gefinancierd worden uit bestaande budgetten. Er wordt met het beheerplan uitgegaan van voortzetting van het bestaande beheer, zowel het agrarisch natuurbeheer als het beheer door Staatsbosbeheer. Bezuinigingen mogen geen gevolgen hebben voor de N2000-doelen.

Monitoring en onderzoek kunnen in beginsel worden gefinancierd uit bestaande budgetten voor onderzoek.

Tabel 9.1 | Kosten onderzoek gedurende de eerste beheerplanperiode

Monitoring/ onderzoek	Hoeveel	Kosten	Trekker	Financiering
A Onderzoek naar achteruitgang van de Kleine zwaan.	1 maal	Geen extra kosten	Provincie NH	Provincie NH
B Onderzoek naar achteruitgang van de Grutto en Goudplevier.	2 tot 3 maal	Geen extra kosten	Provincie NH	Provincie NH

9.2 SCHADEVERGOEDING EN COMPENSATIE VAN INKOMSTENVERMINDERING

In het beheerplan wordt het bestaand gebruik zoveel mogelijk gerespecteerd. Er wordt dan ook niet verwacht dat belanghebbenden schade zullen lijden door dit beheerplan.

Als een belanghebbende toch van mening is dat het beheerplan een maatregel bevat waardoor hij schade lijdt, kan hij op grond van artikel 31 van de Natuurbeschermingswet een verzoek om schadevergoeding bij Gedeputeerde Staten indienen. De schade moet dan wel rechtstreeks veroorzaakt worden door het beheerplan en niet door bijvoorbeeld het aanwijzingsbesluit van de staatssecretaris van EZ of een ander besluit.

LITERATUUR

[Bureau Waardenburg bv, 2008]

Bestaand gebruik van infrastructuur en N2000 gebieden

[HHNK, 2011]

Concept Watergebiedsplan Zeevang

[Landschap Noord-Holland, 2013]

R. van 't Veer, D. Hoozeboom, P. Slingerland, K. Scharringa, E. Thomassen, E. Weeda, J. Schaminee
Atlas van de Natura 2000 gebieden in Laag Holland

[Ministerie van LNV, 2008]

Profiel documenten soorten

[de Molenaar, J.G., 2003]

Lichtbelasting. Overzicht van de effecten op mens en dier, Wageningen, Alterra, Research Instituut voor de Groene Ruimte. Alterra-rapport nummer 778.

[Provincie Noord-Holland, 2013]

Licht op groen! Agenda Groen

[Provincie Noord-Holland, 2013]

Natuurbeheerplan Noord-Holland

[Provincie Noord-Holland, 2010]

Cultuurhistorische waardenkaart

[Provincie Noord-Holland, 2010]

Structuurvisie Noord-Holland 2040 Kwaliteit door veelzijdigheid

[Reijnen, M.J.S.M., G. Veenbaas, R.P.B. Foppen, 1992]

Het voorspellen van het effect van snelverkeer op broedvogelpopulaties

Publicatie Dienst Weg- en Waterbouwwerken van Rijkswaterstaat in samenwerking met DLO-Instituut voor Bos- en Natuuronderzoek

[Reijnen, R., 1995]

Disturbance by car traffic as a threat to breeding birds in the Netherlands

Proefschrift

[Tulp, I., M.J.S.M. Reijnen, C.J.F. ter Braak, E. Waterman, P.J.M. Bergers, S. Dirksen, R.P.H. Snep, W.

Nieuwenhuizen, 2002]

Effecten van treinverkeer op dichtheden van weidevogels

Bureau Waardenburg, Alterra, dBVision, Plant Research International

[Sovon, 2005]

A. van Kleunen, W.B. Loos

Vogelkundige waarden van Polder Zeevang

[Sovon, 2011]

Watervogels in Nederland 2009/2009

Sovon-monitoringsrapport 2011/03

[Steunpunt Natura 2000, 2010]

Omgang met evenementen

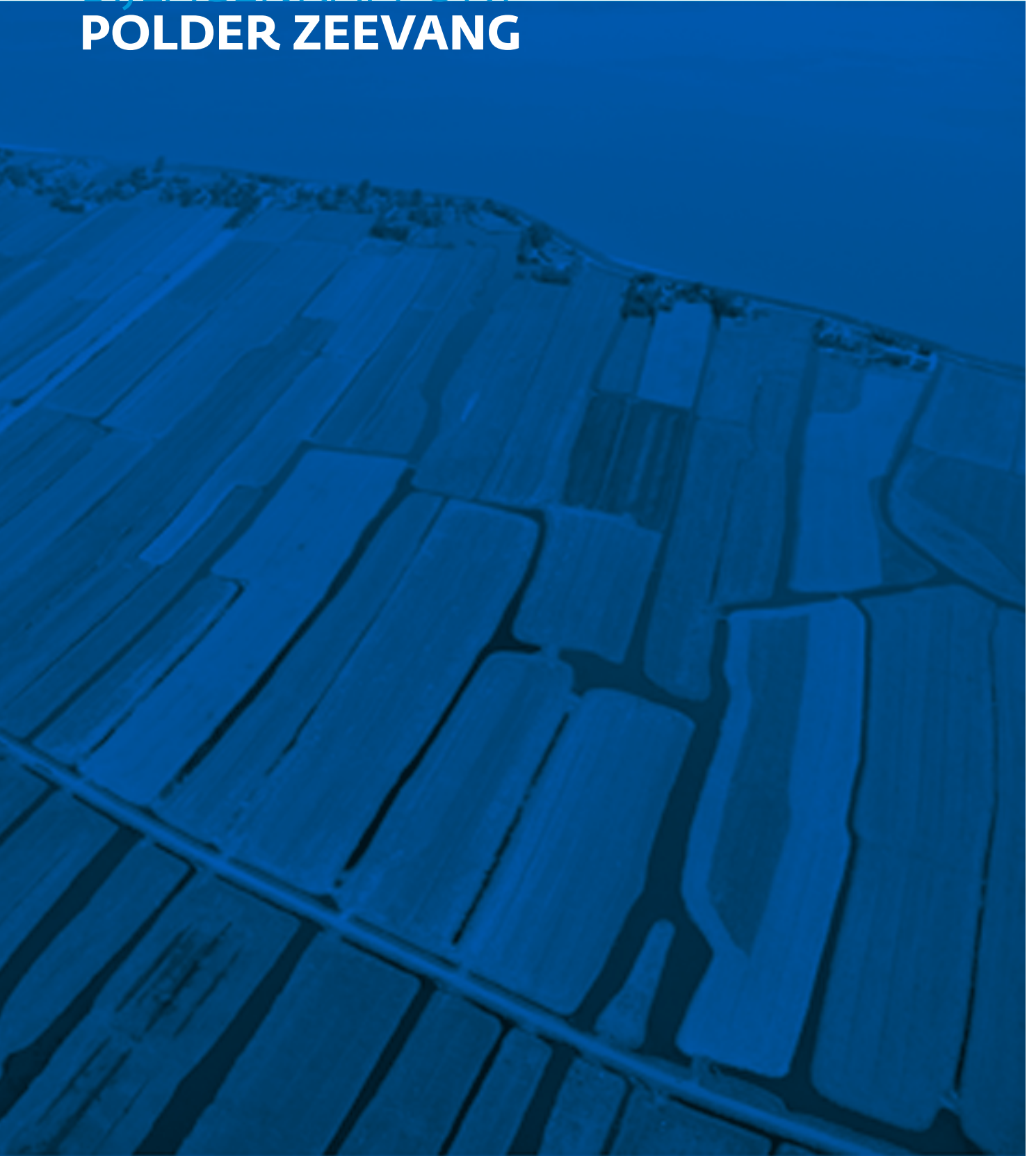
[Vista landscape and Urban design, 2005]

Recreatieplan Laag Holland

In opdracht van Programmabureau de Groene Long

www.sovon.nl

BIJLAGENRAPPORT POLDER ZEEVANG

TOETSING BESTAANDE ACTIVITEITEN

In deze bijlage is de toetsing van de bestaande activiteiten in en om de Polder Zeevang opgenomen. In Hoofdstuk 5 (paragraaf 5.1.) is het verschil uitgelegd tussen bestaand gebruik volgens de Natuurbeschermingswet en overige bestaande activiteiten, en ook het juridische gevolg van dat verschil.

Methode

Bij toetsing van de bestaande activiteiten zijn de volgende stappen doorlopen:

1 Inventarisatie

Als eerste zijn alle menselijke activiteiten in het gebied geïnventariseerd die een belangrijke relatie hebben met het Natura 2000 gebied. Dit zijn dus ook activiteiten buiten het gebied. Overheden en terreinbeheerders hebben hiervoor veel informatie aangeleverd. Ook tijdens de informatiebijeenkomsten is iedereen opgeroepen de huidige activiteiten aan te geven. Dit heeft geleid tot een lange lijst van grote en kleine activiteiten. Mogelijk is de lijst desondanks niet compleet, maar de kans is verwaarloosbaar dat activiteiten ontbreken die tot significante negatieve effecten zouden leiden. Natuurlijk is daarbij wel uitgegaan van legale activiteiten. Illegale activiteiten kunnen aanleiding geven tot handhaving op grond van de Natuurbeschermingswet of andere wetgeving.

2 Opstellen beoordelingstabellen

Voor de toetsing heeft het ministerie van EZ verstoringsfactoren opgesteld. De verstoringsfactoren die voor de Polder Zeevang van belang zijn, staan weergegeven in tabel A in Bijlage 2. Vervolgens is bepaald welke verstoringsfactoren worden veroorzaakt door de geïnventariseerde activiteiten. Dit is opgenomen in tabel B (bijlage 3). Bij het opstellen van de tabellen zijn de geïnventariseerde activiteiten zoveel mogelijk geclusterd.

3 Toetsing

Door de tabellen A en B te combineren ontstaat een overzicht van welke activiteiten daadwerkelijk een effect kunnen hebben op een instandhoudingsdoelstelling. Daarnaast ontstaat een overzicht van welke activiteiten in ieder geval geen negatief effect hebben op een instandhoudingsdoelstelling. De activiteiten die mogelijk een negatief effect hebben zijn nogmaals kritisch bekeken om te bepalen of in deze specifieke situatie ook een negatief effect optreedt. Bij de toetsing is rekening gehouden met de staat van instandhouding van de soort of het habitat en de trend ervan. Tevens is gekeken naar het werkelijke effect, rekening houdend met de omgevingsfactoren in dit gebied en met de maatregelen die in Hoofdstuk 4 zijn opgenomen om de instandhoudingsdoelstellingen te halen.

De activiteiten zijn tenslotte nog indien nodig zodanig in voorwaarden in omvang, tijd of ruimte ingekaderd, dat (significante) effecten zijn uitgesloten.

4 Cumulatie van effecten

Het kan zijn dat activiteiten afzonderlijk niet tot een significant negatief effect leiden maar alle activiteiten bij elkaar opgeteld wel. Gezien de negatieve trend van een viertal soorten is niet uit te sluiten dat er cumulatieve effecten optreden. Dit is in de beoordeling echter niet meegeneomen, omdat hier eerst nader onderzoek naar plaats moet vinden.

Bij de toetsing is op basis van best beschikbare kennis een inschatting gemaakt van de ernst van de effecten van de menselijke activiteiten op de doelen van het Natura 2000-gebied. Als er kennishiaten zijn, waardoor de toetsing niet volledig kan worden uitgevoerd, is dat aangegeven.

‘Bestaand gebruik’: Werkelijke gebruik of vergunde ruimte?

In dit beheerplan is aanvankelijk als het gaat om bestaand gebruik het *werkelijk* gebruik getoetst. Inmiddels blijkt uit jurisprudentie dat moet worden uitgegaan van de op de ijkdatum *vergunde ruimte* (o.a. *milieuvergunning*). Dit speelt in de praktijk in dit gebied voor 1 factor, te weten geluid. Voor geluid is geconstateerd dat bij de belangrijkste geluidsbronnen het werkelijke gebruik overeenkomt met de vergunde ruimte of met het bestemmingsplan. De conclusie is dan ook dat omdat er geen verschil is gebleken tussen het werkelijk gebruik en het vergunde gebruik op de ijkdatum, het toepassen van het werkelijk gebruik niet van invloed is op deze toetsing.

De toetsing is geordend in 9 typen bestaande activiteiten:

- 1 Natuurbeheer
- 2 Beheer en schadebestrijding
- 3 Waterbeheer
- 4 Recreatie
- 5 Landbouw
- 6 Wonen en midden- en kleinbedrijf
- 7 Bedrijven/ industrie
- 8 Verkeer
- 9 Beroepsvisserij en sportvisserij

1 NATUURBEHEER

In onderstaande tabel zijn de bestaande activiteiten in het natuurbeheer opgenomen; deze worden beschouwd als ‘bestaand gebruik’, omdat ze al jarenlang in het kader van het reguliere natuurbeheer plaatsvinden.

Activiteiten	Toegestaan zonder vergunning vanuit de Natuurbeschermingswet, mits
Jaarlijks en plaatselijk plaggen/vegetatiezone verwijderen	Passend binnen de gemaakte beheersafspraken voor weidevogelbeheer.
Bekalking/ bemesting	Passend binnen de gemaakte beheersafspraken voor weidevogelbeheer
Nestonderhoud	Passend binnen de gemaakte beheersafspraken voor weidevogelbeheer.
Bomen en struiken verwijderen	Passend binnen de gemaakte beheersafspraken voor weidevogelbeheer.
Maaien en afvoeren overjarig riet/ rietruigten, afvoer op hopen in gebied of branden	Passend binnen de gemaakte beheersafspraken voor weidevogelbeheer.
Extensieve begrazing (max. 1,5 GVE/Ha)	Passend binnen de gemaakte beheersafspraken voor weidevogelbeheer.
Intensieve begrazing (> 1,5 GVE/Ha)	Passend binnen de gemaakte beheersafspraken voor weidevogelbeheer.
Alle bovengenoemde activiteiten	Uitgevoerd volgens gedragscode Natuurbeheer Flora- en faunawet (Ministerie LNV, 2009)

Toelichting en conclusie

In de beheerplannen, beheersafspraken en/of via afspraken die volgen uit het SNL, is vastgelegd welk natuurbeheer nodig is om de doelen voor de EHS te halen. Het natuurbeheer ten behoeve van de EHS wordt afgestemd op de Natura 2000-doelen. Het EHS-natuurbeheer is daarmee het belangrijkste instrument om de N2000 doelen te halen.

Conclusie: gelet op bovenstaande kan dit bestaand gebruik zonder problemen worden voortgezet, zolang aan de gestelde voorwaarden wordt voldaan.

2 BEHEER EN SCHADEBESTRIJDING

In onderstaande tabel zijn de activiteiten opgenomen die plaatsvinden bij beheer en schadebestrijding conform het door de Stichting Faunabeheereenheid Noord-Holland opgestelde Faunabeheerplan voor de provincie Noord-Holland (2009) dat nu het kader vormt voor beheer- en schadebestrijdingsactiviteiten. In de tabel is aangegeven welke activiteiten onder welke voorwaarden zijn toegestaan zonder daarvoor over een vergunning op grond van de Natuurbeschermingswet te beschikken.

Indien een activiteit niet in deze lijst is vermeld of indien een activiteit wordt uitgevoerd die niet aan de genoemde voorschriften voldoet, dient contact opgenomen te worden met de provincie Noord-Holland voor nadere informatie over eventuele vergunningverlening op grond van de Natuurbeschermingswet.

De Flora- en faunawet en de Natuurbeschermingswet kennen hun eigen regimes met ontheffingen en vergunningen. Activiteiten die op grond van een afgegeven Flora- en faunawetontheffing kunnen worden uitgevoerd zijn daarmee dan ook nadrukkelijk niet tevens vergund op grond van de Natuurbeschermingswet. Deze activiteiten moeten apart worden getoetst aan de Natuurbeschermingswet.

Type verstoring	Toegestaan zonder vergunning vanuit Natuurbeschermingswet
Betreding	
Te voet	Ja, • mits zo veel mogelijk buiten de biotoop van de aanwezige kwalificerende soorten • mits de biotoop van de kwalificerende soorten niet wordt aangetast
Per boot	Ja
Per gemotoriseerd landvoertuig	Ja, • mits zo veel mogelijk buiten de biotoop van de aanwezige kwalificerende soorten • mits de biotoop van de kwalificerende soorten niet wordt aangetast
Geluid	
Knalapparaat	Ja, mits buiten de periode van de aanwezige kwalificerende soorten.
Vogelafweerpistool	Ja, mits buiten de periode van de aanwezige kwalificerende soorten.
Electronische geluidsgolven	Ja, mits buiten de periode van de aanwezige kwalificerende soorten.
Afshot per geweer	Ja, mits incidenteel en kortdurend conform door de provincie goedgekeurd uitvoeringsplan
Inzet middelen	
Hond	Ja, mits apporterende hond
Fret en buidel	Ja
Klem	Ja
Vangkooi	Ja
Vangpijp	Ja
Kastval	Ja

Toelichting

De activiteiten die worden verricht ten behoeve van beheer en schadebestrijding hebben mogelijk een negatief effect op de instandhoudingsdoelstellingen door de effecten van geluid en licht op sommige dieren. Indien deze activiteiten plaatsvinden buiten de periode van aanwezigheid van de soorten, kunnen ze over het algemeen doorgang vinden zonder een vergunning op grond van de Natuurbeschermingswet.

Aangezien langdurige verstoring en/of een hogere frequentie van verstoring wel een significant negatief effect zou kunnen hebben zijn voorwaarden opgenomen om ervoor te zorgen dat het beheer- en schadebestrijding niet tot negatieve effecten leidt.

Onder beheer en schadebestrijding valt ook de bestrijding van de muskusrat, die in polder Zeevang plaatsvindt. Deze kan vrij doorgang vinden mits men zich houdt aan het protocol dat opgenomen wordt in de door de provincie verstrekte aanwijzing.

NB. Het Faunafonds heeft aangegeven dat het niet plaatsen van vogelwerende middelen op overjarig gras en rijpend graan niet inhoudt dat geen vergoeding wordt uitgekeerd voor ganzenschade.

3 WATERBEHEER

In onderstaande tabel zijn de activiteiten opgenomen die plaatsvinden in het kader van regulier waterbeheer. Deze worden beschouwd als 'bestaand gebruik'.

Activiteit	Toegestaan zonder vergunning vanuit de Natuurbeschermingswet
Peilbeheer binnen vigerende kaders (wateraanvoer- en afvoer, onderbemalingen)	Ja
Verwijderen kroos en drijfslagen	Mits • uitvoering volgens de gedragscode Flora- en faunawet voor waterschappen ¹⁾ • Ja, mits buiten de periode van de aanwezige kwalificerende soorten.
Maaien van waterplanten	Mits • uitvoering volgens de gedragscode Flora- en faunawet voor waterschappen ¹⁾ • mits buiten de periode van de aanwezige kwalificerende soorten
Verplichte najaarsschouw: Uithalen van sloten vanaf land anders vanuit de maaiboot	Mits • uitvoering volgens de gedragscode Flora- en faunawet voor waterschappen ¹⁾ • mits buiten de periode van de aanwezige kwalificerende soorten
Bij groot onderhoud bagger na indroging verspreiden en inzaaien met grasmengsel	Mits • uitvoering volgens de gedragscode Flora- en faunawet voor waterschappen ¹⁾ • mits buiten de periode van de aanwezige kwalificerende soorten
Het aanplanten van riet ter voorkoming van oevererosie	Op de agrarische percelen, niet toegestaan om openheid van het gebied te garanderen. In natuureservaat (kolken) toegestaan.
Monitoring waterkwaliteit	Geen
1) Dit is de gedragscode Flora- en faunawet voor waterschappen zoals vastgesteld door het Ministerie van LNV in 2006)	

Toelichting en conclusie

Het huidige waterbeheer heeft direct effect op de instandhoudingsdoelstellingen (zie Hoofdstuk 3). Het gaat daarbij om het huidige peilbeheer, de grondwaterstand moet voldoende hoog zijn om voor een geschikt leefgebied van doelsoorten te zorgen. Onder het vigerende peilbeheer wordt verstaan de huidige peilen, peilbesluiten en onderbemalingen inclusief onderwaterdrainage. Plannen voor wijzigingen hierin vallen niet onder vigerend peilbeheer. In alle gevallen van wijzigingen is toetsing aan de Natuurbeschermingswet noodzakelijk. Dit betekent dat nieuwe peilbesluiten getoetst moeten worden aan de NB-wet. En dat ook peilafwijkingen inclusief onderwaterdrainage vooraf getoetst moeten worden aan de NB-wet.

Conclusie: het bestaande waterbeheer kan onder de hierboven aangegeven voorwaarden vergunningvrij plaatsvinden.

4 RECREATIE

In Hoofdstuk 2 zijn de relevante recreatieve routes opgenomen. De Polder Zeevang is aangewezen als leefgebied voor overwinterende en (door)trekkende vogels. Het gebied is niet aangewezen voor broedvogels. Het recreatieseizoen loopt ongeveer van maart tot en met september. Overwinterende en (door)trekkende vogels zijn met name van augustus tot en met april in het gebied aanwezig. Gelet op bovenstaande is beperkt overlap met recreatieve activiteiten en de aanwezigheid van doelsoorten.

Recreatie wordt onderverdeeld in:

- Varen
- Fietsen, lopen en paardrijden
- Recreatief medegebruik van agrarische percelen
- Schaatsen
- Evenementen

Hengelsport is onder visserij beschreven.

In onderstaande tabel zijn de activiteiten opgenomen die sinds 2005 in de meeste gevallen gewijzigd plaatsvinden. De activiteiten worden daarom niet beschouwd als 'bestaand gebruik' volgens de Natuurbeschermingswet.

Varen

Activiteit	Toegestaan zonder vergunning vanuit de Natuurbeschermingswet
Gebruik en verhuur van kano's	Ja, mits de kwalificerende soorten in het seizoen niet worden verstoord.
Gebruik en verhuur van zeilenboten	Ja, mits de kwalificerende soorten in het seizoen niet worden verstoord
Gebruik en verhuur van motorboten (Excursieboten/rondvaart/fluisterboten)	Ja, mits de kwalificerende soorten in het seizoen niet worden verstoord

Varen heeft potentieel negatief verstorend effect op de aangewezen vogelsoorten. Gegevens over intensiteit en verspreiding van vaarbewegingen ontbreken. Wel is er inzicht in de routes die door het gebied lopen en meestal worden gebruikt. Omdat de meeste doelsoorten in het gebied een positieve of neutrale trend hebben, wordt aangenomen dat het huidige varen geen significant verstorend effect heeft op de natuurdoelen.

Een neveneffect van varen is dat de oevers door het hele gebied betreden kunnen worden. In de praktijk blijkt het aantal overtredingen beperkt te zijn door voorlichting en handhaving. Het voortzetten van voorlichting en handhaving is van belang om de verstoring door betreding gelijk te houden of te laten afnemen.

Conclusie: de bestaande activiteit 'varen' kan zonder vergunning worden voortgezet.

Fietsen, lopen, paardrijden

Activiteit	Toegestaan zonder vergunning vanuit de Natuurbeschermingswet
Fietsen, wielrennen, skaten op fietspaden. Mountainbiken: op mountain-bikeroutes (alle recreatief en volgens bestaande openstellingsregels)	Ja
Wandelen op wegen en paden volgens bestaande openstellingsregels	Ja
Wandelen met aangelijnde hond(en) op wegen en paden volgens bestaande openstellingsregels	Ja
Joggen, trimmen, nordic walking: op wegen, paden en speciale parkoersen volgens bestaande openstellingsregels	Ja
(Wandel)excursies	Mits buiten de paden alleen onder leiding van een gids van de terreinbeherende organisatie
Paardrijden op voor ruiters toegestane paden, wegen en gebieden volgens bestaande openstellingsregels	Ja
Mennen op daarvoor aangewezen wegen volgens bestaande openstellingsregels	Ja

Voor wandelen, fietsen en paardrijden wordt gebruik gemaakt van paden en wegen (zie Figuur 2.4 in het beheerplan). De verspreiding van het gebruik is daarmee bekend.

Conclusie: de bestaande activiteiten 'fietsen, lopen en paardrijden' kunnen zonder vergunning worden voortgezet, zolang aan de gestelde voorwaarden wordt voldaan.

Recreatief medegebruik van agrarische percelen

Activiteit	Toegestaan zonder vergunning vanuit de Natuurbeschermingswet
Wandelen over boerenland	Ja, mits buiten het seizoen van de kwalificerende soorten
Rondleidingen met landschapsgids	Ja
Spelvormen op het land, zoals boerengolf	Ja, mits buiten het seizoen van de kwalificerende soorten

Schaatsen

Activiteit	Toegestaan zonder vergunning vanuit de Natuurbeschermingswet
Schaatsen	Ja

Schaatsen heeft geen significant negatief effect op de doelen omdat dit maar sporadisch en verspreid voorkomt. Verder vindt de activiteit plaats op momenten dat vogels de grote open wateren opzoeken en niet meer in de kleine sloten van de Natura 2000-gebieden aanwezig zijn. Georganiseerde schaatstochten worden als een evenement beschouwd (zie bij Evenementen).

Conclusie: de bestaande activiteit 'schaatsen' (ongeorganiseerd) kan zonder problemen worden voortgezet.

Evenementen

(Sport)evenementen kunnen leiden tot verstoring van soorten. Bij de inventarisatie van (sport) evenementen die in en om Polder Zeevang plaatsvinden is geconstateerd dat de opzet (frequentie, bezoekersaantallen, routes en bijkomende activiteiten) keer op keer wijzigt. De Polder Zeevang is niet aangewezen voor broedvogels, maar alleen voor vogels in de trek- en winterperiode. Effecten op de instandhoudingsdoelstellingen voor vogels zijn daarom alleen te verwachten in de periode van augustus tot en met april. Evenementen buiten deze periode hebben met zekerheid geen effect op de instandhoudingsdoelstellingen van vogels.

Samengevat, is geen vergunning nodig voor evenementen die plaatsvinden:

- Overdag in de periode van mei tot en met juli.

Voor evenementen die in de periode van augustus tot en met april plaatsvinden, gelden de volgende voorwaarden:

- Er wordt gebruik gemaakt van bestaande routes.
- Geen andere verstoring van licht, geluid en betreding dan bij normaal gebruik.

Als aan deze randvoorwaarden niet wordt voldaan dient het evenement getoetst te worden. Als effecten niet kunnen worden uitgesloten, geldt een vergunningplicht. Uitzondering hierop zijn schaatstochten.

Georganiseerde schaatstochten hebben geen significant negatief effect op de doelen omdat dit maar sporadisch voorkomt. Verder vindt de activiteit plaats op momenten dat vogels de grote open wateren opzoeken en niet meer in de kleine sloten van de Natura 2000-gebieden aanwezig zijn.

5 LANDBOUW

Landbouw bestaat uit agrarische activiteiten die primair tot doel hebben om agrarische opbrengst te genereren. Agrarische activiteiten die primair als doel hebben de natuurwaarden te behouden of vergroten zijn onder natuurbeheer opgenomen.

In onderstaande tabel zijn de activiteiten opgenomen die sinds 2005 ongewijzigd of gewijzigd (exclusief geluid en stikstofuitstoot) plaatsvinden. Tevens is een inkadering opgenomen waarbinnen deze activiteiten plaatsvinden en wordt aangegeven als maatregelen zijn opgenomen in het beheerplan voor dit onderdeel.

Activiteit	Toegestaan zonder vergunning vanuit de Natuurbeschermingswet
Bemesten	Mits passend binnen het meststoffenbeleid en binnen de gemaakte beheersafspraken voor natuurbeheer.
Onderhoud en oogstwerkzaamheden van grasland. Maaien, schudden, opwiersen, persen en transport van hooi en/of gras	Mits uitvoering volgens gedragscode Natuurbeheer Flora- en faunawet (Ministerie LNV, 2009)
Beweiden	Ja
Werkzaamheden ten behoeve van bloembollenteelt, akkerbouw (incl. mais) en fruitteelt	Scheuren van grasland in Natura 2000 gebied is volgens de provinciale Structuurvisie verboden
Beregenen met oppervlaktewater	Ja
Lozingen proceswater	Ja
Behoud bestaand slotenpatroon en drainagemiddelen (exclusief detailontwatering)	Ja
Afrasteren percelen met gaas, prikkeldraad, schrikdraad en dergelijke	Ja
Bespuitingen	Ja
Bestaande onttrekkingen grondwater voor beregning	Ja
Reguliere aan- en afvoer (mest, melk, voeders, dieren, geoogste producten etc.)	Ja
Stikstofemissies van stallen en andere agrarische bedrijfsgebouwen	Ja

Toelichting

Agrarisch beheer van gronden is noodzakelijk voor het in stand houden van het leefgebied en het behouden van openheid. Het huidige agrarisch beheer in het Natura 2000-gebied is afgestemd op weidevogelbeheer. Via het SNL worden nieuwe agrarische beheerpakketten voor weidevogels afgesloten. Deze volstaan om de Natura 2000-doelen te behalen. De verstoring van soorten door het kortdurend en niet frequent betreden van percelen, weegt niet op tegen de voordelen voor de instandhouding van de doelen.

Conclusie: De huidige bewerking van de percelen kan zonder problemen voortgang vinden, zolang aan de gestelde voorwaarden wordt voldaan.

6 WONEN EN MIDDEN- EN KLEINBEDRIJF

Activiteit	Toegestaan zonder vergunning vanuit de Natuurbeschermingswet
Bebouwing en gebruik van toeristische recreatieve voorzieningen (binnen kaders Recreatieplan Laag Holland): Maneges, jachthavens en andere watersport bedrijven, hotels/pensions/conferentie oorden, vakantiehuisjes/-parken, restaurants, cafetaria's, lunchrooms, snackbars, eetkramen ed. cafés en overige horeca gelegenheden,	Ja
Kantines, onderwijsinstellingen en psychiatrische inrichtingen (wanneer direct aan gebied gelegen).	Ja

Toelichting:

Bewoning en midden- en kleinbedrijf kunnen een versturende invloed hebben op diersoorten door licht- of geluids-effecten en menselijke aanwezigheid. De woningen en bedrijven liggen aan de randen van het Natura 2000-gebied. De grenzen van het Natura 2000-gebied kennen niet alleen een grotere verstoring door de aanwezigheid van woningen en bedrijven, maar ook van wegen, fietspaden, bedrijven et cetera. Dit geldt voor bijna alle op land gelegen natuur-gebieden in Nederland. De randen zijn drukker, de centrale delen rustig. Onder deze omstandigheden heeft het Natura 2000-gebied zijn natuurwaarden kunnen behouden. De instandhoudingsdoelen van de soorten worden met zekerheid niet door de bewoning en midden- en kleinbedrijf beïnvloed.

Conclusie: de bestaande activiteit 'wonen en midden- en kleinbedrijf' in huidige omvang en aard kan zonder vergunning worden voortgezet.

7 BEDRIJVEN/INDUSTRIE

In onderstaande tabel zijn de activiteiten opgenomen die in de regel sinds 2005 ongewijzigd plaatsvinden en dus als ‘bestaand gebruik’ zijn te beschouwen.

Activiteit	Toegestaan zonder vergunning vanuit de Natuurbeschermingswet
Gebruik industriële gebouwen (transport, licht, geluid)	Ja
Opslag brandstoffen, chemische stoffen, caravans binnen grenzen bestemmingsplan	Ja

Toelichting en conclusies

De activiteiten bij bedrijven (exclusief agrarische bedrijven) brengen op een tweetal punten mogelijk de instandhoudingsdoelstellingen in gevaar. Het betreft geluid en licht.

Geluid

Voor de vertaling van geluidsproductie in effecten op vogels is gebruik gemaakt van de weinige onderzoeken die hiernaar inmiddels zijn gedaan ([Tulp et al., 2002] voor effecten van geluid van treinverkeer en [Reijnen, 1995], [Reijnen et al., 1992] voor effecten van wegverkeer op weidevogels. De effecten van geluid op vogels variëren sterk per soort. Dit uit zich in:

- De per soort nogal verschillende geluidsintensiteit waarboven effecten op vogels (met name verlaagde aantallen territoria per oppervlakte-eenheid) merkbaar worden. Tot een bepaalde geluidsintensiteit is geen effect merkbaar; deze drempelwaarde verschilt dus sterk per soort
- De mate waarin de dichtheden van territoria bij toenemende geluidsintensiteiten (dus boven de drempelwaarde) afnemen. Ook deze afname verschilt sterk per soort. Bij sommige soorten neemt het aantal territoria per oppervlakte-eenheid bij toenemende geluidsintensiteiten vrij snel af tot vrijwel nihil. Andere soorten lijken minder gevoelig voor geluid; bij zulke soorten neemt het aantal territoria per oppervlakte-eenheid bij een toenemende geluidsintensiteit veel langzamer af

Uit de eerdere studie naar effecten van (geluid van) wegverkeer op vogels bleek verder dat de geluids-immissie onder andere afhankelijk is van de intensiteit van het verkeer, de snelheid van het verkeer en de aanwezigheid van beplanting. Uit de studie naar effecten van (geluid van) treinverkeer op broedende vogels [Tulp et al., 2002] zijn de volgende drempelwaarden afgeleid:

- Veldleeuwerik 42 dB(A)
- Grutto 45 dB(A)
- Zomertaling 50 dB(A)
- Steltlopers¹⁾ 47 dB(A)
- Alle weidevogels²⁾ 45 dB(A)

Voor dit onderzoek zijn soorten van open weidelandschap, Grutto en andere weidevogels, als uitgangspunt gehanteerd voor de soorten met een vergelijkbare habitatvoorkeur. Omdat de dosis-effectrelatie alleen is vastgesteld voor broedende weidevogels is deze aanname strikt genomen onjuist. De geciteerde studie en de onderzoeken naar effecten van geluid van wegverkeer op vogels zijn echter de enige studies die naar deze relatie (geluid – vogels) zijn uitgevoerd. De gevonden gegevens zijn met andere woorden de op dit moment beste beschikbare gegevens van de mogelijke effecten van geluid op vogels.

Geluid heeft potentieel verstorend effect op de vogels waarvoor in dit gebied instandhoudingsdoelstellingen zijn opgenomen. Gegevens over de leefgebieden van deze vogels zijn opgenomen in hoofdstuk 3. Niet voor alle soorten zijn verspreidingsgegevens bekend voor het gehele gebied. Gezien de redelijke uniformiteit van het gebied, wordt aangenomen dat het hele gebied een goede potentie heeft om als leefgebied voor de doelsoorten te dienen.

Op basis van bestaande inzichten wordt een continu geluidsniveau boven de 45 dB(A) op 1 meter boven het maaiveld voor broedende vogels als verstorend aangemerkt. Omdat niet-broedende weidevogels minder gevoelig zijn voor geluid dan broedende weidevogels, is ervoor gekozen om een drempelwaarde van 55 dB(A) aan te houden voor Zeevang. Gegevens over de geluidsniveaus gerelateerd aan deze norm ontbreken. Wel zijn er gegevens op basis van de verstrekte geluidsvergunningen. In milieuvergunningen wordt over het algemeen een grens van 55 dB(A) aangehouden. Na overleg met deskundigen wordt aangenomen dat de huidige geluidsproductie overeenkomt met de vergunde ruimte.

¹⁾ Onderzocht zijn Kievit, Grutto, Scholekster, Tureluur, Wulp en Watersnip

²⁾ Naast de zes soorten steltlopers betreft het Zomertaling, Slobeend, Wulp, Graspieper, Gele kwikstaart en Veldleeuwerik

De conclusie van de beoordeling is dat er geen significant negatief effect optreedt op de instandhoudingsdoelstellingen, voor de soorten met een neutrale of positieve trend.

Conclusie: de vergunde geluidsruimte uit de milieuvergunningen veroorzaakt geen negatieve effecten.

Licht

Kunstmatige verlichting van de nachtelijke omgeving kan tot verstoring van het normale gedrag van soorten leiden [de Molenaar, 2003]. Naar mogelijke effecten is nog vrij weinig onderzoek gedaan. Veel kennis gaat daarom nog niet verder dan het kwalitatief signaleren van risico's. Het is bekend dat vogels, zoogdieren en insecten door licht kunnen worden aangetrokken of verjaagd. Hierdoor raakt bijvoorbeeld hun ritme ontregeld of worden verlichte delen van het leefgebied vermeden.

Voor licht geldt in principe hetzelfde als voor geluid. De effecten van licht op vogels zijn in de literatuur echter niet gekwantificeerd, en in milieuvergunning is dit aspect ook niet opgenomen. Een specifieke beoordeling is dan ook lastig uit te voeren. Aangenomen wordt dat de lichtproductie een beperkte invloed heeft (maximaal 500 meter van de bron). De grenzen van het Natura 2000-gebied kennen een grotere lichtverstoring dan de centrale delen. Onder deze omstandigheden heeft het Natura 2000-gebied zijn natuurwaarden kunnen behouden. Op basis van bovenstaande wordt aangenomen dat de huidige lichtproductie geen invloed heeft gehad op de trends van de vogelsoorten in het gebied.

Conclusie: de huidige lichtuitstraling veroorzaakt geen negatieve effecten.

8 VERKEER

In onderstaande tabel zijn de activiteiten opgenomen die sinds 2005 ongewijzigd plaatsvinden. Deze zijn als ‘bestaand gebruik’ beschouwd.

Activiteit	Toegestaan zonder vergunning vanuit de Natuurbeschermingswet
Gebruik van (spoor)wegen in en rondom het gebied.	Ja
Regulier onderhoud van bestaande infrastructuur	Ja. Groot onderhoud is een nieuwe activiteit en dus vergunningplichtig
Wegbeheer door zout strooien	Ja
Verlichting langs wegen	Ja
Kleine luchtvaart	Ja
Grote luchtvaart (aanvliegroutes Schiphol)	Ja
Beroepsscheepvaart op vaarwegen	Ja, vaarwegen liggen buiten Natura 2000 gebied

Railverkeer

Door een klein deel van het Natura 2000-gebied loopt de spoorverbinding Amsterdam-Hoorn. De spoorlijn maakt geen deel uit van het Natura 2000-gebied, hiervoor geldt namelijk de zogenoemde “exclaveringsformule”. Dit betekent dat het gebied waarop de spoorweginfrastructuur c.a. is gelegen, is uitgezonderd van het Natura-2000 gebied. Bij de vaststelling van dit gebied wordt uitgegaan van de begrenzingen als genoemd in artikel 20 van de Spoorwegwet.

Voor de uitvoering van onderhoud- en vernieuwingswerkzaamheden aan het spoor zal geen ruimtebeslag buiten dit gebied nodig zijn. Deze werkzaamheden worden sinds jaar en dag door de beheerder uitgevoerd en worden daarom aangemerkt als bestaand gebruik.

In het rapport “Bestaand gebruik van rijksinfrastructuur en Natura-2000 gebieden”, (Bureau Waardenburg bv, 10 april 2008, nr. 07-124), wordt een beschrijving gegeven van de effecten van bestaand gebruik bij spoorwegen in Natura-2000 gebieden. Uit dit onderzoek blijkt dat geen effecten zijn voor wat betreft oppervlakteverlies of verdroging. Voor de overige aspecten zijn geringe effecten te verwachten, deze worden onderstaand behandeld:

Onderhoud en vernieuwing

De onderhoudswerkzaamheden zijn in grote lijnen onder te verdelen in klein en groot onderhoud. Deze werkzaamheden bestaan in hoofdzaak uit: bermonderhoud, het binnen de normen houden van de spoorligging, het regulier vervangen van onderdelen van de spoorweginfrastructuur (o.a. spoorstaven, ballast, dwarsliggers, afscherming) en het onderhouden en vernieuwen van installaties en dergelijke. Hierbij is het volgende van belang:

Gebruik bestrijdingsmiddelen

Het gebruik van onkruidbestrijdingsmiddelen is beperkt tot de directe omgeving van het spoor (schouwpaden e.d.), waarvoor de exclaveringsformule geldt. Bovendien hanteert ProRail de Dob-methode (Duurzaam onkruidbeheer op verhardingen). Beïnvloeding van het Natura-2000 gebied is niet waarschijnlijk.

Licht

De verlichting die 's nachts wordt gebruikt voor onderhoud en vernieuwing aan het spoor is gericht op de locatie waar de werkzaamheden plaatsvinden. Er zijn geen effecten te verwachten op de beschermde soorten.

Verstoring door mensen en materieel

In het geval van onderhoud- en vernieuwingswerkzaamheden vindt verstoring door mensen en machines plaats op locaties waar dat soms normaal gesproken niet of nauwelijks het geval is. Bij dergelijke werkzaamheden is dat echter van relatief kortdurende aard (enkele dagen). Het materieel dat bij een vernieuwing van de spoorweg wordt ingezet verplaatst zich bovendien met ongeveer 200 meter per uur. Daarnaast krijgt de uitvoerend aannemer te allen tijde vooraf instructie om het geluid, veroorzaakt door het personeel, tot een minimum te beperken. Hetgeen ook vaak wordt voorgeschreven in de daartoe noodzakelijke APV-ontheffing. Het effect als gevolg van externe werking van het geluid van mens en machines is daarom niet significant te noemen.

Binnen de invloedssfeer van de spoorlijn ligt slechts een klein deel van het beschermde gebied. Er kan enig effect op vogels zijn in de zin dat direct langs de spoorlijn minder wordt gevoerd. Gelet op het grote areaal aan onverstoorde foerageergebied, is een significant effect uitgesloten.

Gebruik van de spoorweginfrastructuur

Geluid

De 55 dB(A) contour wordt binnen het Natura 2000-gebied niet overschreden door het gebruik van de spoorlijn. Een significant effect is daarom uitgesloten.

Autoverkeer

Geluid

Voor autoverkeer geldt dat verstoring kan plaatsvinden door het geluid. De beoordeling hiervan is gelijk aan de beoordeling bij bedrijven. Als basis voor de beoordeling is het geluid aangehouden, dat samenhangt met de huidige infrastructuur. Maatregelen zijn niet nodig.

Optische verstoring

Autoverkeer kan ook verstoring opleveren door de bewegende objecten. Gezien het continue karakter en de gewenning die hierdoor bij vogels optreedt, is dit niet als verstorend beoordeeld. Maatregelen zijn niet nodig.

Luchtvaart

Kleine luchtvaart

Volgt landelijke beoordeling bestaand gebruik [Bureau Waardenburg bv, 2011].

Grote luchtvaart (aanvliegroutes Schiphol)

De aanvliegroute van vliegtuigen naar Schiphol gaat over het Natura 2000-gebied. Passerende vliegtuigen kunnen zowel optische als geluidsverstoring veroorzaken. In de meeste studies die gewijd zijn aan de effecten van vliegtuigen en vliegverkeer op dieren, is geen onderscheid gemaakt tussen de optische en geluidsaspecten van de passage van een vliegtuig. Vaak is het zeer lastig om deze aspecten te scheiden.

Voor veel soorten uit het Natura 2000-gebied zijn de landbouwgebieden in de omgeving van Schiphol geschikt foerageergebied. Het betreft hier ganzen, eenden (onder andere Smient) en weidevogels. In de omgeving van Schiphol zijn bovendien moerasgebieden aangelegd die het leefgebied vormen voor soorten als Rietzanger, Roerdomp en dergelijke. De verstoring door vliegtuigen heeft er in deze gebieden niet voor gezorgd dat soorten hun leefgebieden verlaten. Gelet op het regelmatig overvliegen kan gewenning bij vogels optreden. De bestaande aanvliegroutes van Schiphol zorgen voor een mogelijk verstorend effect, maar dat is met zekerheid niet significant.

Conclusie: het gebruik van de bestaande aanvliegroutes van Schiphol over het Natura 2000-gebied kan zonder problemen worden voortgezet.

9 BEROEPSVISSERIJ EN SPORTVISSERIJ

In het Natura 2000-gebied is sprake van recreatieve (sport)visserij en beroepsmatige visserij. Beide partijen zijn vertegenwoordigd zijn in de Visstandbeheercommissie Hollands Noorder Kwartier (VBC HNK). De VBC HNK stelt een visstandbeheerplan op waarin de visserij in het Natura 2000-gebied is gereguleerd. De afspraken uit deze visplannen zijn kaderstellend voor de visserij en het daarvoor te voeren beheer in het betreffende gebied en moeten aansluiten op en niet strijdig zijn met de eventuele Natura 2000-doelstellingen zoals die op het gebied van toepassing zijn.

Beroepsvisserij

In onderstaande tabel zijn de activiteiten met betrekking tot de beroepsvisserij opgenomen. Voor bestaande activiteiten gelden geen voorwaarden. Voor nieuwe activiteiten geldt een vergunningplicht.

Activiteit	Toegeestaan zonder vergunning vanuit de Natuurbeschermingswet
Gebruikte netwerk soorten: monofyl, poly-ethyleen, nylon	Ja
Gebruikte hulpmiddelen: • Stokken van hout, bamboe, staal, pvc • Markeringen aan stokken, vlaggen, boeien en dergelijke • Visopslag in karen • Gebruik van loodgewichten, pvc buizen, ijzeren en koperen hoepels	Ja
Gebruik andere vistuigen zoals beschreven in de visserijwet (onder andere zegen, staandwant, hoekwant, fuiken, aalkisten, dobbers, et cetera)	Ja
Volledige benutting van alle economische vissoorten zoals beschreven in de visserijwet	Ja
Uitzetten van vis: onbeperkte uitzet van glasaal en pootaal	Ja

Sportvisserij

In Nederland zijn volgens gegevens van Sportvisserij Nederland ongeveer 2 miljoen beoefenaars van de sportvisserij. Er worden in totaal jaarlijks circa 550.000 VISpassen uitgegeven op landelijk niveau. Het is niet exact bekend hoeveel sportvissers er regelmatig in de wateren per NATURA 2000 gebied vissen. Feit is wel dat de gemiddelde sportvisser niet meer dan 40 kilometer reist van huis tot zijn visstek.

Het aantal vissers laat door het jaar heen een grote spreiding zien; in de zomermaanden zijn de meeste sportvissers actief waarbij met name de zaterdag populair zijn. Het overgrote deel van de sportvissers vist vanaf de oever. Slechts 5% vist vanaf een boot (Quak & Van Aalderen, 2008). Een sportvisser moet beschikken over de juiste documenten om in een viswater te mogen vissen. In de praktijk is dit de VISpas met de Landelijke & Federatieve Lijst van Viswateren, een kleine VISpas met de Kleine Lijst van Viswateren of in enkele gevallen een op naam gestelde schriftelijke toestemming van de visrechthebbende. Houders van een VISpas mogen in beperkte mate vis meenemen voor eigen consumptie maar voor aal geldt sinds 1 januari 2009 een terugzetverplichting. Voor houders van een kleine VISpas geldt een verbod op het meenemen van vis.

Er zijn uiteenlopende manieren van sportvisserijgebruik. Sportvisserij Nederland hanteert de volgende sportvisserijtypes:

- de recreatievisser;
- de roofvisvisser (snoek en snoekbaars);
- de karpervisser;
- de vliegvisvisser;
- de bootvisser;
- de jeugdvisser;
- de minder-valide sportvisser;

Nachtvissen: in de maanden juni, juli en augustus mag er in de meeste wateren de hele nacht gevist worden. Buiten die maanden mag gevist worden vanaf één uur voor zonsondergang tot twee uur na zonsondergang. In sommige wateren mag ook buiten de periode van juli t/m augustus 's nachts worden gevist.

Het sportvisserijgebruik leidt nergens in Nederland tot significante negatieve effecten voor beschermde vissoorten. Wel tot positieve effecten waar het gaat om bijdragen in onderzoek naar de visstand, migratiemogelijkheden voor vis en de

inrichting van het viswater als leefomgeving voor vissen. Het sportvisserijgebruik maakt deel uit van het bestaand gebruik in de Natura-2000 gebieden.

Activiteit	Toegestaan zonder vergunning vanuit de Natuurbeschermingswet
Hengelsport: Dagvisserij	Ja
Hengelsport: Nachtvisserij	Nee

Conclusie: de bestaande activiteiten in de beroepsvisserij en de hengelsport kunnen overdag zonder vergunning vanuit de Natuurbeschermingswet worden voortgezet. Nachtvisserij is vergunningplichting in verband met licht en verstoring in vogelzones.

TABEL A VOORTOETS

Tabel A bevat de verstoringfactoren voor de instandhoudingsdoelen. De verstoringfactoren zijn opgesteld door het ministerie van LNV en aangepast aan het gebied polder Zeevang.

Tabel A | Verstoringfactoren

	Oppervlakteverlies	Versnippering	Verzuring	vermesting	Verzoeting	Verziltig	Verontreiniging	Verdroging	Vernatting	Verandering stroomsnelheid	Verandering overstromingsfrequentie	Verandering dynamiek substraat	Verstoring door geluid	Verstoring door licht	Verstoring door trilling	Optische verstoring	Verstoring door mechanische effecten	Verandering populatiedynamiek	Bewuste verandering soortensamenstelling	Alkalinisatie	Aantasting openheid
Brandgans																					
Goudplevier																					
Grauwe gans																					
Grutto																					
Kievit																					
Kleine zwaan																					
Kolgans																					
Smient																					
Wulp																					

	n.v.t.
	Gevoelig
	Niet gevoelig
	Onbekend

BIJLAGE

Zeevang tabel B

Tabel B | polder Zeevang

[illegible]

Zeevang tabel B																						
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	
		Oppervlakteverlies	Versnippering	Verzuring	Vermesting	Verzoeting	Verziltig	Verontreiniging	Verdroging	Vernatting	Verandering stroomsnelheid	Verandering overstromingsfrequentie	Verandering dynamiek substraat	Verstoring door geluid	Verstoring door licht	Verstoring door trilling	Optische verstoring	Verstoring door mechanische effecten	Verandering populatiedynamiek	Bewuste verandering soortensamenstelling	Aantasting openheid	
Faunabeheer																						
Populatiebeheer overzomerende ganzen, wegvangen na broedseizoen, prikken/ rapen eieren																						
Beheersing van ongewenste soorten door afschot bv nijlgans en soepgans																						
Bestrijding muskusratten met soortspecifieke kooien																						
Populatiebeheer vossen door afschot of vangkooien																						
Wegvangen bodemwoelende vissen, max 1x per 6 jaar (zie visserij)																						
Paaiplaatsen voor vissen ontwikkelen																						
Maatregelen mbt beheer diersoorten en voorkomen en bestrijden schade door diersoorten																						
Mollen vangen op waterkering																						
Activiteiten tbv behoud boerenkarper																						
Maaibeheer																						
Maaien en afvoeren overjarig riet/ rietruigten, b.v.k. 15 aug – 15 mrt, 1x per 3-6 jaar. Afvoer in gebied of branden																						
Maaien en afvoeren botanische rietlanden, b.v.k. 15 juli – 15 mrt, b.v.k. jaarlijks. Afvoer in gebied of branden																						
Maaien en afvoeren grasland, maaien vanaf 15 juni-15 mrt																						
Maaien van waterplanten + afvoer																						
Gebruik van maaiboten																						
Cultuurhistorie																						
Onderhoud van locaties met archeologische waarden behouden (middeleeuwse huisplaatsen)																						
Overig																						
Vogeltellingen																						
Plaatsen van nestbescherming of kunstnesten																						
Bekalken bij pH < 4,5 (grasland)																						
Bemesten met dierlijke mest (grasland) max 10 ton/ha																						
Extensieve begrazing zonder bijvoeren (grasland) <1,5gve/ha																						
Intensieve begrazing zonder bijvoeren(1,3 GVE, niet tijdens broedseizoen) (grasland) >1,5gve/ha																						
Greppelonderhoud grasland																						
Oeverbescherming slootkanten aanbrengen, beschoeiing																						
Monitoring/kartering/onderzoek																						

[illegible]

[illegible]

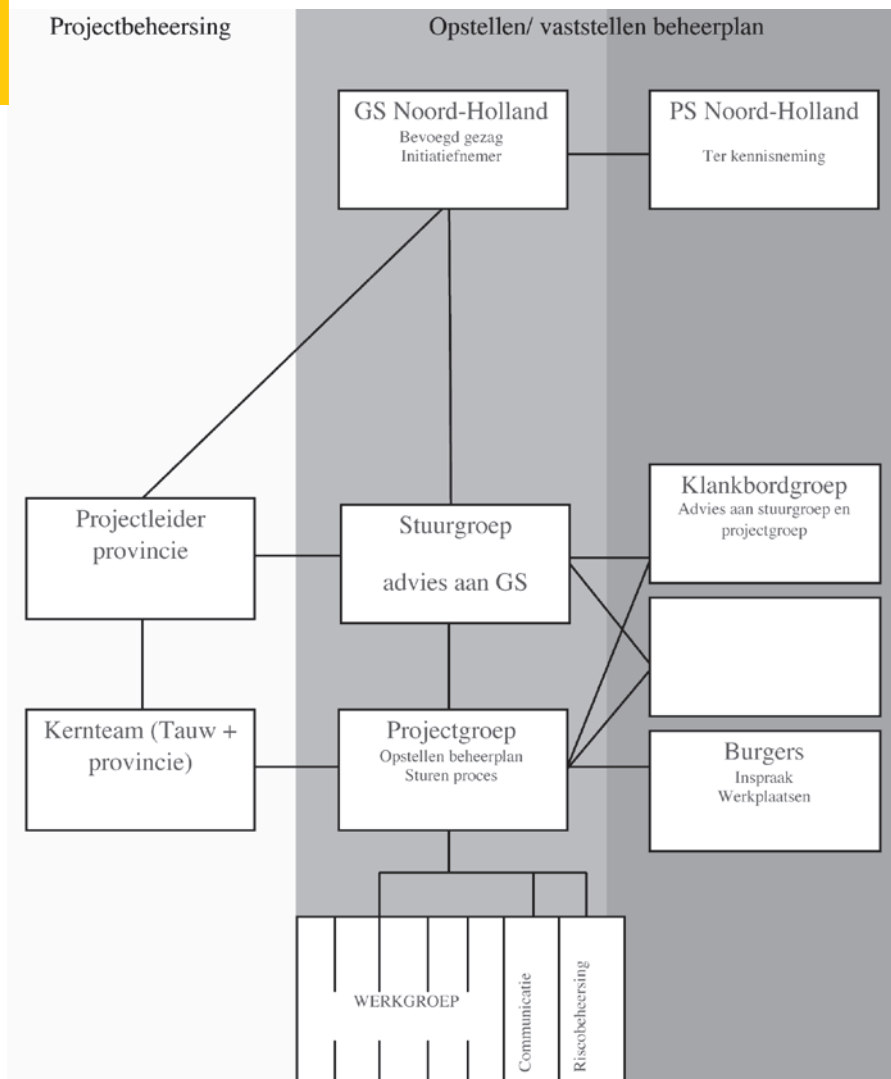
[illegible]

[illegible]

BETROKKEN BELANGHEBBENDEN BIJ HET PROCES

Organisatie

In onderstaand schema staat de organisatie van het opstellen en vaststellen van het beheerplan weergegeven. Het Ontwerp beheerplan is in nauw overleg met eigenaren, gebruikers en andere belanghebbenden tot stand gekomen.

De volgende partijen zijn betrokken geweest bij de totstandkoming van het beheerplan voor het Natura 2000 gebied Polder Zeevang

Leden projectgroep Natura 2000 Laag-Holland

- Mw. A. Don en mw. E. van Mourik, provincie Noord-Holland, projectleiders
- Dhr. A. Fennema, TAUW, procesmanager
- Mw. S. Bremer, dhr. S. Troost en dhr. A. van Hooff, TAUW ecologen
- Mw. B. van Beijma en dhr. N. Hogeweg, Landschap Noord-Holland
- Dhr. K. Holland, Staatsbosbeheer
- Dhr. P. de Nobel en mw. E. Kool, Natuurmonumenten
- Dhr. H. Ghijsels, LTO Noord

- Dhr. S. Hoogendoorn en mw. J. Stoop, Agrarische Natuurvereniging Water, Land en Dijken
- Dhr. B. Eenkhoorn, Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier
- Dhr. G. Freijssen en mw. L. Vries, Kamer van Koophandel Alkmaar resp. Amsterdam
- Dhr. C. Beentjes en dhr. R. de Vries, Ministerie van EZ
- Dhr. E. van Langen, Ministerie van I & M
- Dhr. T. Verheijden, Intergemeentelijk Samenwerkingsverband Waterland
- Dhr. K. Kooijman, gemeente Zeevang (alleen voor beheerplan Polder Zeevang)
- Dhr. D. Silven, gemeente Edam-Volendam (alleen voor beheerplan Polder Zeevang)
- Dhr. J. Beekhoven en mw. F. van der Heiden, Recreatie Noord-Holland
- Mw. D. Pronk, gemeente Schermer
- Mw. E. Bokhove, gemeente Graft-De Rijk
- Dhr. J. Heijink, gemeente Zaanstad
- Dhr. M. Tervoort, gemeente Beemster
- Mw. C. Warmerdam, Ministerie van EZ
- Dhr. P. Hoogervorst, programmamanager Nationaal Landschap Laag-Holland

Leden stuurgroep Natuurplannen Noord-Holland

- Dhr. B. Heller en dhr. J. Bond, gedeputeerden provincie Noord-Holland, voorzitter
- Dhr. B. Krol, gedeputeerde provincie Utrecht
- Dhr. J. Kuiper, Landschap Noord-Holland
- Mw. A. Roessen, Staatsbosbeheer
- Dhr. K.J. Provoost, Natuurmonumenten
- Dhr. S. A. Ruiter, LTO Noord
- Dhr. C. Mantel, Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier
- Dhr. H. Meijdam en dhr. F. Evers, namens ILG-commissies
- Dhr. K. Droogers, ANWB
- Dhr. W.M. Weerwind, Vereniging van Noord-Hollandse Gemeenten
- Dhr. H. Regtuit, Kamer van Koophandel
- Mw. L. Fortuin, Ministerie van E,L&I

Leden klankbordgroep N2000 Laag-Holland (is de stuurgroep Nationaal Landschap Laag-Holland):

- Dhr. B. Heller en dhr. J. Bond, gedeputeerden provincie Noord-Holland, voorzitter
- Dhr. J. Kuiper, Landschap Noord-Holland
- Dhr. S. Hoogendoorn, agrarische natuurvereniging Water, Land en Dijken
- Dhr. S. Ruiter, LTO Noord
- Dhr. C. Mantel, Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier
- Dhr. E. Briët, Milieufederatie Noord-Holland
- Dhr. K. Diepeveen, stadsdeel Amsterdam Noord
- Dhr. R.J. Linnekamp, gemeente Zaanstad
- Mw. M. Keijzer, gemeente Purmerend
- Dhr. P. Moeijes, gemeente Schermer
- Dhr. F. Ossel, gemeente Amsterdam
- Dhr. C. Mooij, Intergemeentelijke Samenwerking Waterland
- Dhr. P. Hoogervorst, programmamanager Laag-Holland

BEGRIPPENLIJST

Begrippenlijst Beheerplannen N2000 Laag-Holland

A

Aanwijzingsbesluit: Besluit waarin een Natura 2000 gebied wordt aangewezen en begrensd en waarin staat beschreven welke soorten en habitats in een Natura 2000 gebied worden beschermd en welke doelen hiervoor gelden.

Agrarisch natuurbeheer: De gebruikelijke agrarische bedrijfsvoering is aangepast om natuur- en landschapswaarden te behouden of te creëren. Bijvoorbeeld door later te maaien om broedende weidevogels te beschermen. De gronden behouden hun agrarische functie en bestemming, maar er wordt rekening gehouden met de natuur. Boeren kunnen voor het beheren van hun gronden een subsidie ontvangen, op grond van de SNL

AID: Algemene Inspectie Dienst van het Ministerie van LNV. De AID controleert de naleving van de regels die door het Ministerie van LNV zijn uitgewerkt. Dat zijn bijvoorbeeld de voor landbouw belangrijke regels en de natuurbeschermingswetgeving.

B

Beheerplan: De Natuurbeschermingswet schrijft voor dat voor alle Natura 2000-gebieden, beheerplannen worden opgesteld. De wet stelt aan deze beheerplannen procedurele en inhoudelijke eisen. Onder artikel 19a onder 4 stelt de wet dat in het beheerplan: “rekening wordt gehouden met vereisten op economisch, sociaal en cultureel gebied, alsmede sociale en lokale bijzonderheden.”

In de aanwijzingsbesluiten wordt door middel van instandhoudingdoelstellingen aangegeven voor welke natuurwaarden het gebied in stand moeten worden gehouden of hersteld moet worden. Deze instandhoudingdoelstellingen worden vervolgens concreter uitgewerkt in het beheerplan. Voor elk natuurgebied moet een dergelijk beheerplan worden opgesteld. Dit wordt in de meeste gevallen gedaan door de Provincie.

Belanghebbende: Een ‘rechtspersoon’ (bijvoorbeeld een bewonersvereniging of milieugroep) is belanghebbend indien deze volgens zijn doelstellingen én zijn feitelijke werkzaamheden al enige tijd de belangen behartigt, die bij het besluit zijn betrokken.

Bevoegd gezag: Overheidsinstelling die is belast met een bepaalde taak, bijvoorbeeld vergunningverlening of vaststellen van beheerplannen.

Biodiversiteit: De hoeveelheid verschillende planten- en diersoorten die in een gebied voorkomen. Ook aangeduid als soortenrijkdom.

D

Drainage: Door mensen aangelegde voorziening om water te onttrekken aan de bodem, met als doel verlaging van de grondwaterstand binnen een begrenst gebied.

E

Ecologische Hoofdstructuur (EHS): De provincie werkt aan de aanleg van een netwerk van natuurgebieden, de Ecologische hoofdstructuur (EHS). Dit doet zij samen met natuurbeherende organisaties, boeren, gemeenten en waterschappen. Door de EHS hebben dieren meer ruimte om zich te verspreiden, voedsel te zoeken en soortgenoten te vinden. Hierdoor nemen hun overlevingskansen toe. De basis van de EHS is de al bestaande natuur, zoals duinen, heiden, bossen, meren en landgoederen.

Aanvullend hierop worden nieuwe natuurgebieden ontwikkeld. Bijvoorbeeld op gronden die eerst voor de landbouw gebruikt werden. Tussen de natuurgebieden worden ecologische verbindingzones aangelegd om deze gebieden met elkaar te verbinden. Daarnaast is op veel plaatsen de agrarische bedrijfsvoering aangepast, zodat hier weidevogels kunnen broeden of bijzondere planten kunnen groeien. Uiteindelijk ontstaat hierdoor een robuust netwerk van natuurgebieden. De hele ecologische hoofdstructuur moet in 2018 klaar zijn. Het totale netwerk in Noord-Holland beslaat dan ongeveer 56.000 hectare. Grote delen van de EHS zijn onderdeel van het Europese natuurnetwerk Natura2000.

Externe werking: de mogelijk verstorende of nadelige effecten die activiteiten kunnen hebben op natuurwaarden in nabije of verderaf gelegen natuurgebieden.

F

Fauna: Alle diersoorten van een bepaald gebied.

Flora: Alle plantensoorten van een bepaald gebied.

Flora- en faunawet: wet die inheemse dier- en plantensoorten beschermt. In de wet is bepaald dat planten en dieren mede beschermd worden, omdat hun bestaan op zichzelf waardevol is, zonder te kijken welk nut de dieren voor de mens kunnen hebben.

G

Ganzenfoeragegebied: door de overheid aangewezen gebied waar vanwege het belang voor overwinterende ganzen een regeling geldt voor financiële compensatie van gewasschade door ganzen.

GS Gedeputeerde Staten: dagelijks bestuur van een provincie.

Gedragscode: een soort handleiding voor een initiatiefnemer van een bepaalde activiteit, bijvoorbeeld een gemeente of een terreinbeheerder. De handleiding geeft aan hoe moet worden omgegaan met (beschermd) natuurwaarden bij bestendig beheer en onderhoud, bestendig gebruik of wanneer ruimtelijke ontwikkelingen worden voorbereid.

Gunstige staat van instandhouding: een gunstige staat van instandhouding van een soort of habitatype is als de biotische en abiotische omstandigheden waarin de soort of het habitatype voorkomt perspectief bieden op een duurzaam voortbestaan van die soort of dat habitatype.

I

Inlaat: het in een gebied laten instromen van (boezem)water bij tekorten.

Instandhoudingdoelstellingen: doelstellingen die zijn vastgesteld in de aanwijzingsbesluiten van de Vogelrichtlijngebieden en Habitatrichtlijngebieden. Deze doelen geven aan voor welke natuurwaarden het gebied belangrijk is (bijvoorbeeld de Kleine zwaan) en voor hoeveel Kleine zwanen er geschikt leefgebied beschikbaar moet zijn in dat gebied.

K

Kavel: aaneengesloten stuk grond van een gebruiker, bestaande uit meerdere percelen, waarin geen grenzen voorkomen als openbare wegen en waterlopen.

L

Laagveen: veen dat onder de grondwaterspiegel gevormd is wordt laagveen genoemd. Laagveen ontstaat als het nog in aanraking staat met voedselrijk stilstaand grondwater en als zuurstof uit de lucht er niet bij kan komen. Laagveen kan ontstaan doordat het oppervlaktewater verlandt.

Leefgebied: gebied waarin de (a)biotische omstandigheden en de omvang geschikt zijn voor een bepaalde diersoort.

M

Maaiveld: de hoogteligging van verharde en onverharde grond ten opzichte van NAP.

Melkveehouderij: agrarisch bedrijf waar melk- en kalfkoeien gehouden worden.

Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit: Ministerie dat tot en met 2010, verantwoordelijk is voor goede vertaling van alle Europese richtlijnen op het gebied van bijvoorbeeld natuur, landbouw en visserij.

Ministerie van Economische zaken, Landbouw en Innovatie: Ministerie dat vanaf 2010, verantwoordelijk is voor goede vertaling van alle Europese richtlijnen op het gebied van bijvoorbeeld natuur, landbouw en visserij.

Mitigerende maatregelen: maatregelen die negatieve effecten verminderen of wegnemen.

Monitoring: het door de tijd blijven volgen van het verloop van de waarde van een of meer grootheden volgens een vastgestelde werkwijze.

N

Natuurbeschermingswet 1998: wet die de bescherming regelt van de Natura 2000-gebieden. Een belangrijke herziening van de wet is op 1 oktober 2005 in werking getreden. Gebieden kunnen vanwege bijzondere natuurwaarden als beschermd natuurgebied worden aangewezen.

Natuurkwaliteit: dit bestaat uit de biodiversiteit en de ecologische kwaliteit van een gebied.

Natuurwaarden: natuurwaarden kunnen geformuleerd worden in termen van soortenrijkdom, zeldzaamheid, zelfregulatie van de natuur, oorspronkelijkheid van de processen, duurzaamheid of schoonheid. De opvattingen over wat waardevol is aan natuur en landschap zijn maatschappelijk bepaald: ze verschillen per periode en per maatschappelijke groepering.

O

Ontwateringsdiepte: de hoogst mogelijke grondwaterstand in een gebied.

Oppervlaktewater: water, dat zichtbaar stroomt door waterloop of over grondoppervlak.

P

Peilbeheer: beheer gericht op het reguleren van het grondwaterpeil in een gebied.

R

Raad van State: dit is de hoogste instantie in de bestuursrechtspraak, zoals de Hoge Raad dat is voor het civiele recht. De Natuurbeschermingswet 1998 valt onder de bestuursrechtspraak; het regelt de verhouding tussen burger en overheid. Het merendeel van de rechtspraak wordt dan ook gedaan door de Afdeling Bestuursrecht van de Raad van State. Meer informatie kunt u vinden op de website van de Raad van State.

S

Significant (negatieve) effecten: een effect is significant als de instandhoudingsdoelen van het Natura 2000-gebied dreigen te worden aangetast. Artikel 6 van de Habitatrichtlijn stelt dat een activiteit niet mag leiden tot 'significante effecten' van de belangrijke beschermde natuurwaarden.

V

Veen: veen is een moerassige grondsoort dat volgezogen is met water. Veen bestaat uit plantenresten die nog niet helemaal verteerd zijn en die voor een deel in humus zijn opgegaan.

Veenweidegebied: Met veenweide wordt weiland bedoeld dat op laagveen gelegen is. Het wordt meestal doorsneden door vele sloten. Grote delen van het westen en noorden van Nederland bestaan uit veenweide. Het is niet geschikt voor de meeste landbouwgewassen en wordt bijna uitsluitend gebruikt voor de veehouderij.

Vegetatie: het ruimtelijke voorkomen van planten in samenhang met de plaats waar zij groeien en in de rangschikking die zij spontaan hebben aangenomen.

Verdroging: alle nadelige effecten op natuurwaarden als gevolg van een, door menselijk ingrijpen, structureel lagere grond- en/of oppervlaktewaterstand dan de gewenst of als gevolg van de aanvoer van gebiedsvreemd water ter bestrijding van de lagere waterstanden.

Verstoring: Menselijke activiteiten die diersoorten kunnen verstoren (zoals licht, geluid en betreding). Verstoring wordt vaak gemeten naar intensiteit, duur en frequentie.

Vogelrichtlijn: EU-richtlijn die tot doel heeft om alle natuurlijk in het wild levende vogelsoorten op het grondgebied van de Europese Unie te beschermen, inclusief en in het bijzonder de leefgebieden van bedreigde en kwetsbare soorten.

Vogelrichtlijngebied: Dit is een beschermd natuurgebied dat door de overheid is aangewezen onder de Vogelrichtlijn. Het gebied kan worden aangewezen vanwege het voorkomen van bepaalde belangrijke vogelsoorten. Vogelrichtlijngebieden worden beschermd door de Natuurbeschermingswet 1998.

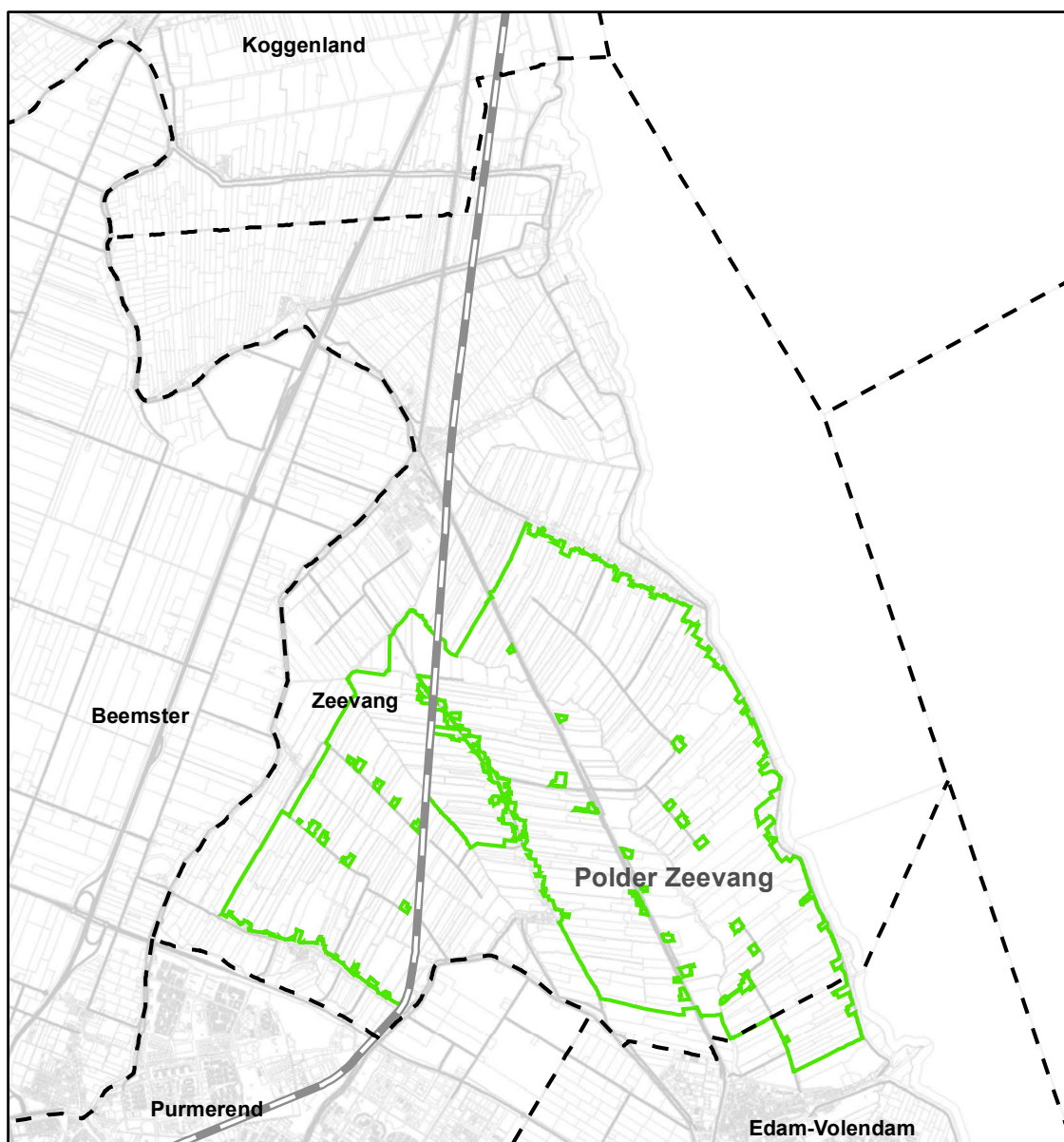
Voortoets: Binnen de Natura 2000-gebieden mag geen significante verstoring of verslechtering optreden voor de soorten en habitats waarvoor het gebied is aangewezen. Daarom moet bij een vergunningaanvraag de Habitattoets worden toegepast.

W

Waterkwaliteit: de chemische en microbiologische samenstelling van grond- en oppervlaktewater die een belangrijke factor is voor de ecologische kwaliteit in een gebied en voor de mogelijkheid van drinkwaterwinning in een gebied, wordt beïnvloed door natuurlijke en antropogene factoren.

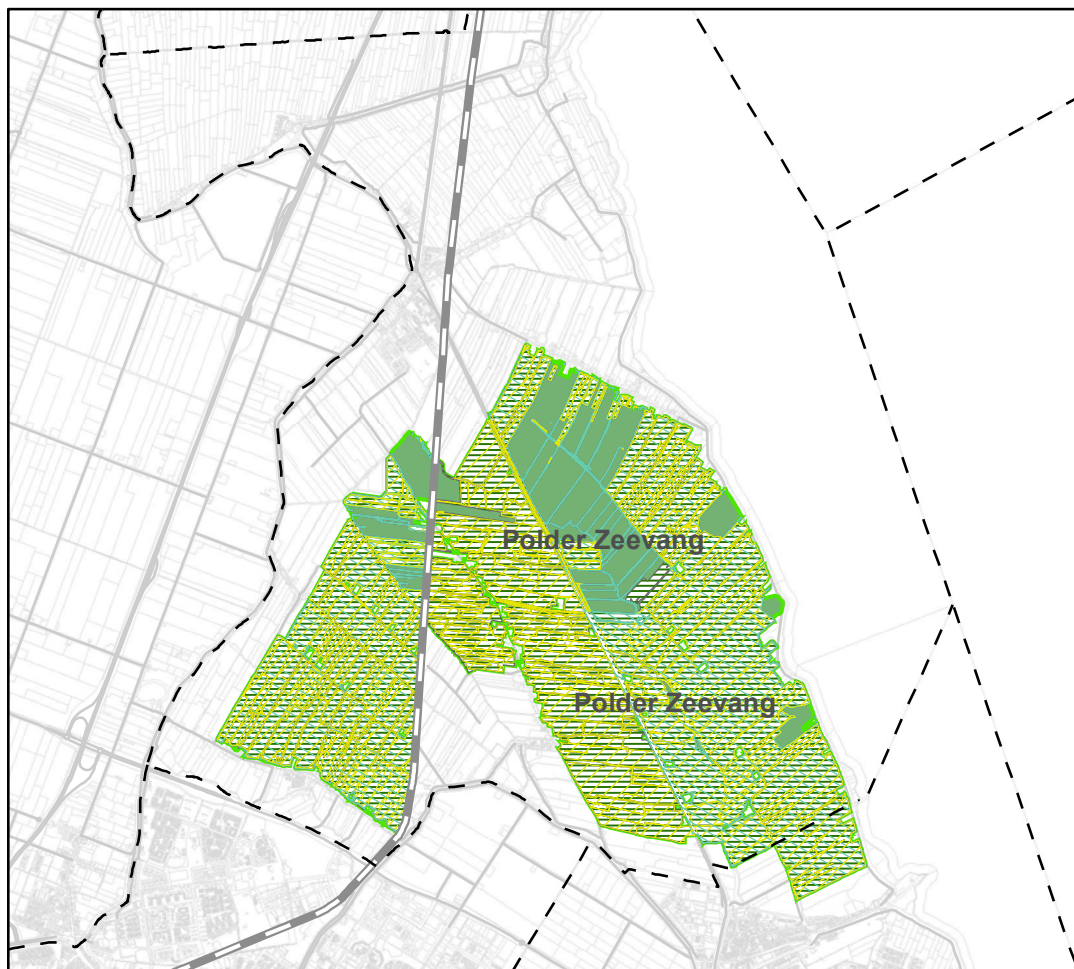
KAARTEN

Figuur B6.1 | Gemeentegrenzen

Legenda

- Gemeentegrens
- Spoorlijn
- Natura 2000

Figuur B6.2 | Beheertypenkaart SNL**Beheertypen SNL****Legenda**

— Gemeentegrens

— Spoorlijn

Beheertypen Polder Zeevang

≡ A01.01 Weidevogelgebied

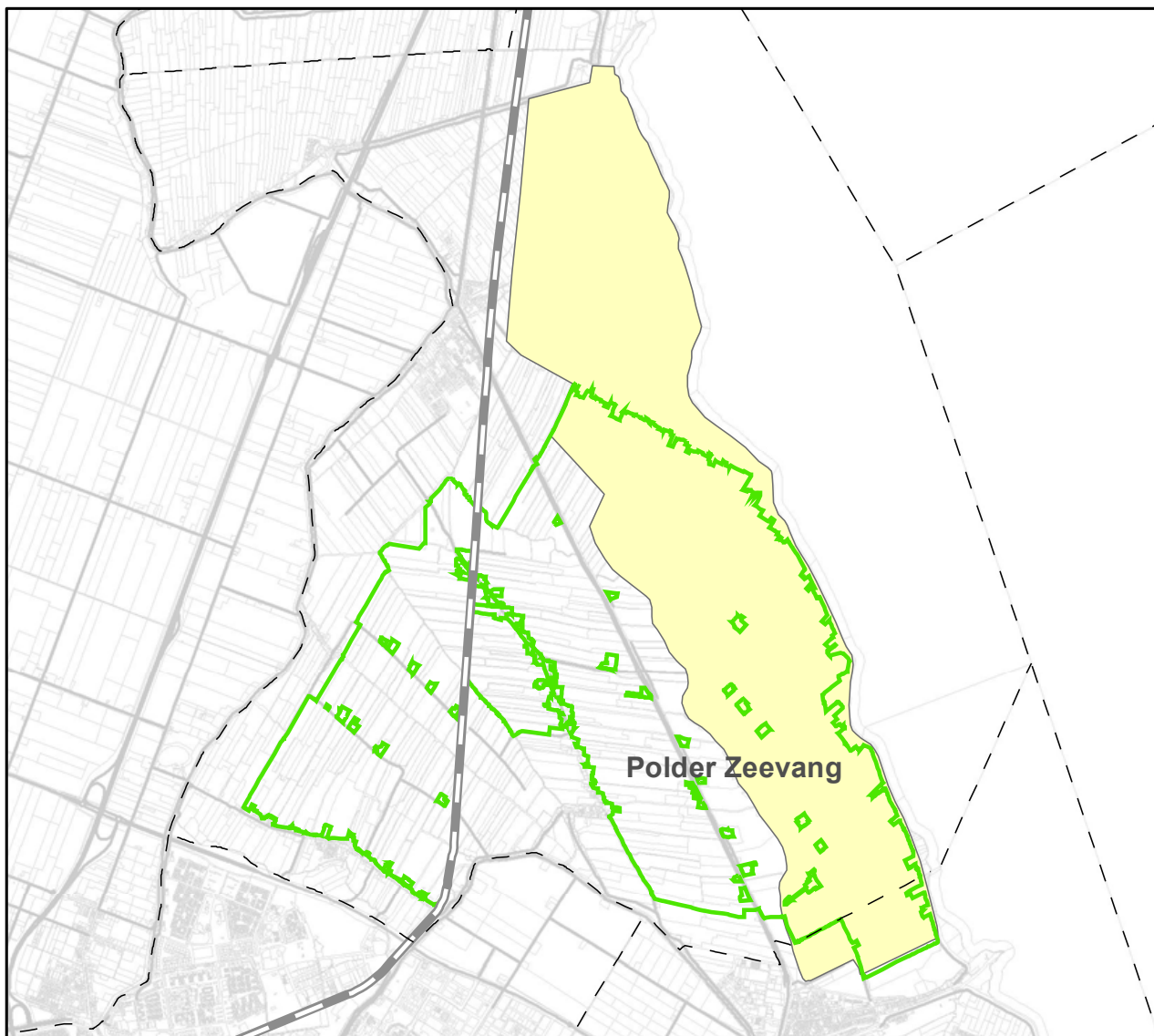
≡ A01.03 Ganzenfoerageergebied

≡ A02.01 Botanisch waardevol grasland

■ N13.01 Vochtig weidevogelgrasland

Deze kaart is in meer detail te vinden op de website van de provincie Noord-Holland.

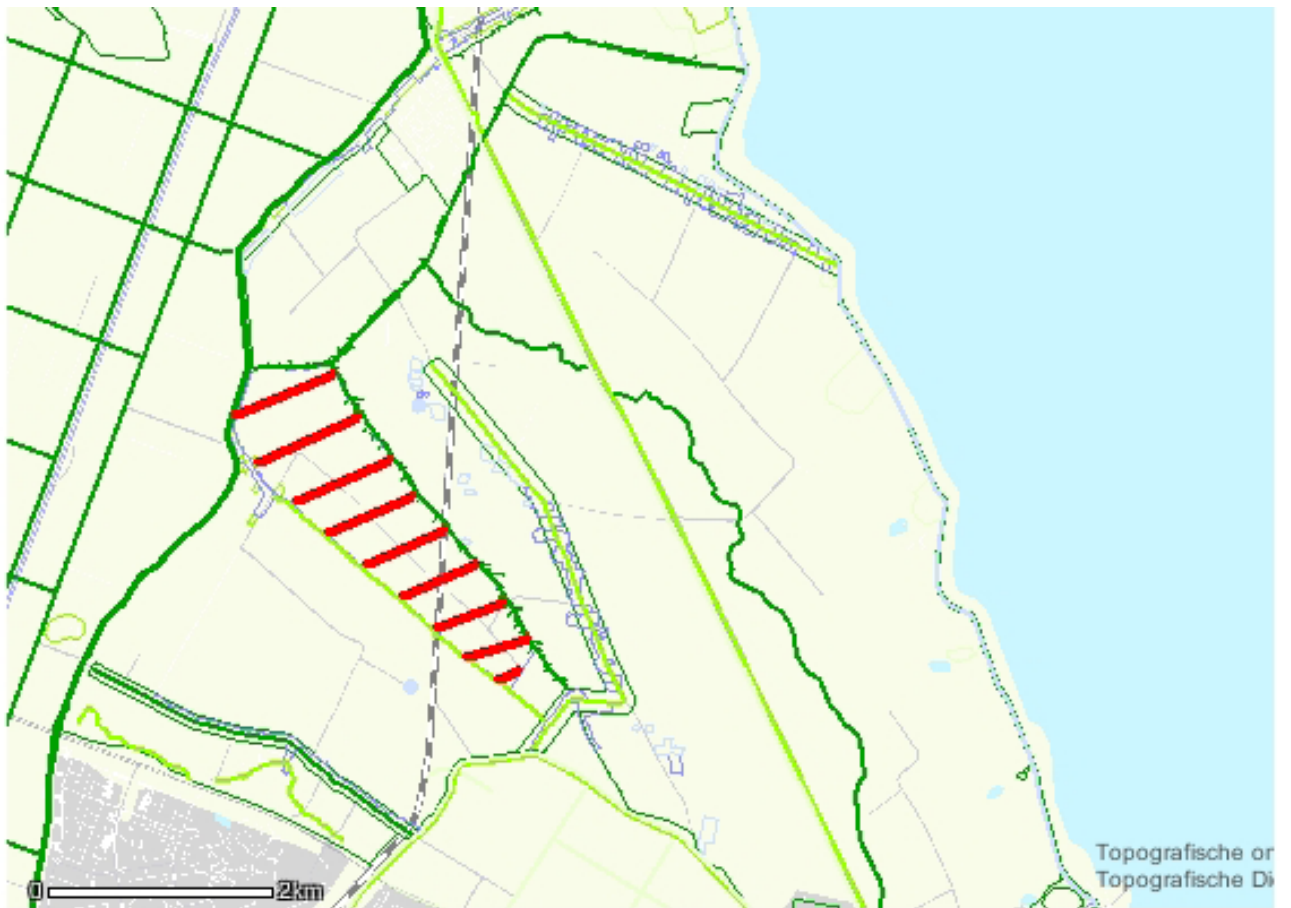
Figuur B6.3 | Stiltegebied IJsselmeerkust Zeevang

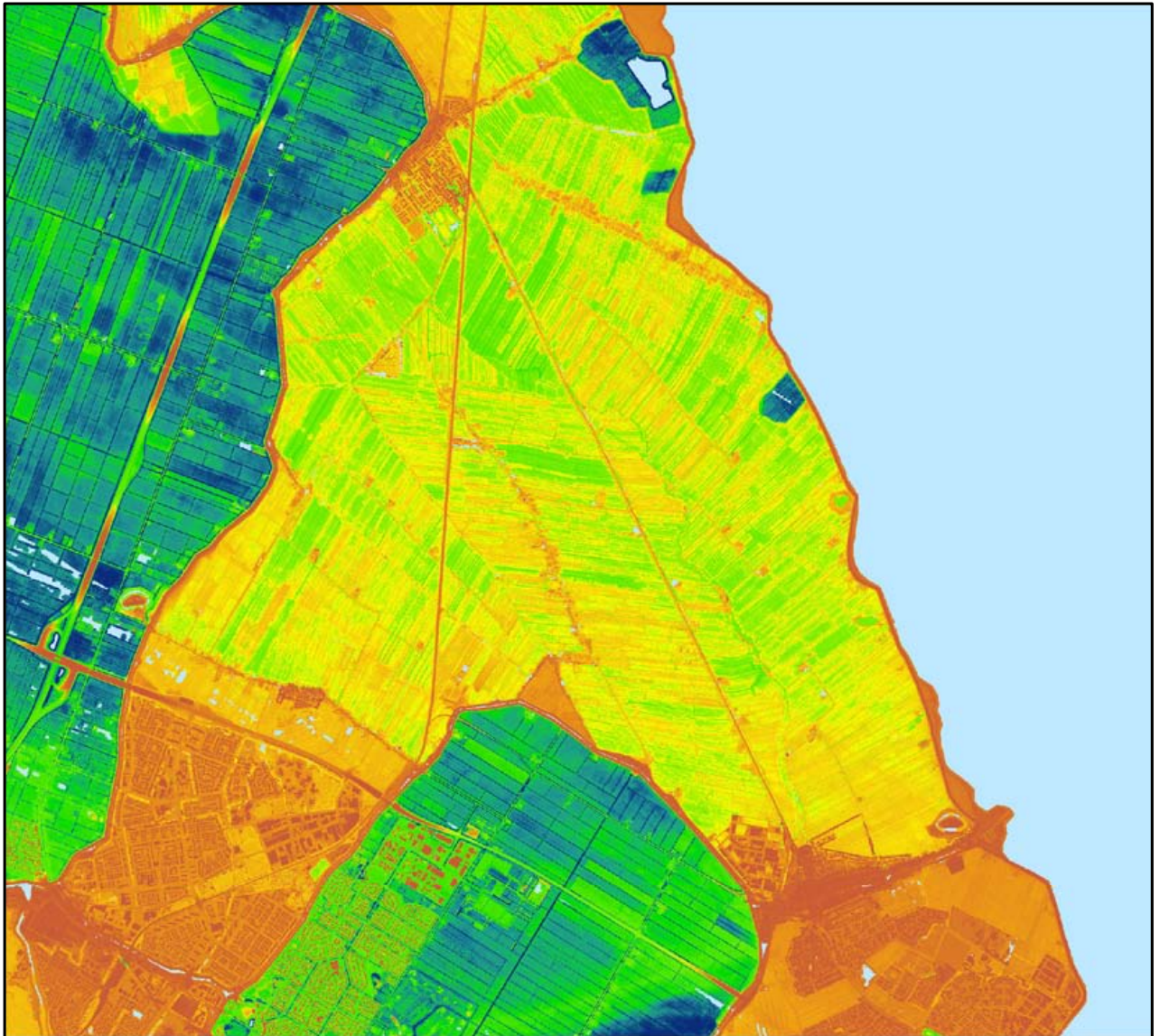
Legenda

- Gemeentegrens
- Spoorlijn
- Natura 2000
- Stiltegebieden

Figuur B6.4 | Cultuurhistorie: archeologisch van hoge waarde (rood gearceerd)

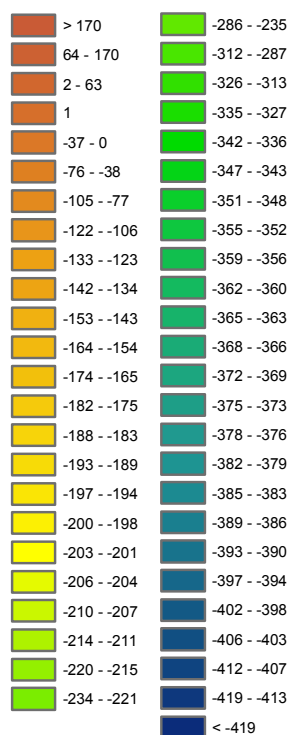

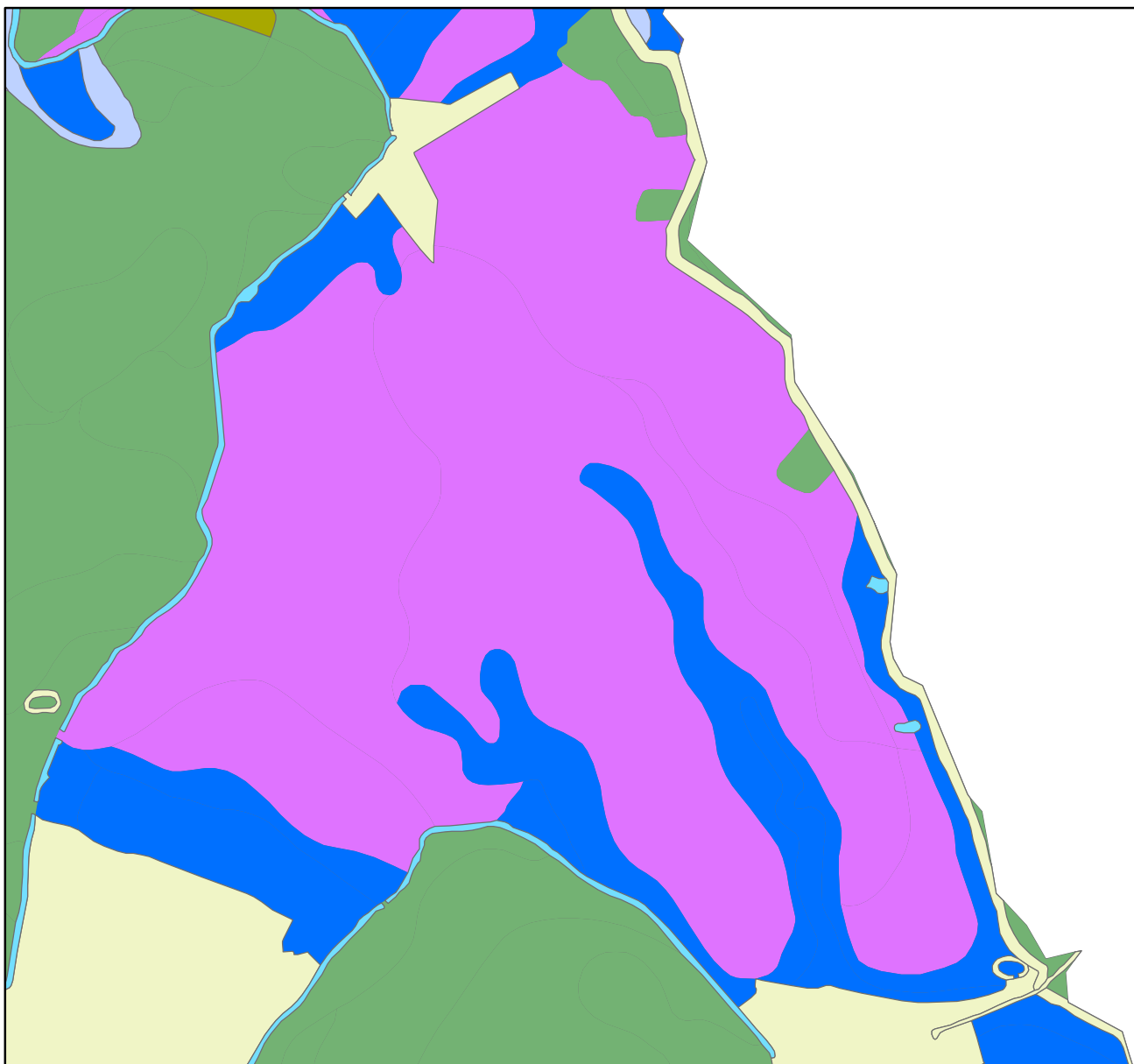
Figuur B6.5 | Hoogtekaart Polder Zeevang

Legenda

Hoogte in cm

Figuur B6.7 | Bodemopbouw (globaal) Polder Zeevang**Legenda**

- 2. Veengronden: Koopveengronden: veraarde bovenlaag met klei
- 3. Veengronden: Waardveen- en Weideveengronden: veengrond met kleidek
- 16. Zeekleigronden
- Bebouwd gebied - Dijklichaam

MONITORINGSPLAN

NATURA 2000-GEBIED POLDER ZEEVANG (DEELPUBLICATIE)

BIJLAGE

COLOFON

Redactie	Dorien Hoogeboom
Auteurs	Dorien Hoogeboom, Theo Baas, C.J.G. Scharringa
Projectcoördinatie	Dorien Hoogeboom
Opdrachtgever	Provincie Noord-Holland
Rapport van	Landschap Noord-Holland, Afdeling Onderzoek & Advies, april 2011
Wijze van citeren	D.M. Hoogeboom, T. Baas, C.J.G. Scharringa, 2011. Monitoringsplan Natura 2000-gebied Zeevang (Deelpublicatie van <i>Monitoring Natura 2000</i> , in prep) In opdracht van Provincie Noord-Holland. Landschap Noord-Holland, Heiloo
Financiering	Provincie Noord-Holland
Rapportnummer	11-012

INHOUDSOPGAVE

88	Tabel 1 Monitoringssoorten
88 1	Niet-broedvogels
88 1.1	Leefgebied
88 1.2	Monitoringseisen
89 1.3	Huidige monitoring
89 1.4	Uitvoering huidige monitoring
89 1.5	Aanvullende monitoringseisen Natura 2000
89 1.6	Monitoringskosten
90 2	Planning
90 4	Bronnen
91	Tabel 2 Terreineisen niet-broedvogels

Tabel 1 | Monitoringssoorten

		Omvang leefgebied	Kwaliteit leefgebied	Draagkracht leefgebied (seizoens-gemiddelde)	Groep
A037	Kleine zwaan	behoud	behoud	30	niet-broedvogel
A041	Kolgans	behoud	behoud	1.000	niet-broedvogel
A043	Gauwe Gans	behoud	behoud	190	niet-broedvogel
A045	Brandgans	behoud	behoud	70	niet-broedvogel
A050	Smient	behoud	behoud	12.400	niet-broedvogel
A140	Goudplevier	behoud	behoud	790	niet-broedvogel
A142	Kievit	behoud	behoud	2.200	niet-broedvogel
A156	Grutto	behoud	behoud	790	niet-broedvogel
A160	Wulp	behoud	behoud	210	niet-broedvogel

1 NIET-BROEDVOGELS

1.1 Leefgebied

Zeevang is voor niet-broedvogels van belang als rust- en slaappleats en als foerageergebied.

Voor ganzen, Smient en Kleine zwaan is de Zeevang van belang door het ruime, overwegend uit grasland bestaande karakter van het gebied. Er lopen weinig wegen door het gebied, bovendien is een deel hiervan doodlopend. De bebouwing bevindt zich voornamelijk in de lintdorpen als Warden, Kwadijk, Hobrede en Middellie. De polder is doorsneden door brede wateren als De Wijzend, Molentocht Kerkesloot en vele andere sloten.

Dit soort wateren is van belang als rust- en slaappleats voor de Smient. De nabijheid van het Markermeer is voor ganzen en de Kleine zwaan van belang als slaappleats. Rust en een overvloed aan eiwitrijk gras maken de polder tot een zeer aantrekkelijk gebied voor de doelsoorten.

Voor Kievit en Goudplevier zijn naast de rust van het gebied structuurrijke oude graslanden van belang, de Grutto prefereert natte tot vochtige graslanden. Voor deze laatste soort zijn percelen die plasdras staan van belang als slaappleats, dit geldt ook voor de Wulp.

Voor de instandhoudingsdoelen is het van groot belang dat het gebied open blijft. Verstoring kan plaatsvinden door plaatsing van windmolens (vooral tussen de foerageergebieden en de slaappleatsen), hoogspanningsleidingen wegen en bebouwing. De meeste soorten mijden een gebied tussen de 300 en 600 meter van hoogspanningsleidingen en windmolens.

Waterrecreatie kan met name op het Markermeer (surfers) voor veel onrust zorgen voor de daar rustende ganzen en Kleine zwanen.

1.2 Monitoringseisen

Er dienen twee aspecten te worden gemonitord, populatiegrootte en het leefgebied.

Populatie

Niet-broedvogels van de Vogelrichtlijn dienen te worden gemonitord volgens de methode van het Meetnet Watervogels. Volgens deze methode worden jaarlijks de watervogels maandelijks in de periode oktober t/m maart geteld. De tellingen worden overdag uitgevoerd, slaappleatstellingen vinden 's nachts plaats. Daarnaast vindt een midwintertelling plaats in januari. De tellingen worden uitgevoerd in telgebieden die aansluiten op het Vogelrichtlijngebied. Deze tellingen worden gecoördineerd door SOVON die ook de database met gegevens beheert.

Voor de evaluatie van de instandhoudingsdoelen is het aan te bevelen de tellingen minimaal één keer per twee jaar uit te voeren zodat er per beheerplanperiode altijd van 2-3 jaar gegevens beschikbaar zijn.

Leefgebied

Elke niet-broedvogelsoort stelt zijn eisen aan het leefgebied. Er is nog geen protocol opgesteld om het leefgebied te monitoren. Een van de manieren kan zijn om een checklist per soort te maken, die tijdens de tellingen wordt ingevuld. Eens in de beheerplanperiode is voldoende om een uitspraak over het instandhoudingsdoel te kunnen doen. Wel verdient het aanbeveling om in 2014 een nulmeting uit te voeren.

1.3 Huidige monitoring

In Zeevang liggen verschillende telgebieden van het Meetnet Watervogels van het Netwerk Ecologische Monitoring (NEM). Het NEM is een samenwerkingsverband van rijksinstanties, provincies, Stichting Gegevensautoriteit Natuur (GAN) en de particuliere gegevensbeherende organisaties (PGO's) voor de monitoring van de natuur in Nederland. Jaarlijks worden niet-broedvogels geteld. Tellingen worden uitgevoerd in vast omgrensde gebieden, de Zeevang valt hier in zijn geheel binnen.

Naast deze tellingen wordt er aanvullend geteld bij een plas-dras locatie aan het einde van de Klemweg, die als slaapplaats wordt gebruikt. Deze plas-dras locatie is vooral van belang voor Grutto's.

SOVON is inmiddels een project gestart om van een aantal soorten slaapplaatsen te tellen in de betreffende Natura 2000-gebieden.

1.4 Uitvoering huidige monitoring

Monitoring van niet-broedvogels in Zeevang wordt uitgevoerd door KNNV vogelwerkgroep Hoorn/West-Friesland. Zij tellen de niet-broedvogels al van 2000. De ganzen en zwanen worden vanaf 1984 geteld. Omdat de Zeevang wordt geteld door vrijwilligers is het zaak duidelijke afspraken te hebben over de voortgang van de tellingen. Het is gewenst dat er minimaal één maal per twee jaar voldoende gegevens worden verzameld, te beginnen vanaf 2014. Hierdoor zijn er in een beheerperiode altijd van 2-3 jaar gegevens beschikbaar.

1.5 Aanvullende monitoringseisen Natura 2000

Voor de Grutto is een aanvullende slaapplaatstelling gewenst. Het is aan te bevelen om minimaal één keer per twee jaar slaapplaatstellingen uit te voeren in april (2 data) en juli/augustus (2 data). Hierdoor zijn er in een beheerperiode altijd van 2-3 jaar gegevens beschikbaar.

Voor de overige soorten voldoet de huidige monitoring. De tellingen worden jaarlijks uitgevoerd, en dat levert voor Natura 2000, voldoende gegevens op om één maal in de zes jaar (beheerplanperiode) een uitspraak te kunnen doen.

1.6 Monitoringskosten

De coördinatie en het databeheer van het Meetnet Watervogels wordt vanuit het NEM betaald. De tellingen worden voor een belangrijk deel uitgevoerd door vrijwilligers en terreinbeheerders.

Gegevens van het Meetnet Watervogels worden gratis geleverd (en eventueel met enige bewerking) via het uitwisselingscontract tussen Landschap Noord-Holland/(Provincie) en SOVON.

Slaapplaatstelling grutto

Kosten voor de monitoring van de grutto volgens bovenstaande eisen bedragen ongeveer € 1.000 per teljaar indien uitgevoerd door professionals. Uitvoering met behulp van vrijwilligers kost minimaal € 200 (organisatie) per teljaar.

Eisen Leefgebieden

Als de veldgegevens zoveel mogelijk worden verzameld tijdens tellingen, blijft over de analyse en rapportage over dit aspect. Kosten per beheerperiode circa € 500-700.

2 PLANNING

	2014 1	2015 2	2016 3	2017 4	2018 5 Monitorings- jaar	2019 6 Beheerplan- evaluatie	
Niet-broedvogels							
watervogels	okt-mrt	okt-mrt (optioneel)	okt-mrt	okt-mrt optioneel	okt-mrt	okt-mrt	momenteel in voorzien
slaapplaats- telling grutto/ wulp	apr + jul/aug	apr + jul/aug optioneel	apr + jul/aug	apr + jul/aug optioneel	apr + jul/aug	apr + jul/aug	op te starten
Checklist leefgebied					tijdens tellingen		op te starten

3 BRONNEN

- Jongkind, E., *Samenvatting Natura 2000 Beheerplan Polder Zeevang Concept*. In opdracht van Provincie Noord-Holland, Haarlem.
- Hornman M., Hustings F., Koffijberg K., van Winden E., SOVON Ganzen- en Zwanenwerkgroep & Soldaat L. 2011. *Watervogels in Nederland in 2008/2009*. SOVON-monitoringrapport 2011/03, Waterdienst-rapport BM 10.24. SOVON Vogelonderzoek Nederland, Nijmegen
- Kapteyn, K., 1995. *Vleermuizen in het Landschap. Over hun ecologie, gedrag en verspreiding*. Provincie Noord-Holland, Haarlem.
- Vleermuisvakberaad Netwerk Groene Bureaus, Zoogdiervereniging en Gegevensautoriteit Natuur, 2010. *Vleermuisprotocol 2010, 5 maart 2010*. www.gegevensautoriteitnatuur.nl en www.netwerkgroenebureaus.nl
www.vleermuis.net, 2011. *Onderzoek voor monitoring, verspreiding of ruimtelijke ontwikkeling vleermuizen*. De Vlen en De Zoogdiervereniging.
- Van 't Veer R & D.M. Hoogeboom, 2008. *Atlas van de Natura 2000 gebieden in Laag Holland*. Landschap Noord-Holland, in opdracht van Provincie Noord-Holland, Haarlem.
- Provincie Fryslân, 2011. *Ontwerp Beheerplan Natura 2000-gebied Groote Wielen*. Provincie Fryslân, Leeuwarden.
- Vliet, W., van, 2010. *Monitoring van Natura 2000*. Notitie tbv steunpuntoverleg 22 juni.
- Remmelts, W., 2009. *Programma van Eisen. Gebiedsgerichte Monitoring Natura 2000*. Regiebureau Natura 2000, Utrecht.
- Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, 2008. *Profielendocumenten Natura 2000*. Ministerie van LNV, Den Haag.

Geraadpleegde personen:

B. Pronk (coördinator Watervogeltellingen Zeevang)
F. Visbeen (Landschap Noord-Holland)

Tabel 2 | Terreineisen niet-broedvogels

Soort	Wulp	Grutto	Kievit	Goud-plevier	Smient	Brand- gans	Kolgans	Grauwe gans	Kleine zwaan w
Biotoop									
Cultuurgrasland matig tot intensief bemest	X				X	X	X	X	X
Structuurrijke oude graslanden			X	X					
Natte tot vochtige graslanden		X			X				X
Extensief grasland								X	
Estuaria/getijden-gebieden/ kwelders/ moerassen	X			X	X	X		X	
Ondiep water (Randmeren)									X
Slaapplaats						Marker-meer	Marker-meer	Marker-meer	Marker-meer
Slaapplaats water - max. afstand foerageergebied					10 a 15 km	10 km	max. 20 km	10 km	20 km
Slaapplaats plas/dras – max. afstand foerageergebied	X	20 km							
Slaapplaats grasland			X	X					
Geploegde akkers			X	X					
Akkers met wintergraan			X						
Voedsel									
Eiwitrijk gras					X	X	X	X	X
Oogstresten						X	X	X	X
Wintergraan						X	X	X	
Zomergraan						X		X	
Bodemfauna	X	X	X	X					
Waterplanten									X
Verstoring									
Windmolens / hoogspanningsleidingen tot ... m	X	X	300 m	200-500 m	400 m	350-600 m	400-600 m	50-300 m	X
Wegen	X	X	X	X		X	X	X	
Bebouwing	X	X	X	X		X	X	X	
(Landbouw) werkzaamheden	X	X		X		X	X	X	X
Mensen	X	X	X	X	X	X	X		
Laag vliegverkeer	X			X		X	X	X	X
Jacht						X	X	X	X
Waterrecreatie					X			X	XX
Bedreigingen									
Versnippering leefgebied	X	X		X			X		X
Verdroging en ontwatering		X	X	X	X				
Gebieden met moeras en rietland worden gemeden			X	X					X

DOCUMENT PAS-ANALYSE

HERSTELSTRATEGIEËN VOOR POLDER ZEEVANG

BIJLAGE

INHOUDSOPGAVE

92	Document PAS-analyse Herstelstrategieën voor Polder Zeevang
92	Inhoudsopgave
93	1 Kwaliteitsborging
94	2 Inleiding (doel en probleemstelling)
95	3 Gebiedsanalyse
95	3.1 Samenvatting
96	3.2. Gebiedsanalyse soorten in relatie tot N-depositie
96	3.2.1 Samenvatting invloed van N-depositie op soorten van de Vogelrichtlijn
97	3.2.2 A142 Kievit (niet broedvogel)
98	3.2.3 A156 Grutto (niet broedvogel)

1 KWALITEITSBORGING

Hoe is de analyse tot stand gekomen?

Voor het opstellen van dit document is gebruik gemaakt van:

- het definitieve aanwijzingsbesluit Polder Zeevang (min. EZ)
- Ontwerp Natura 2000 beheerplan Polder Zeevang (provincie NH)
- Natura 2000 Atlas Laag Holland (provincie NH, in voorbereiding)
- PAS documenten (Aerius 1.5 en herstelstrategieën leefgebieden soorten)

De analyse is uitgevoerd door Drs. A. Don, provincie Noord-Holland. Voor de analyse is het protocol gevolgd zoals aangegeven op de website Programmatische Aanpak Stikstof (<http://pas.natura2000.nl/pages/home.aspx>).

Wie waren er bij betrokken?

Er is gebruik gemaakt van de deskundigheid van Drs. R. van 't Veer (van 't Veer en de Boer, ecologisch adviesbureau), die in opdracht van de provincie Noord-Holland de PAS gebiedsanalyses heeft opgesteld voor de overige Natura 2000 gebieden in de regio, waarin vergelijkbare leefgebieden en beschermde Vogelrichtlijnsoorten voorkomen.

Welke problemen bent u tegengekomen (bv. kennisleemten) en hoe gaat u daarmee om?

Er zijn geen problemen gesignaleerd.

Wat zijn de aandachtspunten voor monitoring?

Geen.

2 INLEIDING (DOEL EN PROBLEEMSTELLING)

Dit document beoogt op grond van de analyse van gegevens over het N2000 gebied Pol-der Zeevang te komen tot de ecologische onderbouwing van gebiedsspecifieke herstel-maatregelen in het kader van de PAS, voor de stikstofgevoelige habitattypen en leefge-bieden van soorten. Dat betreft in dit gebied de Vogelrichtlijnsoorten A142 Kievit en A156 Grutto. Het gebied is niet aangewezen op grond van de Habitatrichtlijn.

Om te komen tot een juiste afweging en strategieën dient voor het N2000 gebied een systeem- en knelpunten analyse te worden uitgewerkt. Op grond daarvan kunnen zo no-dig maatregelenpakketten worden aangegeven.

3 GEBIEDSANALYSE

3.1 Samenvatting

Doelstellingen, huidige situatie en trend stikstofgevoelige leefgebieden

In het gebied zijn twee vogelsoorten aangewezen waarvan delen van het leefgebied stikstofgevoelig zijn. Van de overige aangewezen soorten is dat niet het geval.

In onderstaande tabel zijn de doelstellingen in relatie tot het oppervlak en kwaliteit van het leefgebied en de trend van genoemde twee soorten samengevat.

Soort	Huidige situatie		IHD	Trend	
	populatie	leefgebied		populatie	leefgebied
A 142 Kievit (niet-broedvogel)	2065-2330 ¹	uitstekend	Behoud leefgebied voor 2200 vogels	?	=
A 156 Grutto (niet-broedvogel)	460-624 ²	uitstekend	Behoud leefgebied voor 790 vogels	?	=

Realisatie doelstellingen soorten in samenhang met N-depositie en PAS-maatregelen

Het N2000-gebied kent een stikstofdepositie die varieert van 1000 tot 1400 mol. De verwachting is dat de N-depositie de komende jaren verder afneemt. In polder Zeevang komen alleen de leefgebieden Lg 08 en Lg 10 voor.

Leefgebied	Overschrijding KDW	Knelpunten	Maatregelen	Verwachting te behalen IHD ¹⁾	
				Oppervlak	Kwaliteit
Lg 08	nee, onderschrijding minimaal 200 mol	nee	Niet nodig	1a	1a
Lg 10	nee	nee	Niet nodig	1a	1a

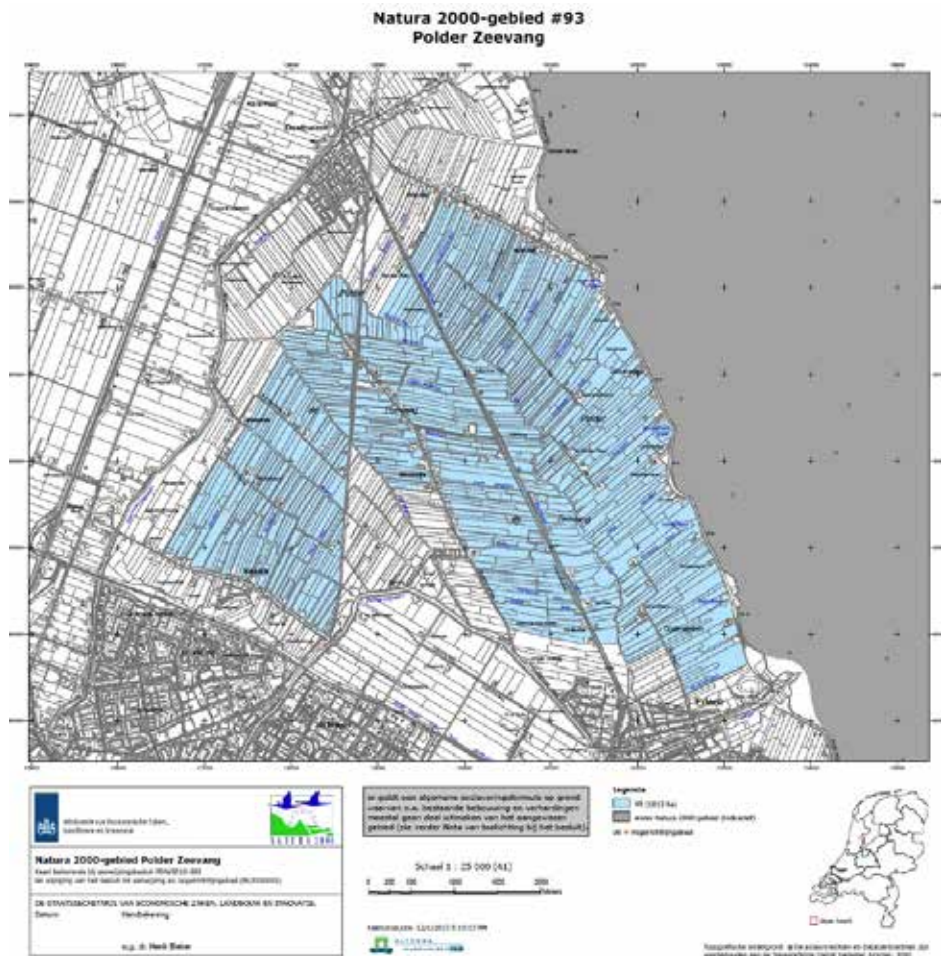
In de laatste kolom van de bovenstaande tabel staat aangegeven of de IHD wel of niet in gevaar komen, op grond van de volgende categorieën:

- Categorie 1a: redelijkerwijs geen twijfel dat de IHD niet in gevaar komt, waarbij behoud is geborgd en (indien relevant) er ook verbetering dan wel uitbreiding kan plaatsvinden.
- Categorie 1b: redelijkerwijs geen twijfel dat de IHD niet in gevaar komt, waarbij behoud is geborgd en (indien relevant) een toekomstige verbetering/uitbreiding niet onmogelijk is.
- Categorie 2: wetenschappelijk gezien zijn er te grote twijfels of de achteruitgang ge-stopt zal worden en uitbreiding van het oppervlak en/of verbetering van de kwaliteit van het leefgebied kan plaatsvinden.

Aangezien zich in dit gebied geen stikstofprobleem ten aanzien van de leefgebieden van aangewezen soorten voordoet, worden de onderdelen landschapsecologische analyse (LESA), gebiedsgerichte uitwerking herstelstrategieën en maatregelen (H.4), analyse interactie met andere Natura 2000 doelen (H5), synthese maatregelenpakket (H 6) en beoordeling maatregelen naar effectiviteit, duurzaamheid, kansrijkdom in het gebied (H7) niet uitgewerkt.

¹ Seizoensgemiddelde 2007/2008- 2010-2011

² Seizoensmaximum 2008/2009-2010-2011

Fig. 1 | Begrenzing N2000-gebied Polder Zeevang.

3.2 Gebiedsanalyse soorten in relatie tot N-depositie

In het aanwijzingsbesluit Polder Zeevang zijn doelstellingen aangewezen voor negen soorten van de Vogelrichtlijn. Een overzicht van de mogelijke stikstofgevoeligheid van de leefgebieden waarin de aanwezige soorten voorkomen, is in onderstaand schema aangegeven. Alleen de leefgebieden van de Grutto en Kievit zijn gevoelig.

3.2.1 Samenvatting invloed van N-depositie op soorten van de Vogelrichtlijn

Uitgaande van de voorspelde N-depositie die in het gebied tot 2030 voorkomt (berekend met AERIUS v1.5), is voor geen van de aangewezen soorten een knelpunt ten aanzien van de N-depositie te verwachten. Het leefgebied van de meeste aangewezen soorten is in de Polder Zeevang niet stikstofgevoelig.

Alleen een deel van het leefgebied van A156 Grutto en A142 Kievit is gevoelig voor stikstofdepositie. Het betreft nat, matig voedselrijk grasland (leefgebied 8). De KDW van het stikstofgevoelige leefgebied wordt echter minimaal 200 mol onderschreden. Leefgebied 10 (kamgrasweide en bloemrijk weidevogelgrasland) vormt een te verwaarlozen aandeel in het leefgebied. Er zijn dan ook geen problemen te verwachten.

Tabel 3.5.1 | Leefgebieden van de aangewezen Vogelrichtlijn-soorten, in relatie tot N-depositie

Soort	Stikstofgevoelig Leefgebied	KDW	Conclusie
A goudplevier (nb)	-		
A kleine zwaan (nb)	-		
A 050 smient (nb)	-		
A grauwe gans (nb)	-		
A brandgans (nb)	-		
A kolgans (nb)	-		
A wulp (nb)	-		
A142 kievit (nb)	Lg8: nat matig voedselrijk grasland(veen) Lg10: bloemrijk grasland (veen)	1571 1429	Geen knelpunt
A156 grutto (nb)	Lg8: nat matig voedselrijk grasland(veen) Lg10: bloemrijk grasland (veen)	1571 1429	Geen knelpunt
A295 rietzanger (nb)	-		

**Fig.2 | Stikstofgevoelige leefgebieden kievit en grutto
(ndt 3.32= leefgebied 8; ndt 3.38= leefgebied 10)**

3.2.2 A142 Kievit (niet broedvogel)

De aanwijzing voor Kievit betreft de aanwezigheid van deze soort buiten de broedtijd, dus als doortrekker of als wintergast. Er zijn geen doelstellingen ten aanzien van broedende kieviten geformuleerd.

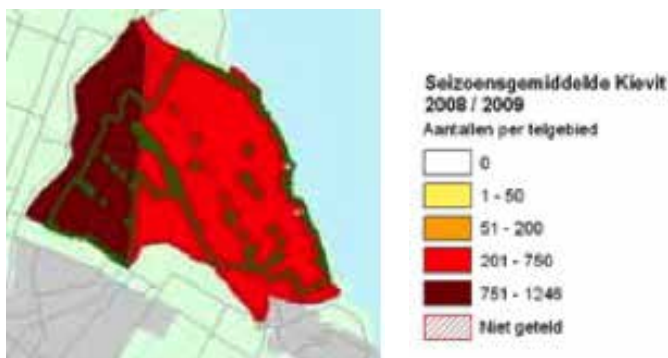
Het grootste deel van het Natura 2000 gebied (936 ha) bestaat uit niet- stikstofgevoelige agrarische weidevogelgraslanden. Hier komen de hoogste dichtheden kieviten voor (fig.3). Leefgebied 8 komt voor over 374 ha (zie fig. 2). De KDW wordt op die locaties minimaal 200 mol overschreden. De dichtheden verschillen hier niet van die in het omliggende, niet-stikstofgevoelige deel.

Het oppervlak aan bloemrijk grasland (lg 10) is verwaarloosbaar (31 ha). Ook hier wordt de KDW niet overschreden. Er zijn geen maatregelen nodig in het kader van de PAS.

Tabel 3.5.2 | Gevoeligheid leefgebied A142 Kievit voor N-depositie

N gevoelig Leefgebied	KDW	Knelpunt leefgebied
Nat, matig voedselrijk gras-land (lg 8)	1571	De KDW wordt minimaal 200 mol overschreden, geen knelpunt te verwachten.
Bloemrijk grasland van het zand- en veengebied (lg 10)	1429	Verwaarloosbaar oppervlak. KDW niet overschreden

Fig.3 | Voorkomen kievit (N2000 Atlas Laag Holland)

3.2.3 A156 Grutto (niet broedvogel)

Ook voor Grutto zijn alleen doelstellingen geformuleerd in het kader van voldoende rust-, foerageer en slaapgebied van deze soort, niet voor het broedgebied.

Voor wat betreft het oppervlak stikstofgevoelig leefgebied in relatie tot de stikstofdepositie geldt voor de grutto het zelfde als voor de kievit.

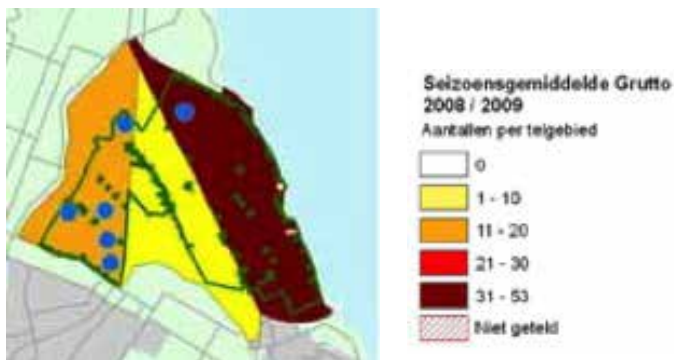
Er is geen verschil in voorkomen tussen het stikstofgevoelige deel van het leefgebied en de rest; het stikstofgevoelige leefgebied valt in het deel van het Natura 2000 gebied met de hoogste dichtheden aan grutto's (zie fig.4).

Er zijn geen extra maatregelen nodig in het kader van de PAS.

Tabel 3.5.3 | Gevoeligheid leefgebied A156 Grutto voor N-depositie

N gevoelig Leefgebied	KDW	Knelpunt leefgebied
Nat, matig voedselrijk gras-land (lg 8)	1571	De KDW wordt minimaal 200 mol onderschreden, geen knelpunt te verwachten.
Bloemrijk grasland van het zand- en veengebied (lg 10)	1429	Verwaarloosbaar oppervlak. KDW niet overschreden

Fig. 4 | Voorkomen grutto (N2000 Atlas Laag Holland)

HAARLEM, JULI 2013

POLDER ZEEVANG